



ЗАМОК

29 березня 2019 року, №1-6 (289-294)

Газета Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

ВИРІШУЮЧИ ПРОБЛЕМИ, ПРИМНОЖУЮЧИ ЗДОБУТКИ

Афанасій ЛОМАКОВИЧ, ректор академії, професор

На кожному новому етапі діяльності трудового колективу важливо проаналізувати окремі досягнення, напрацювання, назвати проблеми, з'ясувати їх причини, окреслити основні стратегічні цілі та напрями розвитку.



Наша академія функціонує у правовому полі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», відповідних постанов Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України. Основним документом, який конкретно регламентує нашу діяльність, виступає Стратегія розвитку Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка на 2016–2025 рр.

Академія готує фахівців згідно з нормативними документами щодо здійснення освітньої діяльності в сфері вищої освіти. Наш ліцензований обсяг підготовки становить 1530 осіб: молодший спеціаліст – 310; бакалавр – 885; магістр – 325 і доктор філософії – 10 осіб.

У структурі академії функціонують 3 факультети: «Гуманітарно-технологічний факультет», «Факультет соціально-педагогічної освіти та мистецтв», «Факультет фізичного виховання та біології», де готують фахівців з 4 галузей знань (Педагогіка, Соціальна робота, Природничі науки, Соціальні та поведінкові науки) за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (17 освітньо-професійних програм), за другим (магістерським) рівнем (8 освітньо-професійних програм) та за третім (освітньо-науковим) рівнем (1 освітньо-наукова програма). У структурі педагогічного колективу здійснюється підготовка молодших спеціалістів із 5 спеціальностей (Дошкільна освіта, Трудове навчання і технології, Фізична культура, Музичне мистецтво, Образотворче мистецтво).

Продовжується розробка нормативно-правової бази діяльності академії. Зокрема, розроблено та погоджено в установленому порядку, а також розміщено на офіційному веб-сайті академії положення, які регламентують різні напрями роботи навчального закладу: планування та облік роботи науково-педагогічних працівників; внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти; призначення та виплату стипендії студентам; організацію роботи предметних екзаменаційних, фахових комісій, комісій із проведення співбесід, апеляційної комісії; проведення та складання кандидатських іспитів тощо.

У полі зору ректорату – реалізація заходів щодо внутрішнього забезпечення якості освіти. На виконання вимог МОН України розроблено нове положення «Про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти», яке розкриває систему моніторингу та контролю якості освіти у навчальному закладі.

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності передбачає визначення стратегії розвитку навчального закладу; здійснення періодичного моніторингу освітньо-професійних про-

грам; забезпечення публічності інформації про освітньо-професійні програми (у тому числі на офіційному веб-сайті навчального закладу); аналіз ресурсів для забезпечення освітнього процесу; щорічне оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників та результатів успішності студентів.

Система внутрішнього моніторингу передбачає п'ять рівнів: рівень ректорату, рівень факультету, рівень кафедри, студентський рівень і рівень випускників. Щорічно практикується опитування здобувачів вищої освіти щодо забезпечення якості освітнього процесу, здійснюється опитування випускників академії.

Рейтингове оцінювання студентів враховує успішність (90 % загального рейти-



ногового балу), а також наукові здобутки, творчу активність, участь у громадському та спортивному житті (до 10 % від загальнорейтингового балу). Органи студентського самоврядування та студентська профспілка відіграють провідну роль у формуванні відкритих рейтингових списків студентів.

Постійно здійснюється моніторинг результатів заліково-екзаменаційних сесій. Упродовж п'яти останніх семестрів абсолютна успішність становить від 92,5 % до 95,9 %, якісна успішність – від 37,4 % до 46 %.

Результати внутрішнього моніторингу систематично вивчаються на засіданнях вченої ради академії та ректорату. Здійснюється моніторинг різних аспектів діяльності академії, за результатами якого готуються аналітичні довідки та пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу, наукової, методичної, організаційної, виховної роботи, фінансово-господарської діяльності. Підсумки моніторингу розглядаються на засіданнях вченої ради академії.

У процесі підготовки до нового навчального року робочими групами здійснено експертизу та корекцію навчальних та робочих навчальних планів за ОКР «молодший спеціаліст», ступенями вищої освіти «бакалавр», «магістр»; здійснено експертизу робочих навчальних програм; проаналізовано зміст навчально-методичного забезпечення нормативних та вибіркових навчальних дисциплін.

На рівні кафедр впроваджуються ефективні форми внутрішнього моніторингу: періодичний моніторинг робочих навчальних програм; проведення комплексних контрольних робіт та тестового контролю із дисциплін кафедри; здійснення поточного моніторингу якості знань студентів; у тому числі поточний моніторинг якості знань студентів першого курсу та співставлення показників із результатами ЗНО; здійснення анкетування студентів щодо якості надання освітніх послуг; попередній захист курсових та магістерських робіт; запобігання виявам академічної недобросовісності.

Відповідно до нормативних вимог у на-

вчальному закладі створено умови для вільного вибору студентами навчальних дисциплін (25 % від загального обсягу годин навчальних планів). Серед пріоритетних виборів студентів – навчальні дисципліни фахового спрямування, а також дисципліни для поглибленого вивчення іноземних мов (англійської, німецької, польської) та інформаційно-комунікаційних технологій.

Відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності здійснюється моніторинг наявності та якості електронного ресурсу навчальних дисциплін, розміщеного на веб-сайті академії, в електронній бібліотеці та на кафедрах. Систематично аналізується якість і повнота виконання науково-педагогічними працівниками індивідуальних планів. Результати моніторингу розглядаються на засіданнях ректорату.

Продовжується запровадження елементів дистанційного навчання з використанням навчальної платформи Moodle; систематично оновлюється інформаційний супровід освітнього процесу з акцентом на організацію самостійної роботи студентів (створення студентами презентацій із окремих тем навчальних курсів; формування фонду відеозаписів

дених угод із закладами дошкільної освіти, закладами загальної середньої освіти, коледжами, ліцеями, літніми оздоровчими таборами.

Навчальна практика на I курсах реалізується через такі форми організації практичного навчання: екскурсії, практична робота у майстернях та лабораторіях академії, види польової практики, пленери, табірні збори, археологічні дослідження.

Після завершення III курсу здійснюється літня практика в закладах дошкільної освіти та оздоровчих таборах відпочинку за відповідними спеціальностями. У минулому році студенти проходили літню педагогічну практику у таких закладах: Міжнародний дитячий центр «Артек-Карпати» (Буковель), оздоровчий табір «Едельвейс» (Карпати); «Лісова казка», «Лісова пісня» (Тернопільська обл.), «Чайка», «Веселка», «Країна мрій», «Берізка» (Рівненська обл.), «Дружба» (м. Долина, Івано-Франківська обл.), «Сокол» (Галицький р-н., Івано-Франківська обл.).

На IV курсах проводиться навчально-педагогічна практика, метою якої є включення майбутнього вчителя і вихователя ЗДО безпосередньо у педагогічний процес закладу освіти. Студенти проводять пробні форми навчально-виховної роботи, виконують обов'язки помічника вчителя та вихователя на робочому місці. В останній рік практикується проведення видів роботи із додатковою спеціальністю, що дає змогу студентам охопити більше коло практичних вмій і навичок, краще підготуватися до переддипломної практики.

Переддипломна практика на IV курсі здійснюється в освітніх закладах регіону і надає можливість студентам виконувати обов'язки фахівця у встанов-



із використанням розвивальних методик; консультування щодо виконання курсових та магістерських робіт через соціальні мережі, інтернет-джерела, Skype; створення кейсів «методична скарбничка»; проведення кодування навчальної інформації та інше).

Зростає роль електронної бібліотеки, розширюється обсяг її електронних ресурсів та можливостей доступу до фондів інших бібліотек України й зарубіжжя.

Матеріали веб-сайту академії регулярно подаються для розміщення на порталі «Педагогічна освіта» МОН України і офіційному веб-сайті управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації; продовжує своєрідний літопис навчального закладу газета «Замок»; функціонує внутрішнє телебачення; ефективно працює видавничий центр навчального закладу.

Практична підготовка студентів і магістрантів академії здійснюється згідно з Положенням про проведення практики студентів, згідно з яким систему наскрізної практики складають такі основні види: навчально-польові, навчальні, переддипломні практики. Мета зазначених видів практики – закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, оволодіння сучасними методами, формами організації професійної діяльності, формування практичних умінь і навичок.

Ефективність практики забезпечується зв'язками між академією та відповідними закладами (базами практики) на підставі укла-



дений термін і в повному обсязі. Магістранти проходять переддипломну практику у закладах загальної середньої освіти та закладах вищої освіти, з якими укладені відповідні угоди.

Можна зазначити, що в основному матеріальна база навчальних закладів, де проводяться різні види педагогічної практики, знаходиться на належному рівні. Наявні відповідні кабінети, спортивні зали, мультимедіа, унаочнення, матеріали й обладнання, інвентар тощо, необхідні для якісного проведення навчальних занять та проходження практики студентами.

Кафедрами здійснюються заходи щодо співпраці з базами практики, зокрема: дні відкритої практики; огляди-конкурси «Практикант року»; заходи з моніторингу якості практики, семінари-практикуми як на базі академії, так і на базі закладів загальної середньої освіти й закладів дошкільної освіти. Методистами практики та педагогічними працівниками баз практик відзначається необхідність внесення змін до переліку загальних та спеціальних фахових компетентностей майбутніх педагогів згідно із концепцією «Нової української школи».

(Закінчення на стор. 2-3)

Афанасій ЛОМАКОВИЧ, ректор академії

(Початок на стор. 1)

З метою вивчення шляхів удосконалення практики проведення відповідних анкетування та обговорення її результатів під час звітних конференцій. Найтипівіші побажання студентів щодо покращення змісту практики — запровадження ознайомлювальної практики; оновлення змісту методики викладання окремих навчальних дисциплін у початковій та середній школі; проведення тренінгових занять із метою запобігання виявам девіантної поведінки учнів на уроках та в позаурочний час. Успішне розв'язання означених проблем сприятиме ефективнішому формуванню фахових компетентностей у студентів і, відповідно, забезпечить реалізацію завдань Нової української школи.

Серед здобутків науково-педагогічного колективу академії — результати ліцензування й акредитації освітньо-професійних програм бакалавра і магістра. Здійснено чергову акредитацію спеціальності «Соціальна педагогіка» за бакалаврським рівнем вищої освіти та «Фізична культура» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст». Проведено первинну акредитацію семи освітньо-професійних програм за магістерським рівнем вищої освіти: «Трудове навчання на технології», «Музичне мистецтво», «Дошкільна освіта», «Українська мова і література», «Мова і література (англійська)», «Мова і література (німецька)», «Фізична культура». За результатами акредитаційного процесу у Міністерстві освіти і науки України здійснюється виготовлення сертифікатів про акредитацію, що дасть право на вручення дипломів магістрам за результатами підсумкової атестації.

Завершили навчання за освітньо-професійними програмами магістра 248 осіб. Найскладнішою проблемою для кафедр була підготовка такої значної кількості магістерських робіт, оприлюднення результатів дослідження магістрантів у наукових виданнях, перевірка змісту кваліфікаційних робіт програмою Антиплагіат.

Відповідно до наказу МОН України освітні програми бакалаврського, магістерського рівнів вищої освіти та освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» визнано такими, що акредитовані на строк дії чинних сертифікатів.

З'являються можливості ліцензування окремих магістерських освітньо-професійних програм: «Соціальна робота», «Психологія», «Середня освіта (Історія)». Нами здійснюється різноманітна робота щодо забезпечення нових Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Створено проектні групи та групи забезпечення підготовки бакалаврів і магістрів відповідних спеціальностей. Здійснюється постійний моніторинг відповідності кадрових, технологічних та організаційних вимог щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти. На офіційному веб-сайті академії розміщено освітньо-професійні програми, за якими здійснюється підготовка фахівців, та основні компоненти навчально-методичного забезпечення реалізації цих програм. Розпочато роботу на виконання Ліцензійних умов щодо доступності до навчальних приміщень осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Золотий фонд кожного закладу складають студенти. Контингент студентів навчального закладу сьогодні становить 2253 особи, у тому числі 1729 студентів академії (962 особи денної форми та 767 — заочної форми навчання) і 524 студенти педагогічного коледжу. Кількість студентів, які навчаються за кошти регіонального замовлення, становить 1109 осіб (49,2%), за кошти фізичних осіб — 1144 осіб (50,8 %).

Як засвідчують статистичні дані, за останні два роки показники поповнення студентського контингенту істотно не змінилися, що насамперед є наслідком відкриття нових бакалаврських та магістерських програм. Зауважимо, що впродовж трьох останніх років контингент студентів заочної форми навчання залишається стабільним.

Протягом навчального року нами видано 458 дипломів бакалавра (із відзнакою — 21 диплом); 134 дипломи молодшого спеціаліста (із відзнакою — 11 дипломів); 15 дипломів магістра (із відзнакою — 8 дипломів); і 55 дипломів спеціаліста (перепідготовка).

У 2018 році до навчального закладу подано 1462 заяви. Обсяг регіонального замовлення на підготовку фахівців, доведений управлінням освіти і науки Тернопільської ОДА, становив 346 осіб (молодший спеціаліст — 59 осіб; бакалавр — 222 особи; магістр — 60 осіб; доктор філософії — 5 осіб). Загалом до навчального закладу зараховано 715 осіб: 302 особи (42,2%) — за регіональним замовленням і 413 осіб (57,8 %) — за кошти фізичних осіб.

Нашим резервом упродовж останніх років залишається набір бакалаврів за скороченим терміном навчання: із 314 осіб, зарахованих за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, за скороченим терміном прийнято 142 особи (45,2 %). У цьому році ми змістили акценти при розподілі ліцензійного обсягу на користь вступників після коледжів. І в майбутньому будемо за-

ВИРІШУЮЧИ ПРОБЛЕМИ,

стосувати найрізноманітніші форми співпраці із закладами освіти, які готують молодших спеціалістів. Якщо важко спрогнозувати набір абітурієнтів на базі повної загальної середньої освіти, які беруть участь у відкритих та закритих конкурсних пропозиціях, то результати співпраці з коледжами й училищами можуть бути досить очікуваними. Нам і надалі необхідно здійснювати пошук абітурієнтів із високим рівнем знань, які б, подаючи документи на вступ, проставляли для нашого навчального закладу перші пріоритети. Ще один шлях заявити про себе — це постійне пропагування різноманітних векторів діяльності академії: конференції, семінари, виставки, пленери, експериментальні програми, публікації в ЗМІ, повідомлення в соціальних мережах.

Другий за важливістю (після студентського!) показник потужності закладу вищої освіти — його кадрове забезпечення. Станом на січень 2019 року професорсько-викладацький склад штату академії включає 130 науково-педагогічних працівників та 7 концертмейстерів; 17 із них — доктори наук, професори, 76 — кандидати наук, доценти, 37 — викладачі без наукового ступеня та вченого звання. Відсоток науково-педагогічних працівників із науковими ступенями та вченими званнями становить 71,5 %.

Ще три кандидати наук працюють у педагогічному коледжі.

Приємно відзначити потужний прорив у плані захисту докторських дисертацій. За 2018 рік успішно захищено 3 докторські дисертації з психологічних, філологічних та педагогічних наук: Савелюк Н. М. (загальна психологія, історія психології), Чик Д. Ч. (порівняльне літературознавство), Данилюк Л. О. (соціальна педагогіка). Поповнив професорсько-викладацький склад ще один штатний доктор наук, професор Глотов О. Л.

Упродовж року 5 викладачів академії захистили кандидатські дисертації з технічних, психологічних, педагогічних наук: Саланда І. П. (інформаційні технології), Тимош Ю. В. (загальна психологія, історія психології), Швець О. В., Соляр Л. В., Ільчук Л. П. (теорія і методика професійної освіти).

Підготовку науково-педагогічних кадрів на здобуття наукового ступеня доктора філософії з педагогіки в академії продовжено за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в аспірантурі. У 2018 році на денну форму навчання за регіональним замовленням вступили 5 осіб та одна особа на заочну форму навчання за кошти фізичних осіб. У цьому році достроково й успішно захистила кандидатську дисертацію аспірант другого року навчання Швець О. В. У межах року планується захист кандидатських дисертацій викладачів академії Доманюк О. М., Ярошук М. В., Микуляк О. В., Ратинської І. В. і викладача коледжу Мельник Ю. В.

На посаді доцента кафедри перебувають 15 науково-педагогічних працівників. Найближча перспектива виконання умов Порядку та розгляду атестаційних справ щодо присвоєння вченого звання доцента — у шести викладачів.

Останнім часом 12 науково-педагогічних працівників академії здійснили підвищення кваліфікації у різних закладах вищої освіти України: Бенера В. Є. (НПУ ім. М. П. Драгоманова), Довгань О. М., Заболотна В. П., Невідомська Л. М., Папуша В. Г., Ткачук С. І., Шмир М. Ф. (Тернопільський НПУ ім. Володимира Гнатюка), Ільченко М. М. (КНУ ім. Тараса Шевченка), Ільчук Л. П. (Прикарпатський НУ ім. Василя Стефаника), Панфілова О. Г., Соловей О. Г. (Східноєвропейський НУ ім. Лесі Українки), Соляр Л. В. (Хмельницька ГПА).

П'ятеро науково-педагогічних працівників навчального закладу здійснили довгострокове підвищення кваліфікації за кордоном у республіці Польща: завідувач кафедри Курач М. С., доцент кафедри Цісарук В. Ю. (Люблінська політехніка), доцент кафедри Божик М. В. і старший викладач Кучер Т. В. (Вища суспільно-природнична школа імені Вінцеля Поля в м. Люблін), професор кафедри Скакальська І. Б. (Варшавський університет, Ягеллонський університет у м. Краків). На ближній період заплановано підвищення кваліфікації (стажування) 14 викладачів академії у закладах вищої освіти України.

За звітний період підписано 6 угод про співпрацю: між Чернігівським НПУ ім. Т. Г. Шевченка, Хмельницькою ГПА, Бродівським педагогічним коледжем імені Маркіяна Шашкевича, Полтавським НПУ ім. В. Г. Короленка, Прикарпатським НУ ім. Василя Стефаника, Кам'янець-Подільським НУ ім. Івана Огієнка. Підготовлено пакет документів для підписання угоди з Інститутом літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України. Продовжено дію угоди про міжнародне співробітництво з Вармінсько-Мазурським університетом в м. Ольштині (Республіка Польща).

Стало традиційним проведення у навчальному закладі низки заходів міжнародного та всеукраїнського рівня з уча-

стю викладацького та студентського колективів академії, представників інших закладів вищої освіти та громадських інституцій. Подією року для освітян міста й краю було проведення Всеукраїнських наукових читань, приурочених 380-річчю «Кременецької граматики». Здійснено перевидання цього раритету, що стало початком доброї справи повернення із забуття однієї з вагомих пам'яток української духовної культури і відкрило шлях до нових наукових досліджень. «Кременецька граMATика» у своєму оновленому образі знову прийшла до читача завдяки спільним зусиллям колективів нашої академії, Національного музею імені Андрея Шептицького, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського та Кременецької міської ради, а також львівського мецената Віталія Ломаковича. У підготовці проекту була задіяна робоча група у складі науковців кафедри української філології та суспільних дисциплін, доцентів Олега Василичина, Інни Волянчук, Ірини Комінярської, Лілії Невідомської, Олени Пасічник і Володимира Собчука. Над проектом працювала редакційна колегія, до складу якої увійшли доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи нашої академії, професор Валентина Бенера.

Не менш вагомою подією було проведення восени цього року Міжнародної наукової конференції «Волинь в українській, польській і світовій історіографії». Співорганізаторами наукового форуму виступили гуманітарний факультет Вармінсько-Мазурського університету, Відділення Польського історичного товариства в м. Ольштин, науково-педагогічні працівники гуманітарного факультету академії та Кременецька міська рада.

До 100-річчя з часу відкриття Української гімназії імені Івана Стеценка в Кременці були приурочені Всеукраїнські наукові читання «Становлення освіти на Кременеччині: погляд крізь століття». Співорганізаторами читань виступили Київський НУ ім. Тараса Шевченка, Рівненський МЕНУ ім. академіка Степана Дем'янука, Державний архів Тернопільської області та науково-педагогічний колектив нашої академії.

Навчальний заклад виступив співорганізатором та організатором проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Інтродукція рослин на Волино-Поділлі: наука, освіта, мистецтво формування ландшафту, виробництво», Міжнародного літературно-мистецького форуму «Діалог двох культур молодих — 2018», «Лідерство як соціально-психологічний феномен» у рамках III Всеукраїнського семінару-турпоходу з міжнародною участю «Kremenets science: open air, або Наука в кросівках», Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Підвищення якості освіти: стан, проблеми, перспективи», III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Litteris et artibus: нові горизонти» та XIV Звітної науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу за 2017 рік.

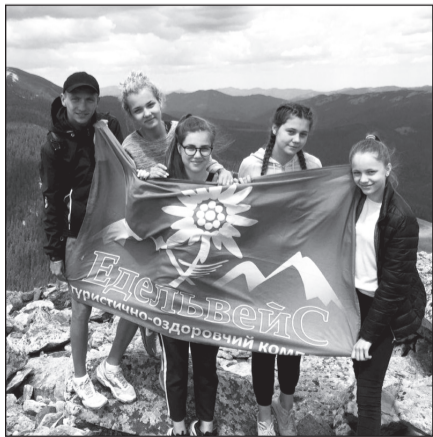
Проведено VIII Міжнародний мистецько-науковий симпозіум «Зустріч в Кременці» з участю майстрів пензля Польщі, Німеччини,

Швеції, Італії, Канади, Ірландії, Чилі, підготовлений польськими й українськими митцями та науковцями. Україну представляли художники-кременчани, викладачі нашої академії та педагогічного коледжу.

Минулоріч відбулась чергова зустріч українсько-польської студентської та учнівської молоді в рамках Літературно-мистецького форуму «Діалог двох культур молодих — 2018». Польські гості та студенти і працівники академії здійснили традиційну посадку троянд у розарії навчального закладу, брали участь у святковому концерті й українсько-польському хореографічному майстер-класі, проведеному старшим викладачем Андрієм Медєцьким.

У польському місті Ярослав відбувся XXXIII зліт Європейської родини шкіл імені Юліуша Словацького, куди прибули 18 делегатів із Польщі, України та Чехії. Традиційно, наша делегація представляє і місто Кременець, з яким пов'язане дитинство Юліуша Словацького, бере участь у наукових форумах, фестивалях і конкурсах, що проходять у рамках Зльоту. Цього року переможцем конкурсу декламаторів поезії Юліуша Словацького став студент спеціальності «Музичне мистецтво» нашого педагогічного коледжу Ярослав Домбровський, який здобув Диплом I ступеня.

У 2019 році навчальний заклад відзначатиме 200-річчя становлення вищої освіти (Волинського ліцею) у місті Кременці. За нагоди цієї події заплановано низку заходів, серед яких — наукові конференції, форуми, науково-методичні семінари, виставки, тематичні просвітницькі, мистецькі та спортивно-масові заходи, підготовка ювілейного видання. Відбудеться Міжнародна науково-практична конференція «Місто Кременець в культурно-освітньому просторі Центрально-Східної Європи».



ПРИМНОЖУЮЧИ ЗДОБУТКИ

В академії продовжується активна видавнича діяльність. Упродовж року нашими науково-педагогічними працівниками опубліковано 313 праць: 13 навчальних, навчально-методичних посібників (7 одноосібних, 4 у співавторстві та 2 колективних), 7 монографій (1 одноосібна та 6 колективних), 28 методичних рекомендацій, 8 авторефератів (3 докторські та 5 кандидатських), 16 навчальних програм, 1 патент, 73 статті у фахових виданнях, 47 зарубіжних статей, 120 інших публікацій та тез. Одноосібну монографію видала Шмир М. Ф., у колективних монографіях оприлюднили окремі розділи Дем'янчук О.Н., Комінярська І.М., Онищук І.А., Савелюк Н.М., Соляр Л.В. та Ратинська І.В.

Навчальні посібники для підготовки фахівців у вищій школі упродовж минулого року видали доценти Боднар М.Б., Павелко В.В., Янков А.В., викладач Бондаренко Т.Є., асистенти Доманюк О.М., Ільчук Л.П., Соляр Л.В. Вийшли у світ навчально-методичні посібники для студентів ЗВО (автори – Бенера В.Є., Швець О.В., Корнієнко С.М., Чик Д.Ч., Чик О.І., Яловська О.О., Романюк Т.В., Папуша В.Г., Райчук В.М., Харамбура Л.О., Яскевич В.М.).

За результатами проведення наукових форумів, конференцій, семінарів видано 9 збірників наукових праць: 9 – 10 випуски «Наукового вісника Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогіка»; «Кременецькі компаративні студії. Випуск VIII»; «Актуальні проблеми гуманітарної освіти: збірник наукових праць». Радою молодих науковців видано збірники наукових праць «Literis et Artibus: нові горизонти. Випуск II»; «Kremenets science: open air, або Наука в кросівках. Випуск III».

Побачили світ збірники робіт магістрантів: «Креативний підхід у сучасній освіті: збірник матеріалів науково-методичного семінару «Креативний підхід у сучасній освіті»; «Формування доброзичливості у зростаючій особистості як педагогічна проблема: Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Підвищення якості освіти: стан, проблеми, перспективи»».

У рамках функціонування науково-дослідної лабораторії «Сучасні тенденції у лінгводидактиці та дослідженні дискурсу» (науковий координатор – кандидат філологічних наук, доцент кафедри Семегін Т.С.), започатковано збірник студентських наукових праць «Verba magistri», до якого увійшли статті магістрантів гуманітарного факультету академії.

Організація адресних науково-методичних семінарів стала доброю традицією у роботі профільних кафедр академії. Ініціатором такої форми співпраці з педагогічними колективами загальноосвітніх шкіл регіону стала кафедра теорії та методики трудового навчання і технологій (завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, доцент Курач М.С.), яка упродовж кількох останніх років проводить методичні семінари для вчителів-технологів окремих районів Тернопільської, Рівненської та Хмельницької областей.

Із метою профорієнтаційної роботи кафедрою практикуються нові форми: майстер-класи в рамках проведення еко-пікніків спільно з громадською організацією «Кременецька екологічна ліга»; участь у ярмарках до Дня міста Кременця та до Дня Замку; організація благодійних ярмарків у підтримку Школи мистецтв ім. М.І.Вериківського м. Кременця; проведення II туру Олімпіади з трудового навчання та технологій серед учнів шкіл м. Кременця. Заслужує на популяризацію така форма профорієнтаційної роботи, як участь у фольклорно-етнографічному фестивалі «Братина», де науково-педагогічні працівники кафедри продемонстрували для учасників свята комплекс майстер-класів.

Кафедра педагогіки і психології (завідувач кафедри – кандидат педагогічних наук, доцент Кравець Л.М.) провела педагогічне читання «Василь Сухомлинський: школа XXI століття», приурочені 100-річчю від дня народження класика української педагогічної науки. Слово про видатного педагога виголосили студенти філологічних спеціальностей. Учасники читань оглянули тематичну виставку літератури, підготовлену працівниками бібліотеки академії.

На базі Горинської загальноосвітньої школи відбувся спільний районний семінар-практикум кафедри педагогіки та психології та практичних психологів і соціальних педагогів на тему: «Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти району».

Науково-методичний семінар «Підготовка фахівця початкової освіти в контексті реалізації концепції «Нова українська школа»» підготовлений кафедрою теорії і методики дошкільної та початкової освіти (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент Фасолько Т.С.). У роботі семінару брали участь викладачі педагогічного факультету, студенти і магістранти профільних спеціальностей. Проведено кафедральний семінар на тему «Інформаційне забезпечення реформування системи освіти», до роботи у якому були запрошені представники видавництва «Ранок» та «Мандрівця», які презентували новинки навчально-методичної літератури для Нової української школи.

Під егідою кафедри іноземних мов та методики їх викладання (завідувач – кандидат філологічних наук, доцент Воронцова Н.Г.) в академії експонувалась мобільна виставка-меморіал пам'яті жертв Голокосту в Україні під назвою «Майстерні

пам'яті» – спільний німецько-український проект, що об'єднує освітні та меморіальні ініціативи зі збереження пам'яті про Голокост в Україні.

Науково-методична робота кафедри української філології та суспільних дисциплін (завідувач – кандидат філологічних наук, доцент Василишин О.В.) була достатньо напруженою. При організаційній та науково-методичній підтримці кафедри проведено Міжнародну наукову конференцію «Волинь в українській, польській і світовій історіографії»; Всеукраїнські наукові читання, приурочені 380-річчю «Кременецької граматики», Всеукраїнські наукові читання «Становлення освіти на Кременеччині: погляд крізь століття», приурочені до 100-річчя з часу відкриття Української гімназії імені Івана Стешенка в Кременці.

Зміцнюються науково-творчі зв'язки кафедри методики викладання мистецьких дисциплін (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Дем'янчук О.Н.) з педагогами-практиками регіону – вчителями образотворчого мистецтва загальноосвітніх шкіл. Науково-педагогічні працівники кафедри провели науково-методичний семінар «Вивчення мистецьких традицій рідного краю на уроках образотворчого мистецтва в загальноосвітніх школах» для педагогів Шумщини.

На базі кафедри біології, екології та методики їх викладання (завідувач – доктор біологічних наук, професор Ільєнко М.М.) створено Кременецький районний осередок Громадської організації «Міжнародна асоціація екологів університетів», основними напрямками діяльності якого є підготовка та проведення екологічних акцій, підготовка проектів за екологічними, природоохоронними та освітніми напрямками, еколого-просвітницька та профорієнтаційна робота серед учнів закладів середньої освіти тощо. Науково-педагогічними працівниками кафедри спільно із Громадською організацією «Кременецька екологічна ліга» проведено круглий стіл «Проблеми роздільного сортування твердих побутових відходів». Серед інших заходів кафедри – еколого-туристичний квест для школярів «Ми – люди, поки є природа!»; загальноакадемічний виховний захід, присвячений Дню захисту тварин; наукові еко-пікніки; екологічна акція «Розвішування штучних гніздівель, дуплянок».

Кафедрами теоретико-методичних основ фізичного виховання (завідувач – кандидат біологічних наук, професор Довгань О.М.) і спортивних ігор та туризму (завідувач – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Голуб В.А.) проведено навчально-методичні семінари: міжрайонний семінар із учителями фізичної культури та тренерами ДЮСШ «Сучасні тенденції розвитку волейболу: техніка, тактика, тренування, суддівство» і навчально-методичний семінар «Фізична реабілітація при ДЦП» (спільно з Тернопільським ДМУ ім. І.Я.Горбачевського та ГО «Товариство батьків і дітей з інвалідністю «Зоря надії» у Реабілітаційному центрі м. Кременця).

З активною участю та у співпраці Студентського науково-товариства та Ради молодих науковців відбувається впервний поступ студентської науки у роботі наукових конференцій, конкурсів, виставок. Проведена XIV студентська науково-практична конференція «Актуальні проблеми сьогодення очима молоді», за матеріалами якої видано збірник наукових праць «Студентський науковий вісник. Випуск 14»; відбулась XIX Міжнародна конференція Міжнародного інтеграційного про-

екту для студентів, магістрантів і аспірантів «Школа відкритого розуму», у якому щорічно беруть активну участь студенти гуманітарного факультету академії.

На обласному етапі XIX Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика студенти гуманітарного факультету Ірина Жолоб (31-У група) та Гомон Катерина (21-А група) здобули перемогу та нагороджені Дипломом I ступеня.

Все помітніше стає участь органів студентського самоврядування в управлінні закладом вищої освіти. Студенти мають можливість обговорювати і вирішувати питання вдосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, а також брати активну участь у засіданнях стипендіальної комісії, роботі ректорату, вченої ради академії та факультетів, інших робочих та консультативно-дорадчих органів.

Органи студентського самоврядування активно працюють над заохоченням молоді до участі у науковій, громадській, спортивній та творчій діяльності. Вже декілька років поспіль студентство здійснює збір інформації про досягнення студентів у різних сферах позааудиторної роботи та нараховує додаткові бали (до 10 балів) до навчальних досягнень у процесі формування рейтингових списків на отримання стипендій. Згідно із Законом України «Про вищу освіту» процес відрахування, поновлення, переведення студентів, поселення їх у гуртожитки, затвердження правил внутрішнього розпорядку академії також відбувається з обов'язковим погодженням з органами студентського самоврядування.

Крім особистих навчальних результатів, студентська молодь академії демонструє високі творчі та спортивні досягнення, що підвищують імідж навчального закладу. Так, мистецькі колективи академії стали лауреатами конкурсного звіту закладів вищої освіти під гаслом «Борітеся – поборете!».

Народний танцювальний колектив «Горлиця» під керівництвом Медецького А.С. став Лауреатом I ступеня XXI Міжнародного студентського фестивалю-конкурсу «Барви осені» серед більш як 80 колективів з України та інших європейських країн.

Студентський експериментальний театр «Піліgrim» під керівництвом режисера Скоропляса В.В. впродовж року радував мешканців та гостей міста високопрофесійними постановками театралізованих вистав, серед яких – поетична вистава за творами Тараса Шевченка «Свою Україну убогу я понад усе люблю»; вистава-містика «В неділю рано зілля копала» за творами Ольги Кобилянської; вистава-пам'ять «Зродились ми з крові народу» (до 76-ї річниці створення УПА); вистава-реквієм «Ми живемо на славу України і як герої віддаємо життя!», присвячена 5-ій річниці революції Гідності та Героям Небесної Сотні.

Щорічно студентська молодь 14 жовтня відвідує штаб УПА у с.Антонівці Шумського району, кривків, Музей діяльності воїнів Української Повстанської Армії.

Вже традиційно академія розпочинає цикл новорічно-різдвяних привітань у нашому місті. Новорічний благодійний захід був організований кафедрою іноземних мов та методики їх викладання і студентами гуманітарного факультету з ініціативою різдвяного вертепу німецькою мовою та колядками європейськими мовами. Естафету новорічно-різдвяних привітань підхопили творчі колективи й окремі виконавці академії під час проведення різдвяного концерту «Від Миколая до Стрітення». Участь студентства у діяльності навчального закладу, їхня згуртованість сприяла створенню громадських організацій, серед яких – ГО «Молодь Кременеччини» (Колісецький Сергій) і ГО «Сокол» (Кужель Дмитро).

Минулий рік ознаменований певними спортивними досягненнями. Футбольний клуб «Академія» став срібним призером Студентської ліги і поступився лише команді Київського національного торговельно-економічного університету. Студент Шемчук Дмитро став Чемпіоном України з армспорту у своїй ваговій категорії на обидві руки, виконавши норматив майстра спорту, на Чемпіонаті світу у м. Анталія (Туреччина) здобув срібну медаль на праву руку та бронзу – на ліву руку, а його колега Точинський Сергій став срібним призером у своїй ваговій категорії на праву руку.

Команда навчального закладу з більярду на Чемпіонаті України серед закладів вищої освіти визнана кращою (3 перемоги в 6 турнірах).

Узагальнюючи сказане, можемо відзначити, щопопередній період був для нас вдалим і приніс конкретні результати. Ми зберегли цілісність та незалежність навчального закладу, успішно пройшли процедури ліцензування та акредитації, виконали основні завдання вступної кампанії, здійснили успішний випуск магістрів із восьми освітньо-професійних програм, суттєво покращили якісний склад науково-педагогічних працівників, підвищили імідж академії шляхом проведення міжнародних та всеукраїнських наукових форумів, без суттєвих зауважень пройшли перевірку навчального закладу Управлінням Західного офісу Держаудитслужби.

Нас чекають нові завдання. Цей навчальний рік, будучи ознаменований виконанням заходів з нагоди відзначення 200-ліття Волинського ліцею. Актуальною залишається підготовка власних докторів наук, збільшення кількості наукових публікацій у зарубіжних виданнях та у фахових журналах, удосконалення структури навчального закладу, якісне та результативне проведення вступної кампанії, технічне переоснащення та модернізація матеріально-технічної бази й інші завдання, виконання яких сприятиме розбудові нашого навчального закладу.



ПОЕЗІЯ В ПЕДАГОГІЦІ

Тематика дисертаційного дослідження асистента кафедри теорії і методики дошкільної і початкової освіти Оксани Швець «Підготовка майбутніх вихователів дитячих навчальних закладів до використання поетичних творів у процесі художньо-мовленнєвої діяльності» лежить на межі літературної та педагогічної творчості. Керівником дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук виступила доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи нашої академії, професор Валентина Бенера. Успішний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради у Рівненському державному гуманітарному університеті. Опонували нашому дисертантові доктор педагогічних наук, завідувач кафедри теорії і методики дошкільної освіти Південноукраїнського НПУ імені К.Д.Ушинського, дійсний член НАПН України, професор Алла Богуш і кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) ім. професора Т.І.Поніманської Рівненського ДГУ Ольга Щадюк (Падалка).



Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена потребами підготовки конкурентоспроможних педагогів закладів дошкільної освіти, як творчих і компетентних особистостей з високою гуманітарною культурою, гуманістичним світоглядом, глибинними моральними цінностями, з активною громадянською позицією, що передбачає формування у них глибоких людсько-наукових знань, художньо-мовленнєвих компетенцій та комунікативних умінь у сфері людських стосунків.

Аналіз фундаментальних досліджень з дисертаційної проблематики розкрив низку невирішених питань і суперечностей. Зокрема, підготовка вихователів закладів дошкільної освіти вимагає теоретико-методологічного осмислення ролі художньо-поетичних творів як засобу формування особистості педагога-дошкільника при недостатній увазі дослідників до розробки методичного інструментарію здійснення цього процесу. Більше того, фахівці сучасних закладів дошкільної освіти мають недостатній професійний

і культурологічний рівень підготовки до застосування поетичних творів у виховній роботі, насамперед у художньо-мовленнєвій діяльності. При необхідності використання поетичних творів у різних видах діяльності дітей (літературній, образотворчій, музичній, театральній) вихователі ЗДО ще не достатньо володіють ціннісними орієнтаціями у стратегіях самоосвіти, самовиховання та самовдосконалення у контексті використання поетичного багатства української та світової літератури, насамперед їх дитячої складової.

Вищезгадане спрямувало дисертаційний пошук на теоретичне обґрунтування та перевірку ефективності педагогічних умов підготовки вихователів ЗДО до використання поетичних творів у процесі художньо-мовленнєвої діяльності, що диференціювалося на конкретні завдання наукового аналізу: розкриття теоретико-методологічних засад, визначення компонентів, критеріїв, показників і рівнів, виявлення та характеристика педагогічних умов, а також теоретичне обґрунтування, розробка й апробація моделі та перевірка ефективності експериментальної методики підготовки вихователів ЗДО до використання поетичних творів у процесі художньо-мовленнєвої діяльності. Це стало предметом дисертаційного дослідження, при здійсненні якого застосовано комплекс методів (теоретичних, емпіричних, математичної статистики).

Експериментальну базу дослідження надали Житомирський ДУ ім. Івана Франка, Криворізький ДПУ, Полтавський НПУ ім.В.Г.Короленка, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Рівненський ОІППО та наша академія. Загальна кількість учасників експериментального дослідження на всіх його етапах склала 324 особи. У формуальному етапі брали участь 170 майбутніх вихователів ЗДО, 132 педагогіки-практики та 22 викладачі педагогічних ЗВО.

До новизни результатів дисертаційного пошуку необхідно віднести визначення й обґрунтування педагогічних умов та науково-методичного супроводу професійної підготовки педагогів ЗДО до використання поетичних творів у процесі художньо-мовленнєвої

діяльності, характеристику суб'єкт-об'єктних зв'язків «викладач – студент» під час практичної підготовки до такого виду навчально-виховної роботи, розкриття змісту і сутності структури феномену «підготовленість майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до використання поетичних творів у художньо-мовленнєвій діяльності дітей»; уточнення понять «підготовка» і «підготовленість», «поетичний твір» і «художньо-мовленнєва діяльність»; удосконалення традиційних та інноваційних форм і методів та доповнення теорії і методики підготовки вихователів ЗДО до застосування засобів естетики, мистецтва і літератури у виховній роботі з дітьми дошкільного віку.

Дисертант запропонувала відповідну діагностувальну й експериментальну методику та розробила варіативну навчальну дисципліну «Поетично-мовленнєвий тренінг» для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»; підготувала портфоліо поетичних творів для дітей дошкільного віку, систему різномірних поетично-мовленнєвих вправ і завдань, навчально-методичний посібник «Поетичні сходи зростання» (у співавторстві) для педагогічної практики в ЗДО й елементи критерію-діагностичного інструментарію та моніторингу для визначення рівнів підготовленості майбутніх педагогів дошкільних закладів.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Житомирського ДУ ім. Івана Франка, Криворізького ДПУ, Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка, Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, Рівненського ОІППО та нашого закладу освіти, а основні положення та результати наукового пошуку оприлюднено на 6 міжнародних, 3 всеукраїнських і 2 регіональних наукових конференціях, на фахових методичних семінарах і педагогічних читаннях. Вони відображені в 24 авторських публікаціях, з яких 3 – у міжнародних фахових виданнях. У дисертації використано 395 найменувань літературних джерел, з них 9 – іноземними мовами. Дисертаційна робота містить 169 сторінок додатків, 15 таблиць, 8 діаграм, 14 схем і рисунків.

Перспективи дослідження проблематики науковець бачить у вивченні зарубіжного досвіду та в розробці педагогічного інструментарію постійного професійного самовдосконалення вихователів закладів дошкільної освіти.

ДЗВОНАРСТВО ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ

«Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання підлітків засобами дзвонарства» – таку оригінальну тему для дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук обрала асистент кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін Ліна Ільчук. Її науковими пошуками керував Богдан Кіндратюк – доктор мистецтвознавства, професор кафедри методики музичного виховання та диригування Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника. Успішний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради у цьому ж закладі вищої освіти. Опонентами виступали доктор педагогічних наук, завідувач кафедри естетичного виховання і технології дошкільної освіти Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди Наталія Тарарак і кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри вокально-хорової підготовки, теорії та методики музичної освіти Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського Людмила Василевська-Скупа.

Аргументуючи актуальність теми дисертації, науковець наголошує, що в системі забезпечення всебічного розвитку особистості важливе місце належить засобам культурно-мистецького, зокрема музичного спрямування, серед яких – і засобам дзвонарства, тобто церковним дзвонам і дзвонінням. Дисертант інформує, що сучасні науковці досліджують дзвонарство у руслі української гуманітаристики – кампанології (від італійського «кампа» – дзвін), окреслюючи його значення загалом, оздоровчий вплив музики дзвонів (дзвонотерапія) і звичай дзвонів,



їхні функції у житті людей у різних педагогічних аспектах і напрямках. Однак, як вважає дослідник, об'єктивні та суб'єктивні причини обумовили недостатній рівень учителів музичного мистецтва щодо ефективного використання виховного потенціалу дзвонарства. Останнє пояснюється відсутністю обґрунтованих педагогічних засад їх підготовки, насамперед до виховної роботи з підлітками.

У дисертації наголошується на необхідності формування готовності педагога до всебічного виховання дітей підліткового віку у напрямі подолання деструктивних впливів середовища, для чого потрібно оновлювати зміст шкільної мистецької освіти на засадах інноваційного полімистецького підходу, зокрема через використання кампанологічних матеріалів у підготовці студентів-музикантів закладами вищої педагогічної освіти та через визнання виховного й оздоровчого потенціалу засобами дзвонарства і розширення їх використання у виховання школярів-підлітків, що вимагає відповідного методичного забезпечення. Саме це обумовило вибір теми дисертаційного дослідження з чітко визначеною метою: розробити, науково обґрунтувати й експериментально перевірити структурно-функціональну модель підготовки педагогів-музикантів до виховання підлітків засобами дзвонарства.

Мета дисертаційної роботи зобов'язала науковця

виконати низку теоретико-методологічних завдань, серед яких – аналіз стану дослідження проблеми, характеристика базових понять теорії та практики використання дзвонарства у підготовці вчителів музичного мистецтва, обґрунтування ефективності структурно-функціональної моделі визначення організаційно-педагогічних умов і розробка методичного супроводу такої підготовки. Саме два останні завдання склали ядро предмета дослідження. Експериментальну базу наукового пошуку забезпечили навчально-матеріальні та науково-методичні можливості нашої академії, Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника, Рівненського ДГУ, Чернівецького НУ ім. Юрія Федьковича, Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка. Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки. Результати дисертаційної роботи впроваджено у практику підготовки вчителів музичного мистецтва саме цих закладів вищої освіти.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що вперше проаналізовано стан дослідження цієї проблеми в психолого-педагогічній теорії та практиці, обґрунтовано теоретичні засади і систематизовано концептуальні підходи до підготовки вчителів музичного мистецтва у відповідному фаховому напрямі; визначено сутність ключових дефініцій («засоби дзвонарства», «педагогіка дзвонарства») і покомпонентну структуру готовності вчителів музичного мистецтва до виховання підлітків засобами дзвонарства, її критерії, показники та рівні; обґрунтовано й експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови забезпечення ефективності процесу підготовки вчителів музичного мистецтва до використання педагогічного потенціалу дзвонарства у професійній діяльності.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у запровадженні в освітній процес закладів вищої педагогічної освіти авторського навчального курсу «Педагогічний потенціал дзвонарства у вихованні школярів», методичного супроводу лекційних і практичних занять, комплексу завдань і тестів, у розробці тематики самостійної науково-дослідної роботи та педагогічної практики і методичних рекомендацій з метою підвищення рівня компетентності студентів у царині дзвонарства. Дисертантом підготовлено «Словник дзвонарських термінів» на допомогу студентам і викладачам для використання у фаховій діяльності. Результати дисертаційної роботи апробовані на 7 міжнародних і 9 всеукраїнських наукових конференціях, опубліковані у 9 фахових виданнях України, 8 – у збірниках матеріалів наукових конференцій, 1 – у зарубіжному виданні, а також у методичних рекомендаціях і навчально-методичному посібнику.

Перспективи наукової розробки досліджуваної тематики науковець бачить у вивченні процесу використання засобів дзвонарства у навчально-виховній роботі з дітьми різного віку, в тому числі у початковій школі та закладах дошкільної освіти.

За матеріалами наукової частини

КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

відповідно до Закону України «Про вищу освіту»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС
на заміщення вакантних посад:

1. Гуманітарно-технологічний факультет: декана – 1 (науковий ступінь, вчене звання)
2. Факультет соціально-педагогічної освіти та мистецтва: декана – 1 (науковий ступінь, вчене звання)
3. Кафедра теорії і методики трудового навчання та технологій: доцента кафедри – 1 (кандидат наук, доцент) доцента кафедри – 1 (кандидат наук)
4. Кафедра біології, екології та методики їх викладання: доцента кафедри – 1 (кандидат наук, доцент)
5. Кафедра іноземних мов та методики їх викладання: доцента кафедри – 1 (кандидат наук) старшого викладача – 1 (кандидат наук)
6. Кафедра спортивних ігор та туризму: доцента кафедри – 1 (кандидат наук)

Перелік документів, які подають на ім'я ректора академії: заява, список наукових праць і винаходів; документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші передбачені законодавством України документи); письмовий звіт за попередній період про наукову, навчальну, методичну, організаційну роботу.

Претенденти, які не працюють в академії, крім заяви, подають: особовий листок з обліку кадрів (засвідчений за попереднім місцем роботи); 2 фотокартки розміром 4х6 см, автобіографію; копії документів про повну вищу освіту, науковий ступінь, вчене звання, засвідчені в установленому порядку; копію паспорта громадянина України (стор. 1, 2 і 11); копію трудової книжки, засвідчену кадровою службою за основним місцем роботи із зазначенням дати засвідчення; список наукових праць і винаходів та інші документи, які свідчать про професійні якості претендента.

Термін подання документів на участь у конкурсі – 30 днів від дня опублікування оголошення у пресі (газета «Замок») і офіційному веб-сайті навчального закладу.

Документи подаються у відділ кадрів академії за адресою: вул. Ліцейна, 1, м. Кременець, 47003.

Телефон для довідок: (03546) 2-19-91, 2-24-15.

ЕТНОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МУЗИКОЗНАВЦЯ

Над дисертаційним дослідженням «Формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва» асистент кафедри гри на музичних інструментах та вокально-хорових дисциплін Лариса Соляр працювала під керівництвом доктора мистецтвознавства, професора кафедри методики музичного виховання та диригування Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника Богдана Кіндратюка. Успішний захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради у цьому ж закладі вищої освіти. Опонентами виступили доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та професійної освіти Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського Валентина Фрицюк і кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства НПУ ім. М.П. Драгоманова Ольга Мельник.

Науковець наголошує: формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва постає важливим соціокультурним замовленням для закладів вищої педагогічної освіти України, і це небезпідставно вважає першим чинником, який обумовлює актуальність досліджуваної проблематики. Підготовка вчителя музичного мистецтва, аргументує дисертант, вимагає глибокого занурення студента в етнічну культуру народу, пізнання його традицій і національної самобутності в контексті загальнолюдської культури. Важливо, що в дисертаційній роботі враховуються положення Концепції розвитку культур національних меншин в Україні щодо адаптації змісту навчальних програм закладів вищої педагогічної освіти до особливостей етнокультурної ситуації в нашій державі. Аналіз наявних досліджень заявленої проблематики підтвердив, що, незважаючи на посилену увагу науковців до вдосконалення етнокультурної компетентності, проблема її формування в учителів музичного мистецтва ще не була предметом спеціального дослідження і перебуває в секторі

низки суперечностей, серед яких актуальними і гострими виступають невідповідність між вимогами суспільства до етнокультурної компетентності вчителів музичного мистецтва та наявним рівнем їх підготовки, між необхідністю формування у майбутніх учителів готовності навчати дітей на здобутках культурної спадщини українського народу та недостатнім рівнем їх підготовки у вищій школі, в тому числі з причини відсутності відповідних освітніх технологій.

Комплекс згаданих факторів вплинув на визначення мети дисертаційного дослідження: виявлення, теоретичне обґрунтування й експериментальна перевірка ефективності сендвіч-моделі та програми реалізації процесу формування етнокультурної компетентності вчителів музичного мистецтва. Конкретні завдання роботи дисертанта побачила в характеристиці стану дослідження проблематики, в окресленні та визначенні сутності базових понять зі сфери етнокультурної компетентності, виясненні критеріїв, показників і рівнів сформованості етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва і в розробці та перевірці ефективності сендвіч-моделі та програми реалізації процесу формування такої компетентності.

Успішне виконання згаданих завдань забезпечило наукову новизну одержаних результатів: на основі категорійного аналізу наукових джерел здійснено сутнісну характеристику базових понять дослідження («етнос», «етнокультура», «етнокультурна компетентність» тощо) та кореляційних зв'язків між ними; представлено трактування змісту процесу формування етнокультурної компетентності (засвоєння етнокультурного надбання суспільства, спрямованість уявлень про етнокультурні здобутки – культурні цінності, культуру етносу, звичаї, традиції, фольклор), якими повинен володіти вчитель музичного мистецтва; розроблено сендвіч-модель процесу формування етнокультурної компетентності вчителя музики в чоти-

рьох площинах (професійно-когнітивній, етнокультурній, особистісно-мотиваційній та операційно-рефлексивній); обґрунтовано та впроваджено двоблокову програму процесу формування етнокультурної компетентності (з теоретико-методичного і практично-результативного блоків); удосконалено зміст фахової підготовки через впровадження авторського спеціального курсу «Етнокультурна компетентність учителів музичного мистецтва» і розробку методичного інструментарію його реалізації. Новизна результатів наукових пошуків обумовила практичне значення дисертаційної роботи: висновки, пропозиції та рекомендації науковця застосовуються у практиці підготовки вчителів музичного мистецтва у Хмельницькій ГПА, Східноєвропейському НУ ім. Лесі Українки, Прикарпатському НУ ім. Василя Стефаника, Кременецькій школі мистецтв ім. М.І.Вериківського, Центральноукраїнському ДПУ ім. Володимира Винниченка, Південноукраїнському НПУ ім. К.Д.Ушинського, Кременецькій ЗОШ № 5 та в нашій академії.

Апробація результатів дисертації відбулась на 7 міжнародних і 4 всеукраїнських наукових конференціях, на 2 науково-методичних семінарах. Вони оприлюднені в 19 одноосібних публікаціях, з яких 11 – у збірниках матеріалів наукових конференцій, 1 – у міжнародному науковому фаховому виданні, 7 – у наукових фахових виданнях України. Під час роботи над дослідженням використано 371 літературне джерело (6 – іноземними мовами). Робота збагачена додатками, таблицями, рисунками.

Автор окреслила перспективу подальших досліджень проблематики: аналіз шляхів творчого запозичення здобутків полікультурних освітніх систем зарубіжних країн, а також вивчення способів використання інтерактивних технологій викладання професійно-орієнтованих дисциплін у процесі формування етнокультурної компетентності.

(За матеріалами наукової частини)

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ТРАДИЦІЙНИХ ПРОБЛЕМ

Віктор ГОЛУБ

кандидат наук з фізичного виховання і спорту

На базі Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна» пройшла IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Медико-біологічні проблеми фізичного виховання різних груп



населення, ерготерапії, інклюзивної та спеціальної освіти». Науковий форум підготували фахівці інституту-господаря та науковці нашої академії, члени кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання та кафедри спортивних ігор і туризму. Оргкомітет наукового зібрання очолювали доктор біологічних наук, завідувач кафедри реабілітації та соціального забезпечення Інституту, професор Микола Макаренко, директор Інституту, доцент Сергій Савич (співголова) і ректор нашої академії, професор Афанасій Ломакович (співголова). Наш навчальний заклад в оргкомітеті представляли декан факультету фізичного виховання та біології, доцент Олександр Бережанський, завідувач кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання, професор Олена Довгань, завідувач кафедри спортивних ігор і туризму, доцент Віктор Голуб, доцент кафедри Микола Божик, старші викладачі Тетяна Кучер і Василь Довгаль, асистент Галина Кедрич.

Учасників конференції вітали директор Луцького інституту розвитку



людини Університету «Україна», доцент Сергій Савич, перший проректор Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки, професор Анатолій Цьось, професор інституту-господаря Віктор Чижик.

На пленарному засіданні

вирішувалися проблеми впровадження інформаційних технологій у навчальний процес закладів вищої освіти фізкультурно-спортивного профілю; стану і перспектив наукових досліджень у ЗВО;

теоретико-методичних основ диференціації фізичної підготовки; фізичної активності, працездатності та тривалості життя людини; пізнавальної діяльності молодших школярів із затримкою психічного розвитку та інші. Унікальну тему «Морфо-фізіологічні особливості перебування хрящової тканини довгих трубчастих кісток при різних режими рухової активності» запропонували професор Олена Довгань і доцент Тернопільського медичного університету ім. І.Я.Горбачевського Наталія Давибіда.

Перша секція вивчала «Актуальні проблеми фізичного виховання та спорту у різних типах закладів освіти». Науковців цікавили питання фізичного виховання різних вікових груп населення, формування компетентності майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту, визначення рівня спеціальної підготовки спортсменів, вплив тривалих фізичних навантажень на системи здоров'я людини, особливості методики тренувальних занять з різних видів спорту та різних категорій спортсменів, функціональний розвиток підлітків при проведенні різних видів спортивних ігор, спортивні ігри як профілактика гіподинамії, оцінка функціональних можливостей юних спортсменів. У цій секції були оприлюднені дослідження наших науковців: «Формування моральних якостей у дітей молодшого шкільного віку в процесі занять фізичною культурою» (доцент Віктор Голуб, асистент Олександр Ястремський, магістрант Микола Цимбалюк) і «Організація самостійної навчальної діяльності учнів на уроках фізичної культури» (доцент Віктор Слюсарчук, старший викладач Андрій Нападій, асистент Олександр Гурковський).

Тему «Фізична терапія, ерготерапія та фізична реабілітація різних верств на-

селення» досліджували науковці – члени другої секції. Їх зусилля спрямовувались на висвітлення засобів підвищення рівня фізичної підготовленості дітей на уроках фізичної культури, зокрема рухової активності підлітків; особливостей застосування засобів фізичної терапії при різноманітних захворюваннях; фізичних вправ при реабілітації осіб із фізичними травмами; масажу та ЛФК як засобів фізичної реабілітації дорослих і дітей та, в загальному, комплексного підходу до фізичного виховання як ефективного шляху зміцнення здоров'я молодшої людини. Програма секції включала наукові повідомлення «Техніко-тактична підготовленість юних футболістів у різних ігрових амплуа», яке зробили старші викладачі кафедри спортивних ігор і туризму Василь Довгаль і Тетяна Кучер та помічник тренера команди «Арсенал» (м.Київ), наш магістрант Віталій Гуменок.

Над актуальною проблематикою «Фізіологічні, медичні та психологічні питання і технології навчання здорових осіб та осіб з інвалідністю» працювала третя



секція. Її учасники зосередилися на проблемах впливу фізичних тренувань на здоров'я молодшої людини, ролі фізичної підготовки у профілактиці професійних захворювань, рухової активності як складової способу життя та поведінки дітей і підлітків, професійного самовизначення дітей з вадами психофізичного розвитку у процесі їх соціалізації, фізичної підготовленості дітей з порушеннями слуху та мовлення. Цікавим був теоретичний аналіз психологічних особливостей атрибуції

успіху та невдачі особистості. Привернули увагу повідомлення про оцінку рівня соматичного здоров'я підлітків, про психомоторний розвиток особистості й особливо про електронейроіографічну характеристику різних гендерних груп спортсменів, про становлення сенсомоторних реакцій у дітей під час диференційованої фізичної підготовки. У цій секції наші науковці, доцент Володимир Прокопович і старший викладач Тетяна Кучер, представили спільне дослідження «Формування у студентів мотивації до самостійних занять атлетизмом».

Гостро актуальною виявилась проблематика, що склала зміст роботи четвертої секції: науковці аналізували «Стан і перспективи залучення, профорієнтації, адаптації та супроводу абітурієнтів і студентів та майбутнє працевлаштування випускників з інвалідністю. Спорт осіб з інвалідністю». Вони вивчали діагностування властивостей нервової системи в умовах зорової, сенсорної деривації, проблеми інклюзивного навчання у загальноосвітньому навчальному

закладі, способи соціально-психологічної реабілітації осіб з інвалідністю. Наші науковці, асистент Сергій Сиротюк і методист Почаївського вищого професійно-технічного училища Надія Федорук охарактеризували «Екологічний туризм як засіб виховання студентської молоді».

Учасникам конференції була запропонована програма культурних заходів, згідно з якою вони здійснили екскурсію старим містом і відвідали Музей волинської ікони.

НАШІ «СТУДІЇ...» – В СЕМИ КРАЇНАХ

Можна з усіма підставами стверджувати, що «Кременецькі компаративні студії», які видає кафедра іноземних мов і методики їх викладання гуманітарного факультету академії, образно кажучи, набирають обертів і забезпечили собі широкий авторсько-читацький інтелектуальний простір, що охоплює країни Європи й Азії від Польщі та Словаччини – до середньоазійських країн, Азербайджану і Туреччини. В редакційній раді часопису, індексованого в міжнародних наукометричних базах, – вчені України, Польщі, Литви та Росії. У VIII випуску «Студій...» – 53 наукових публікації 58 авторів із 7 країн. Видання вийшло під редакцією доктора філологічних наук, доцента Дениса Чика та відповідального редактора, кандидата філологічних наук, доцента Олени Пасічник.

Ця об'ємна книга (516 сторінок тексту) відкривається розділом «Сучасні проблеми порівняльного літературознавства». Аналітики-літературознавці науково-освітніх установ України, Білорусі, Азербайджану та Польщі ведуть дискурс із питань компаративного осягнення письменства в історії літератури, зв'язків між національними літературами, висвітлюють авторські стратегії в літературних текстах, заглиблюються в такі актуальні літературні зони, як інтертекст, традиції та інновації в літературному процесі, сюжетно-композиційні особливості, наратологічні контрасти і психоідеологічні полюси художніх текстів, полемізують про компаративний аналіз літературних творів представників різних національних літератур як засобу усвідомлення культурно-національної ідентичності.

У цьому розділі опубліковані результати наукових досліджень наших фахівців. Кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін Олена Пасічник у статті «Візійний світ смертників і пересильних» стверджує, що художня література спрямовує свої засоби на поведінку і внутрішній світ ув'язнених у гранично екстремальних ситуаціях екзистенційного характеру, і констатує, що кожен з ув'язнених як художній образ у творах О.Солженіцина і М.Нарокова представляє індивідуальний тип смертника з детально описаним психічним станом.

Викладач педагогічного коледжу Вікторія Якимович здійснює «Протиставлення «Свій – Інший», «Свій – Чужий» у світлі різних наукових парадигм». Науковець виходить з того, що пізнання взаємовідносин культур у взаємодії «Свого – Іншого» та «Свого – Чужого» завжди були в центрі філософських, історичних, психологічних, політологічних і літературознавчих досліджень, а сприймання Іншого існує як своєрідна інтерпретація Чужого, в якій імагологічний підхід до вивчення літератур різних народів дозволяє зрозуміти закономірності розвитку літератури.

«Актуальні проблеми загального літературознавства» – предмет дослідження авторів другого розділу «Студій...». Фахівці висвітлюють поетику літератури модернізму, гіпертекст у сучасній літературі, імагологічний дискурс у літературному просторі, художню інтерпретацію екзистенційних ідей у творах окремих письменників, поліфонію між культурами. Науковці звертаються до проблем архетипно-міфологічної рецепції персонажів прозових творів, до характеристик обрядів у фольклорі та до аналізу жіночих образів у національних літературах.

Цей розділ подає статтю кандидата філологічних наук, доцента кафедри іноземних мов і методики їх викладання Наталії Янусь «Пісенність як невід'ємна характеристика Р.Бернса», де здійснено аналіз особливостей пісенності поетичних творів Р.Бернса (їх здатність «вкладатися в пісню») за допомогою типологічного підходу. Автор робить висновок, що поезія Р.Бернса має співочий характер і пов'язана з національними особливостями його віршів.

Тема наступного розділу – «Компаративний підхід у перекладознавстві». Тут розглядаються стратегії відтворення розмовних фразем в українських перекладах, граматичні трансформації в українсько-російських перекладах правознавчих текстів, особливості англомовного перекладу української поезії та інші спеціальні питання. Компаративний аналіз національно-культурних особливостей лексем національних варіантів англійської мови, визначення особливостей слів-символів та фразеологізмів у різних мовах, дослідження семантичної типології афоризмів у сучасній лінгвістиці та полісемічних суспільно-політичних інтерлексем різних мов, виявлення специфіки вживання фахової лексики в окремих соціально-побутових сферах та інші проблеми склали зміст розділу «Сучасна компаративна лінгвістика: проблеми і перспективи».

До «Актуальних проблем загальної лінгвістики» увійшли питання мовної об'єктивності цінностей як способу відображення картини світу, становлення правописних норм української мови, ролі епітетів у відтворенні емоційних станів персонажів літературних творів, дефінітивного статусу наукового дискурсу на тлі суміжних понять і термінів, конотативного аспекту семантики фразеологічних одиниць із компонентами-іменниками та інші.

В «Рецензіях» вміщено аналітичну роботу доктора філологічних наук, доцента Варшавського університету Євгена Нікольського «Ближні, але не великі відстані», де літературознавець рецензує монографію нашого науковця, доктора філологічних наук Дениса Чика «Longo sed proximus intervallo: жанрові системи української та англійської прози кінця XVIII – середини XIX ст.» і називає роботу Д.Чика «самостійним і, безумовно, ґрунтовним явищем у нашій науці про літературу, яке, поза всяким сумнівом, володіє необхідним ступенем новизни й актуальності». В рецензії наголошується, що тема скрупульозно і серйозно досліджувалась упродовж багатьох років, дослідник присвятив їй численні статті та блискучу монографію, де як досвідчений учений виявив глибокі знання сучасної наукової літератури, особливо з історії та теорії питання про локальні тексти, а також показав високу методологічну майстерність у використанні іноземних наукових джерел. Є.Нікольський зазначає, що автор монографії спирається не лише на досягнення українського літературознавства, а й на праці зарубіжних дослідників, і, залишаючись у межах чинної теоретико-літературної парадигми, прийшов до нових вагомих результатів на основі системно-синергетичної концепції.

За матеріалами наукової частини академії

ТРИВІУМ ТАНДЕМУ НАУКОВЦІВ

Стабільність – запорука успіху в усіх справах, особливо в науковій діяльності, а ще більше у її сфері, яка стосується оприлюднення результатів науково-дослідницької творчості. В останньому особливо важливим фактором виступає надійність та якість співпраці авторів наукової продукції та її видавців. Не помилимося, якщо скажемо, що взірцем плідної, багаторічної і стабільної співпраці авторів може бути тандем науковців у складі доктора педагогічних наук, проректора з наукової роботи нашої академії, професора Валентини Бенери та кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені професора Т.І.Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету Наталії Малиновської, яка розпочинала свій шлях у педагогічну науку викладачем нашої альма-матер.



процесу для студентів педагогічних закладів вищої освіти.

Книгу рецензували доктор педагогічних наук, професор Ганна Онкович (Інститут вищої освіти АПН України), кандидати педагогічних наук, доценти Валентина Борова (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янука) і Тетяна Фасолько (Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім.Тараса Шевченка). Вихід посібника у світ виявився вдалим і корисним, бо вже у 2014 р. виникла практична потреба у його перевиданні, а цього року перевидання здійснило втретє. В цьому – яскраве свідчення творчого успіху науковців, обумовленого теоретичною глибиною висвітлення проблематики, ефективним предметно-методичним структуруванням змістового матеріалу посібника й інноваційним підходом до формування навчальних тем і формулювання їх текстового поля.

ДОБРОЗИЧЛИВІСТЬ – КАТЕГОРІЯ ПЕДАГОГІЧНА

«Формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку» – таку назву має навчально-методичний посібник, який поповнив методичну скарбничку кафедри теорії та методики дошкільної і початкової освіти. Видання, автором якого є науковець цієї кафедри Оксана Доманюк, рекомендоване до друку вченою радою нашого навчального закладу. Роботу рецензували доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи академії, професор Валентина Бенера і кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології ім. професора Т.І.Поніманської Рівненського ДГУ Наталія Малиновська.

У посібнику обґрунтовується значення доброзичливості як базової якості та складової соціальної комунікативності дитячої особистості, акцентується увага на необхідності фахової підготовки майбутніх вихователів до формування доброзичливості у старших дошкільників. Теоретичні міркування підкріплюються практичними матеріалами з формування доброзичливості у дітей і дорослих.

Автор врахувала, що Базовий компонент дошкільної освіти України, як Державний стандарт виховання дітей дошкільного віку, орієнтує на цілісний розвиток дитини з пріоритетом соціально-морального розвитку особистості та формування у дітей уміння узгоджувати особисті інтереси з колективними, а освітня лінія «Дитина в соціумі» конкретно спрямовує на формування соціально-комунікативної компетенції, що передбачає обізнаність дитини з елементарними соціальними та морально-етичними нормами міжособистісних взаємин, уміння дотримуватись їх під час спілкування, здатність взаємодіяти з людьми, узгоджувати свої дії та поведінку з іншими, усвідомлювати своє місце в соціальному середовищі, співчувати, співпереживати, допомагати іншим і в загальному – бути готовим до доброзичливих взаємин. Формування таких моральних якостей вимагає пошуку ефективних шляхів, методів, засобів і форм впливу на дитячу особистість з метою виховання гуманного, позитивного ставлення до соціального оточення.

Розглядаючи теоретичні аспекти формування доброзичливості у старших дошкільнят, молодий науковець характеризує цю моральну якість як складову соціальної компетентності згаданої категорії дітей і підкреслює, що саме в дитячому віці особистість осягає складну систему взаємин як вдома, так і в закладі дошкільної освіти, набуває первинного досвіду суспільної поведінки, формує власне ставлення не лише до близьких, однолітків, соціального та природного оточення, а й до самої себе. Останнє – особливо важливе, бо саме через ставлення дитини до себе відображається і проникає з однієї сфери в іншу весь досвід, набутий нею по лінії ставлення нею до людей та предметного світу. Тому базовою характеристикою зростаючої особистості наприкінці дошкільного періоду виступає самостановлення, що виникає на основі самосприйняття, самооцінки й оцінок значущого оточення – батьків і педагогів дошкільного закладу.

Становлення і розвиток образу Себе зазнають впливу двох чинників: досвіду індивідуальної діяльності та досвіду спілкування з людьми. Саме завдяки взаєминам дитячої особистості з іншими формується неповторна своєрідність внутрішнього світу, виникає образ «Я», що стає стійким особистісним утворенням. Автор подає поняття доброзичливості як емоційно позитивне ставлення особистості до оточуючих, яке виявляється у задоволенні від взаємодії з ними, розумінні та сприйнятті їхньої індивідуальності, вмінні цінувати, турбуватися про їх потреби й інтереси, у підтриманні з ними дружніх взаємин у різноманітних видах діяльності. У посібнику розкрито основні моменти підготовки педагогів ЗДО до виховання зростаючої особистості в умовах особистісно-зорієнтованої освіти та організаційно-методичні аспекти емпіричного вивчення готовності вихователя дошкільного закладу до формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку.

Важливе практичне значення має розділ «Методичні аспекти формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку», де висвітлено використання у цій сфері методів педагогіки емпайерменту (розширення прав і можливостей), зокрема, проектних ігор, ситуацій для обігрування й обговорення, соціально-емоційних ігор та ігрових вправ, соціоадаптивних, рухливих ігор, а також тренінгів як форм групової роботи з елементами творчої взаємодії, спрямованої на розвиток доброзичливості через вербальні та невербальні вправи та ігри. Ще одним позитивом практичної частини посібника є предметна розробка співпраці педагогів ЗДО з батьками у формуванні доброзичливості дітей. Навіть передбачено тренінг для батьків «Доброзичливість починається в сім'ї», проблемні ситуації та домашні завдання для них.

Автор визначила показники та критерії засвоєння студентами – майбутніми вихователями ЗДО – методики формування доброзичливості у старших дошкільнят, до яких включила особисту доброзичливу взаємодію з дітьми, вміння проектувати і знаходити оптимальні рішення й аналізувати результати цієї роботи.

В ПОВАГОЮ ДО МАТЕМАТИКИ

Кожен із нас пройшов відповідну школу математики. І в кожному з нас саме математика, як мати всіх наук, заклала основи точного, логічного мислення. Розпочинали ми з усвідомлення кількості очей в лобі та кількості пальців на руці, всерйоз підійшли до математики на заняттях у початкових класах загальноосвітньої школи. Такій надважливій проблематиці — методиці формування математичних знань у молодших школярів — присвячений посібник кандидата педагогічних наук, доцента кафедри теорії та методики дошкільної і початкової освіти Вікторії Павелко «Методика викладання математики». Робота має Гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів». Навчальне видання рецензували доктори педагогічних наук, професори Я.П.Кодлюк (Тернопільський НПУ ім. Володимира Гнатюка) та І.В.Малафіїк (Рівненський ДГУ), і кандидати педагогічних наук, професор кафедри математики та методики її викладання Рівненського ДГУ Я.А.Пасічник.

Автор посібника виходить з того, що початковий курс математики — важливий етап у засвоєнні математичного знання, бо виступає своєрідною пропедевтикою вивчення систематичних курсів алгебри, геометрії, інформатики, розв'язування й обчислень з фізики, хімії, астрономії та інших природничих наук. Молодші школярі ознайомлюються майже з усіма основними математичними поняттями, арифметичними операціями та діями, відношеннями, чим формується підґрунтя для вивчення шкільних предметів, для оволодіння навиками оперування набутими знаннями та їх застосування у різноманітних життєвих ситуаціях, в тому числі нестандартних.

Це зумовлює особливу роль математики у навчанні молодших школярів, а отже, і значимість методики викладання математики у педагогічних закладах вищої освіти. Вивчення цієї навчальної дисципліни має за мету поглибити розуміння необхідності використання у педагогічній практиці традиційних і сучасних методів, засобів і форм організації навчальної роботи з математики в 1-х — 4-х класах загальноосвітньої школи. Для цього розроблено методичні рекомендації щодо вивчення учнями нумерації цілих невід'ємних чисел, усних і письмових прийомів додавання, віднімання, множення та ділення, алгебраїчного та геометричного матеріалу, дробів і величин, розв'язування задач, виконання найрізноманітніших завдань практики і творчого застосування набутих знань і вмінь, а також здійснення самоаналізу і самовиховання у контексті вимог педагогічної діяльності.

На реалізацію таких методичних завдань зорієнтована структура навчальної дисципліни «Методика викладання математики». Навчальна програма, за якою побудований посібник, включає шість змістових модулів. Насамперед розглядаються загальні питання викладання математики у початкових класах, предмет, методи та засоби навчання математики; конкретно висвітлюються теоретико-методичні основи вивчення нумерації чисел першого та другого десятків, концентрів «Сотня» і «Тисяча» та багатоцифрових чисел. Особлива увага приділена вивченню арифметичних дій над цілими невід'ємними числами, зокрема усних і письмових прийомів додавання, віднімання, множення та ділення. Аналізуються теоретико-методичні основи вивчення алгебраїчного та геометричного матеріалу, а також ознайомлення учнів із дробами. Розглядаються величини та їх вимірювання, питання методики роботи над задачами, а саме практичні й теоретичні основи навчання учнів розв'язуванню простих і складених задач.

У посібнику розроблена й обґрунтована тематика практичних (38 годин) і лабораторних (10 годин) занять та визначені теми самостійної роботи (16 тем). Окреслено методи навчання та контролю знань, запропоновано систему розподілу балів за навчальні досягнення студентів у кожному змістовому модулі програми.

Кожна тема навчального посібника викладена за чіткою структурою: оптимальний план, необхідний перелік рекомендованої літератури, лаконічний тезовий виклад кожного питання плану із застосуванням необхідних графіків, таблиць, схем. До тем додаються питання і тести для самоконтролю. Характерною особливістю викладу тематичного матеріалу є його дидактичне багатство, наповнення прикладами і задачами з рекомендованими підходами до їх вирішення. За схемою «розгляд теоретичних питань — вирішення практичних завдань — виконання самостійної роботи» розроблено передбачені навчальною програмою практичні заняття.

Крім цього, автор посібника запропонувала змістову програму державного екзамену та подала глосарій необхідних понять і дефініцій.



ЕТНОКУЛЬТУРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

За ухвалою вченої ради гуманітарного факультету академії вийшов у світ навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва», підготовлений кандидатом педагогічних наук, науковцем кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін Ларисою Соляр. Рецензували навчальне видання доктор мистецтвознавства, професор кафедри методики музичного виховання та диригування Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника Богдан Кіндратюк, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту проблем виховання НАПН України Катерина Журба і кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін нашої академії доцент Оксана Легкун.



Автор зазначає, що в період загрози ерозії наших духовних цінностей з причини впливу негативних факторів глобального масштабу і культурно-світоглядної експансії «руського міра» засобами українофобних міфів зростає актуальність забезпечення належного рівня етнокультурної компетентності вчителів дисциплін мистецького профілю, бо саме від них значною мірою залежить патріотичне виховання молодого покоління, залучення його до вивчення, шанування та використання культурної спадщини і традицій українського народу. А тому, на думку автора, виникла потреба переглянути програми закладів вищої освіти у контексті розбудови Нової української школи з урахуванням етнокультурної ситуації в Україні, необхідності збереження духовної спадщини народу та забезпечення духовно-культурних потреб етнічних меншин, і все це має здійснюватись у процесі заглиблення в етнічну культуру українців із паралельним зверненням до загальнолюдських духовних цінностей. У роботі наголошується, що глибоке розуміння українства, його краси та самобутності має стати однією із профільних фахових характеристик педагога мистецтвознавчого профілю.

Зміст посібника включає матеріали теоретико-методичного і практико-результативного блоків. Його скомпоновано згідно з авторською програмою спеціального курсу «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва», структуровано за змістовими модулями, визначено зміст практичних занять, передбачено організацію самостійної роботи студентів, рекомендовано тематику індивідуальних дослідницьких завдань. Застосовується авторська методика, стрижнем якої виступає створена сендвіч-модель.

У двох змістових модулях розкриваються теоретичні основи та практичні засади формування етнокультурної компетентності вчителів музичного мистецтва через характеристику теоретичних аспектів, аналіз актуальних питань, досліджень і публікацій з даної проблематики, змістове висвітлення профільної складової етнокультурної компетентності. Конкретно розглядається роль звичаїв, традицій, обрядів і вірувань, вивчаються особливості національного костюму, побуту й архітектури українського народу, національної кухні, а також особистісної культури й основних механізмів її реалізації.

Практичні заняття спрямовують студентів на огляд наукових досліджень, підручників і посібників з проблем етнокультурної компетентності, на вивчення етнічних традицій та форм їх практичного застосування, на дослідження особливостей використання національних костюмів у звичаях та обрядах українського народу і регіональної специфіки національного побудівництва, спільного та відмінного у традиційній і сучасній українській кухні тощо.

Цікаве змістове та конкретне практичне навантаження мають індивідуальні дослідні завдання: аналіз тематичних публікацій, системи традиційних взаємин між студентами та їх рідними, системи звичаїв і обрядів села або краю, характеристики національного одягу, національних страв, елементів національної архітектури та побуту. Пропонуються етнографічні дослідження музичного фольклору, зокрема збір даних про етномузичний інструментарій, підбір приказок, загадок і прислів'їв за етномузичною тематикою та з дотичних етнографічних сфер. Приділена увага іншим практичним формам роботи: анкетуванню, творчим аукціонам, мистецьким заходам, де виявляється можливим і доцільним використання етнографічного матеріалу.

Додатки до посібника включають анкету для визначення рівня етнокультурної сформованості фахівців музичного мистецтва, тестові завдання етнокультурного змісту, різноманітні творчі завдання, що вимагають знань про етнокультурні цінності українського народу. Тут же подається «Кодекс цінностей сучасного українського виховання», куди включено цінності абсолютні та вічні, національні, громадянські, валео-екологічні та цінності сімейного життя й особистого щастя.

Рекомендований автором список літератури включає 112 позицій.

З АНДРАГОГІЧНИМ ПІДХОДОМ

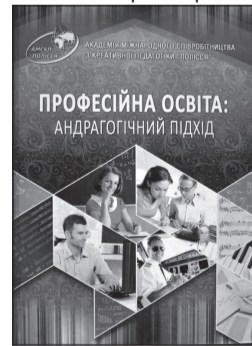
За рекомендацією вченої ради Житомирського державного університету ім. Івана Франка та Президії Академії міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся» опубліковано колективну монографію «Професійна освіта: андрагогічний підхід», де представлено теоретичні та практичні здобутки науковців різних регіонів України, зокрема обґрунтовано теоретичні засади, методичні та технологічні основи вищої професійної освіти, відображено та проаналізовано ціннісно-орієнтовані моделі професійного розвитку особистості сучасного фахівця. Видання рецензували доктор педагогічних наук, професор Запорізького НУ О.І.Гура, доктор педагогічних наук, професор Житомирського медичного інституту О.С.Заблюцька і доктор педагогічних наук, завідувач кафедри дошкільної освіти та педагогічних інновацій Житомирського ДУ ім. Івана Франка І.І.Коновальчук. Загальну редакцію монографії здійснила доктор педагогічних наук, президент Академії міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся», дійсний член Української академії акмеології, професор Житомирського ДУ ім. Івана Франка О.А.Дубасенюк.

Автори публікації наголошують, що андрагогічний підхід дає змогу виокремити ті методи навчання дорослих, які найбільшою мірою підвищують їх мотивацію, забезпечують проблемно-рефлексивний характер навчання, сприяють розвитку професійної компетентності, подоланню негативних тенденцій освіти. Доведено, що якість професійної підготовки та перепідготовки фахівців обумовлена ефективністю впровадження андрагогічного підходу. Андрагогіка, як наука про освіту і навчання дорослих, допомагає студенту-дорослому та викладачеві у процесі навчання опанувати вміннями та навичками з планування, реалізації, оцінювання та корекції процесу свого навчання, визначення його змісту, форм, методів і принципів. Навчання у контексті андрагогічного підходу сприяє дорослому у

врахуванні власних вікових, психологічних, соціологічних і професійних особливостей, у використанні набутого під час навчання досвіду, у визначенні своїх навчальних потреб, мети навчання та шляхів її досягнення. Це створює умови для самореалізації людини і підвищення ефективності та результативності її життєдіяльності.

Автори першого розділу монографії висвітлюють особливості вітчизняного і зарубіжного досвіду в розробці теоретичних і прикладних аспектів професійної освіти, аналізують роль освіти дорослих у сучасних умовах, простежують етапи становлення і розвитку андрагогіки.

У розділі «Методичні і технологічні основи професійної освіти» опубліковано наукове дослідження науковця кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін нашої академії, кандидата педагогічних наук Лариси Соляр «Методичні аспекти проблеми формування етнокультурної компетентності фахівців музичного мистецтва: андрагогічний підхід». Наш фахівець висвітлює можливість застосування андрагогічного підходу у професійному розвитку музикознавців і педагогів сфери музичного виховання. Вона робить акцент на методичних аспектах проблематики: на інноваційних етноформах підвищення професійної кваліфікації, серед яких називає етнофотоставки, етнофотокілажі, флешмоби, етноярмарки, майстер-шефи, етноквести, модні фольк-фести, етнотворми, етноформи; виокремлює спеціальні методи (етнокейси, інтерв'ю, етнопроект, етнографічний метод, метод «рівний — рівному»), спеціальні прийоми (дослідницький, репродуктивний, театральний), спеціальні засоби (матеріальні та



нематеріальні), які використовуються у фольклорних колективах з метою формування етнокультурної компетентності сучасного фахівця. Автор дослідження робить висновок, що суб'єктом формування етнокультурної компетентності є фахівець музичного мистецтва, котрий у процесі професійної діяльності популяризує, відновлює українську народну культуру за допомогою фольклорних колективів.

Розділ «Ціннісно-орієнтовані моделі професійного розвитку особистості сучасного фахівця» містить матеріали аналізу особливостей внутрішньої та зовнішньої моделей міжособистісної взаємодії суб'єктів навчання у системі післядипломної освіти, а також підготовки вчителів до формування складніших цінностей у школярів основної та старшої шкіл. Крім цього, приділено увагу гуманізації виховного середовища закладу вищої освіти. Саме тут представлена наукова стаття члена кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін нашої академії Інни Ратинської «Гуманізація виховного середовища вищого навчального закладу у вихованні моральної відповідальності студентів». Наш автор визначає основні підходи, принципи, аналізує вітчизняну та міжнародну нормативні бази вирішення даної проблематики. У роботі представлена структурно-функціональна модель виховання моральної відповідальності у студентів, виокремлені основні чинники гуманізації виховного середовища, показана роль школи молодого куратора в наданні методичної допомоги організаторам виховних заходів зі студентською молоддю.

В загальному, монографія «Професійна освіта: андрагогічний підхід» містить продуктивні матеріали навчально-методичної та науково-теоретичної діяльності з підвищення рівня професійної компетентності фахівців різного профілю та їх спеціальної підготовки до роботи в умовах ціложиттєвого навчання у контексті андрагогічного підходу.

За матеріалами наукової частини академії

ДЗВОНАРСТВО ЯК ПОСИПЕННЯ МОТИВАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ

Мова йде про застосування традиційних і сьогодні дещо призабутих, а тому й інноваційних (бо нове — це давно забуте старе) засобів дзвонарства у формуванні мотивів учителів музичного мистецтва до виховання підлітків... засобами того ж дзвонарства, і не тільки його. Таку оригінальну тематику для навчально-методичного посібника обрала кандидат педагогічних наук, науковець кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін Ліна Ільчук. Її роботу «Формування мотивів у майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання підлітків засобами дзвонарства» рекомендувала до друку вчена рада гуманітарного факультету нашої академії. Рецензували посібник доктор мистецтвознавства, професор кафедри методики музичного виховання та диригування Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника Богдан Кіндратюк, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доцент Марина Михаськова і кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін нашої академії, доцент Оксана Легкун.

У посібнику проаналізовано теоретико-методичні та практичні заходи підготовки вчителів музичного мистецтва до виховання підлітків засобами дзвонарства. Матеріал подано за модулями, визначено зміст семінарських занять, передбачено організацію самостійної роботи студентів, у тому числі виконання ними дидактичних творчих завдань.

Автор аргументує вибір такої оригінальної теми засиллям новітніх засобів руйнування людської особистості у формі деструктивного інформаційного потоку з Інтернет-мережі, поширенням віртуальної реальності на все нові і нові сектори життєдіяльності сучасної людини, особливо молоді, що породжує негативи у свідомості та діях конкретної особи та вимагає відповідної протидії через використання системи позитивних засобів її всебічного розвитку. Серед них особливе місце посідає дзвонарство, а саме церковне та світське дзвоніння із застосуванням дзвонів — ударних самозвучних музичних інструментів із групи ідіофонів.

Саме вони стали важливою складовою народної духовної культури, вагомим чинником соціалізації особистості, а в загальному — багато в чому визначили розвиток українського мистецтва. Слід зауважити, що природно-матеріальна основа позитивного впливу дзвоніння на людину (точніше — на її психіку, а звідси — на душевний стан) добре відома: звукові коливання таких параметрів (амплітуда, частота, ритміка хвиль) благотворно впливають на біополе людини, на протікання психофізіологічних процесів, чим нормалізують її фізичний і духовний настрій. В цьому — сутність дзвонотерапії.

В соціально-науковому плані повернення уваги до дзвонарства активізувало вивчення історії його складових, розповсюдження в Україні звичаїв дзвоніння та їх функцій у житті людини і в церковних ритуалах. Педагогічні аспекти дзвонарства стали елементом кампанології — науки про дзвонарство. Серед кампанологічних тем знаходимо ідеї виховання дітей засобами музики дзвонів, що виступає важливою частиною української етнопедагогіки.

Особливе значення має вивчення соціально-психологічних аспектів сприймання особистістю музики дзвонів, де з'являються умови з'ясування ритмічних закономірностей перетворення соціальної поведінки особистості в культурогенезі, в тому числі в напрямі оптимізації та корекції психічного здоров'я різних вікових груп, насамперед школярів. Але такий процес гальмується низьким рівнем компетенції учителів музичного мистецтва у сфері дієвого використання виховних можливостей дзвонарства. Слід визнати, що для усунення такого недоліку поки що відсутній науковий підхід і не розроблено психолого-педагогічних і методичних засад відповідної фахової підготовки до роботи з учнями закладів загальної середньої освіти.

Автор посібника здійснює практичну спробу внести свою частку в ліквідацію згаданої прогалини у формі підготовки та публікації даного видання. Робота складається із трьох змістових модулів: «Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва як педагогічна проблема», «Педагогічний потенціал дзвонарства у вихованні школярів-підлітків» та «Організаційно-методичні аспекти формування мотивів у майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання підлітків засобами дзвонарства».

Теоретична частина посібника включає вивчення проблем підготовки вчителів-музикознавців у дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців, особливостей процесу підготовки вчителів музики до виховання підлітків, сутнісних характеристик педагогіки дзвонарства, різнобічного виховання дітей підліткового віку засобами складових дзвонарської культури. Розробляється модель процесу підготовки педагогів-музикантів до використання виховного потенціалу дзвонарства у професійній діяльності та методика формування дзвонарських компетенцій учителів музичного мистецтва.

Практичний блок складають семінарські заняття за темами пошукового характеру: підготовка учителів музики у контексті наукових досліджень, потреба використання засобів дзвонарства у вихованні підлітків, виховні можливості дзвонарства, поліхудожній розвиток особистості засобами дзвонарства, структурно-функціональна модель підготовки педагогів-музикантів і методика формування дзвонарських компетенцій вчителя музичного мистецтва. Кожен змістовий модуль завершується системою запитань і завдань для самоперевірки.

Особливу роль відіграють додатки до теоретичного і практичного блоків посібника, насамперед оригінальний і навіть захоплюючий словами-архаїзмами тематичний глосарій. Непересічне навчальне значення мають дидактичні ігри музичної спрямованості, де обов'язково присутній дзвін або дзвоніння. Запропоновано тематику брейн-рингу із дзвонарської культури, науково-дослідні завдання для самостійної роботи студентів, а також змістовий сценарій вікторини «Семихвилинка-цікавинка: чи знаєте ви, що...», творчі завдання мистецько-пошукового і музично-композиційного характеру. Підібрано теми уроків та позакласних заходів і навіть сформовано підбірку музичних творів відомих композиторів, де використовується звучання дзвонів. Завершується посібник тестами для оцінювання знань студентів у сфері дзвонарства, визначення його педагогічного потенціалу та завданнями для самооцінювання із дзвонарської культури.

МЕТОДИЧКА В РИСУНКА

Не тільки конкурсами та круглими столами єдиним живе художник, а й публікаціями науково-методичної літератури. доцент кафедри викладання мистецьких дисциплін, заслужений майстер народної творчості України Тетяна Балбус підготувала до видання навчально-методичний посібник «Рисунок» для студентів ЗВО спеціальності «Образотворче мистецтво» за освітньо-професійною програмою бакалаврської підготовки. Книгу рецензували кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики викладання мистецьких дисциплін нашої академії Олександра Панфілова та кандидат мистецтвознавства, в.о. завідувача кафедри образотворчого мистецтва та дизайну і методики їх викладання Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка, доцент Марія Маркевич.

У посібнику представлений метод конструктивно-анатомічного аналізу зображення предметів побуту, геометричних форм, голови людини та її деталей, фігури людини та її кінцівок. Подано корисні поради і вказівки, правила і прийоми зображення, які сприяють ефективному засвоєнню техніки рисунку, поступовій відмові від побудови допоміжних конструкцій і переходу до вільного зображення форм не тільки з натури, а й з пам'яті та уяви. Навчальні завдання посібника розміщені у строгій методичній послідовності за принципом «від простого до складного». До лабораторних занять і самостійної роботи студентів додаються методичні рекомендації. Автор посібника підкреслює, що мистецтво рисування являє собою єдиний художньо-творчий і навчально-пізнавальний процес, який дозволяє розвивати у студентів спостережливість, уяву, фантазію, особливе бачення світу та витонченість світосприйняття, а також розширює їх теоретичні знання та практичні навички у мистецькій сфері.

ТЕОРІЯ БЕЗ ПРАКТИКИ — НЕ ТЕОРІЯ

В цьому аргументовано переконає навчальний посібник кандидата педагогічних наук, науковця кафедри біології, екології та методики їх викладання Тетяни Бондаренко «Польова практика з методики навчання біології та природознавства». Посібник рекомендовано до друку вченою радою нашої академії. Рецензували його доктори біологічних наук, професори Микола Ільєнко (ВМУРП «Україна», м.Київ), Петро Кілючицький (Київський НУ ім. Тараса Шевченка) і кандидат біологічних наук, професор Рівненського ДГУ Віталій Марцинковський. Книга побачила світ у Видавничому центрі академії.

Після ознайомлення зі змістом видання утверджується думка, що тільки з предметним підтвердженням теоретичних знань у процесі практичного навчання теорія стає фаховим надбанням майбутнього спеціаліста. У посібнику розкриваються питання, пов'язані з організацією польової практики студентів педагогічних спеціальностей з методики навчання біології та природознавства, розглядаються особливості планування та благоустрою території навчально-дослідної ділянки, облаштування куточка живої природи, а також організації дослідницької і навчально-виховної роботи з біології та природознавства в загальноосвітніх школах і позашкільних навчальних закладах.

На думку автора, організація такої роботи дає змогу школярам краще зрозуміти суть основних життєвих процесів, сприяє формуванню біологічних понять, розвиває навички науково-дослідної роботи, озброює їх конкретними методами біологічних досліджень, ознайомлює з основами сільськогосподарської діяльності, забезпечує умови для профорієнтації учнів, привчає їх до культури праці.

В загальному, навчально-дослідна діяльність виступає необхідною умовою формування в учнівської молоді наукового світогляду, розуміння причинно-наслідкових зв'язків у явищах природи, виховання відповідальності за доручену справу. Як одна з найважливіших ланок системи фахової підготовки вчителя, вона пов'язує теоретичне навчання студента з його майбутньою самостійною педагогічною діяльністю, сприяє вдосконаленню компетентності як особистого інтегрального показника через забезпечення синтезу теоретичних знань і практичних умінь майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі вивчення предметів професійно-практичного циклу.

В такому контексті формулюється мета навчально-польової практики: засвоєння студентами змісту і методики організації дослідницької та інших форм навчальної діяльності учнів з біології та природознавства, що проводяться на навчально-дослідній ділянці та в куточку живої природи; оволодіння прийомами передпільової підготовки школярів до освоєння професій, пов'язаних із сільським господарством; розвиток готовності до вирішення завдань екологічного й економічного виховання учнівської молоді.

Означена мета польової практики вимагає комплексу завдань: оволодіння навичками планування й облаштування шкільної науково-дослідної ділянки та куточка живої природи; розвиток організаторських і комунікативних умінь, необхідних для спрямування діяльності учнівського колективу на виконання завдань польової практики; формування готовності до проведення різних видів навчальної, позаурочної та позашкільної дослідницької роботи природознавчого профілю з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів; удосконалення вмінь здійснення дослідницької роботи зі школярами. Визначаються основні обов'язки викладача — керівника польової практики студентів з організації їхніх фронтальних, групових, індивідуальних форм роботи та підготовки і проведення підсумкової конференції, де студенти доповідають про результати своєї діяльності, демонструють наочний матеріал, щоденники дослідницької роботи, виготовлені ними наочні посібники.

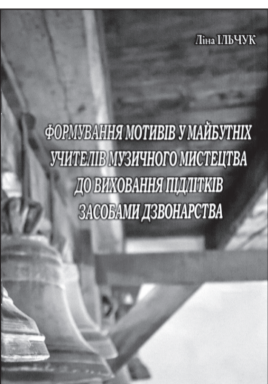
За результатами студентських звітів викладач визначає рівень їх теоретичних знань, результативність методичної, практичної, дослідницької, науково-дослідної та самостійної роботи, перевіряючи відповідну документацію (щоденники практики і дослідницької роботи, розробки планів роботи учнів на ділянці, плани уроків, практичних занять та екскурсій, результати спостережень, матеріали виконання індивідуальних завдань тощо). Саме під час польової практики створюються передумови формування педагогічної креативності майбутнього вчителя біології, необхідної для реалізації творчого підходу до організації різних видів діяльності учнів при вивченні природничих дисциплін в загальноосвітній школі та позашкільних навчальних закладах.

Навчально-методичний посібник доцільно структурований і дидактично деталізований. Зокрема, його структура забезпечує вивчення як загальних, так і конкретних навчально-методичних питань польової практики: визначаються завдання роботи з учнями, інвентар і допоміжне обладнання для робіт з польової практики, висвітлюється організація ботаніко-рослинницького та зоолого-тваринницького відділів навчально-дослідницької ділянки й особливості дослідницької роботи учнів на них. Передбачено дослідну діяльність учнів у плодючому саду, у відділку закритого ґрунту; йдеться про методику використання навчально-дослідної ділянки при вивченні шкільних курсів з природничих дисциплін.

Кожна тема посібника розроблена змістово і методично цілеспрямовано: виклад матеріалу здійснюється за чітко сформульованим планом; підготовлені питання для самоконтролю, завдання для аудиторної і самостійної роботи, для роботи на навчально-дослідній ділянці, подаються рекомендації з підготовки звіту. До кожної теми додано необхідні таблиці, схеми, графіки, ілюстрації, що мають змістове фактологічне навантаження, а також достатній список рекомендованої літератури. Загальний список інформаційних джерел складає 52 найменування літератури та 18 позицій електронних ресурсів.

Посібник підсилений комплексом необхідних додатків, до яких входить перелік медичних засобів для аптек літньої лабораторії, список-перелік рослин квітково-декоративного відділу ділянки, ділянки вивчення морфології рослин, рослин систематичних груп, а також кімнатних рослин для озеленення шкіл. Додатки містять правила техніки безпеки під час проходження практики, таблиці польової та овочевої сівозміни, списки рослин різних ділянок, зразки раціонів для тварин кутка живої природи, норми і рекомендації щодо посіву насіння різних культур і внесення мінеральних добрив під них, таблиці густоти посадки рослин. Подано візрці журналу спостережень погоди, визначено орієнтовані види праці учнів на шкільній ділянці тощо.

Навчальний посібник допоможе майбутнім учителям біології в організації різних видів позаурочної та позашкільної роботи з учнями загальноосвітніх шкіл та позашкільних установ, особливо у формуванні дослідницьких здібностей школярів, в ознайомленні дітей зі способами та формами спілкування людини із живою природою, у вихованні в учнів працьовитості, любові до природи, практичного дотримання норм гуманного ставлення до навколишнього середовища.



Ліна ІЛЬЧУК

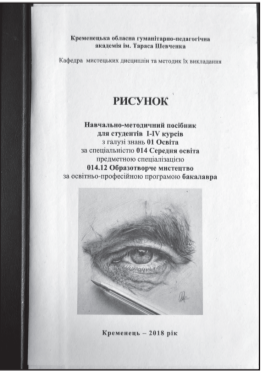
ФОРМУВАННЯ МОТИВІВ У МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
ДО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ
ЗАСОБАМИ ДЗВОНАРСТВА



Тетяна Бондаренко

ПОЛЬОВА ПРАКТИКА З
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ
ТА ПРИРОДОЗНАВСТВА

Крижанецький — 2019 рік



Крижанецький — 2019 рік

ВОЛИНСЬКИЙ ЛІЦЕЙ У КРЕМЕНЦІ: ДО 200-РІЧЧЯ В ЧАСІ УТВОРЕННЯ

**Афанасій ЛОМАКОВИЧ,
ректор академії, професор**

Сучасний науково-освітній простір пронизаний інноваційними тенденціями, що полягають у постійних пошуках новітніх і високоефективних форм та методів здійснення науково-дослідницької роботи й організації загальноосвітньої та фахової підготовки молоді зміни громадян. Стабільного успіху досягають ті заклади освіти, які свою інноваційну діяльність структурують на надійному фундаменті усталених, випробуваних часом і соціальними трансформаціями власних академічних та культурно-освітніх традицій.

Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка за всіма параметрами, формальними і змістовими показниками у повній мірі належить до таких освітянських інституцій. Наші науково-педагогічні та культурно-освітні традиції беруть свої витoki від Братської школи — філії Києво-Могилянської академії з 1636 року, йдуть через Єзуїтський колегіум (1756 — 1773) до Волинської гімназії (1805 — 1819), Волинського ліцею (1819 — 1833), а далі — до Волинської духовної семінарії (1836 — 1902), Волинського єпархіального жіночого училища (1902 — 1920), Кременецького ліцею (1920 — 1939) і Кременецького учительського (1940 — 1950) та педагогічного (1950 — 1969) інститутів, Кременецького педагогічного училища ім. Тараса Шевченка (1969 — 1991), Кременецького педагогічного коледжу ім. Тараса Шевченка (1991 — 2002) і до Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка (2002 — 2012) та нинішньої Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка (з 2012 року).

Перша спільна і характерна ознака названих навчальних закладів: всі вони функціонували в царині національної духовної культури, готували інтелектуальні кадри для світської та духовної освіти, працювали на поширення грамотності серед населення Волинського регіону і підвищення культурно-мистецького рівня громадського життя. Друга особливість — їх полікультурний і міжнародний характер: хоча відігравали свою негативну роль намагання певних сил використати навчальні заклади як інструмент колонізації, а потім і русифікації української спільноти, — національна духовна культура отримувала потужний імпульс для власного оновлення та поступу саме в точці перетину з духовною культурою іншого народу (польського, російського чи єврейського). Творчість класиків світової культури Адама Міцкевича, Олександра Пушкіна, Джорджа Байрона, Тараса Шевченка не може бути знаряддям духовного поневолення, бо вона будується на загальнолюдських духовних цінностях, без яких до класики не належала б.

У цьому контексті світські та духовні навчальні заклади, що функціонували в корпусах історико-архітектурного комплексу Ліцею, здійснили вагомий позитивний вплив на культурно-освітній рівень, динаміку громадської свідомості і формування



соціально-громадської активності, на характер виробничо-господарського та родинно-побутового життя населення саме завдяки взаємній трансформації через освітній процес і засвоєння національно-культурних надбань. Тим більше, для культурних взаємовпливів характерне явище селекції: суб'єкт національної культури сприймає та засвоює з культури іншого народу її найпрогресивніші елементи, до яких належить організаційна

структура, зміст, форми, методи та матеріально-технічне забезпечення навчального процесу в закладах освіти минулого, насамперед у Волинському ліцеї м. Кременця, реорганізованому з Волинської гімназії у 1819 році.

Навчальні програми старших

курсів Ліцею за змістовим наповненням та науковістю структурування матеріалу прирівнювалися до навчальних планів і програм тогочасних європейських університетів і навіть мали свої організаційно-методичні доповнення. Так, з метою забезпечення високого рівня викладання було створено три методичних відділки: літературний — у складі викладачів гуманітарних дисциплін (літератур, мов, історії, географії, археології, дипломатії); моральний, до якого входили викладачі дисциплін етичного спрямування, права і логіки, а також префект і ксьондз; природничий, до якого відносились викладачі природничих дисциплін, механіки, математики, астрономії. Керував відділком найстарший за віком викладач. На своїх засіданнях члени відділку вирішували науково-творчі та методичні питання. Відділки Волинського ліцею фактично функціонували як сучасні кафедри закладів вищої освіти і заслуговують уваги в аспекті вивчення форм і методів їх наукової і навчальної роботи.

Завдяки такому організаційно-методичному підході майже кожен із професорів Ліцею мав власний авторський підручник, підготовлений за індивідуальною методикою, що враховувала особливості навчальної дисципліни та спиралась на власний практичний досвід викладача. Теоретичний і методичний рівень викладачів сти-

як міждисциплінарні зв'язки.

Іноземні мови (польську, латинську, російську, французьку, грецьку, німецьку) вивчали упродовж чотирьох років по 2 — 5 годин на тиждень кожну. Мовна підготовка мала

за мету допомогти учням досягти грамотності письма, опанувати вміння висловлювати власну думку, розвивати їхні літературні здібності. Значна увага приділялася історії та географії. У вивченні цих предметів застосовували концепцію тогочасного історика, колишнього викладача Волинської гімназії Йоахіма Лелевеля, згідно з якою історія держави — це історія виникнення, розвитку, занепаду та відродження народу. Читався курс права та політичної економії; до навчальних планів увійшли точні науки: геометрія, математика, фізика, технологія; вивчалася релігія і так звані «надобов'язкові» (нині — факультативні) предмети: бібліографія, архітектура, мінералогія, військово будівництво. Вихованці Ліцею мали змогу додатково займатися музикою,

томів і нині зберігається як фонд Волинського ліцею Національної бібліотеки НАН України ім.В.І.Вернадського. Тут знаходяться унікальні видання XV століття — з початку книгодрукування. Колекція мінерального



кабінету Ліцею нараховувала 15,5 тисяч предметів. У фізичному кабінеті було 259 приладів — кількість астрономічна на той час. Мав Ліцей унікальну колекцію хірургічного інструментарію — 291 одиницю. У хімічній лабораторії було 540 препаратів і 660 елементів відповідного посуду. В зоологічному кабінеті — 2300 опудал різних видів тварин у 7700 примірників. Діяла астрономічна обсерваторія. Ліцейна школа механіків мала 334 моделі машин і механізмів та 1700 їх крес-

лень. Нумізматычна колекція Ліцею нараховувала 17900 монет, з яких більше половини — монети Давньої та Середньовічної епохи. В малярському кабінеті, де працював відомий художник Юзеф Пічман, навіть знаходились окремі роботи пензля Леонардо да Вінчі, Рафаеля, Рубенса.

Викладачі Волинського ліцею в Кременці були знаними фахівцями у своїх галузях знання та цікавими особистостями не тільки на Волині, а й за її межами. Їхні вихованці стали відомими діячами національної науки, культури й освіти, а окремі з них — активними учасниками соціально-історичних подій в Україні, Польщі, Росії та в інших європейських країнах.

Заслуговує уваги науково-педагогічна концепція, котру сповідували і котрої дотримувались у своїй практичній діяльності засновники, організатори і діячі Волинської гімназії та ліцею. Вони виходили з того, що суспільству необхідна єдина загальнонаціональна система освіти, спрямована на його консолідацію за принципом «одна Батьківщина — рівні права — єдина освітня влада». Така система повинна гарантувати позитивний вплив наукового знання на всі сфери суспільного життя, ґрунтуватися на поєднанні науково-освітніх здобутків із соціальною практикою. Важливий фактор освітнього прогресу — особистість педагога, який кардинально впливає на життєву активність вихованців у їх майбутній соціальній діяльності. Педагоги Ліцею розвивали систему моніторингу освіти, який бачили засобом визначення шляхів удосконалення навчального процесу і в якому акцентували на важливості участі громади у навчанні та вихованні молоді. Вони ж наголошували на ролі освіти у збереженні та зміцненні державності.

Освітній ювілей — це не тільки шана нашим історичним попередникам за їх вагомий педагогічний подвиг, а й визнання того факту, що ми використовуємо їх досвід, приймаємо від них своєрідну науково-педагогічну естафету і на закладеному ними фундаменті окреслюємо перспективи, структурні контури та вектори розвитку нашої академії, що у повній мірі засвідчує програма ювілейних заходів, якою передбачено конкретні кроки у зміцненні та модернізації матеріально-технічної бази академії, підготовка і проведення наукових конференцій, форумів, науково-методичних семінарів з участю українських і зарубіжних науковців, публікація наукових збірників, організація тематичних виставок, просвітницьких, мистецьких і спортивно-масових дійств ювілейно-тематичної спрямованості, комплекс інформаційно-рекламних та іміджевих заходів.

Відзначення 200-річного ювілею становлення вищої освіти у нашому краї через утворення Волинського ліцею в м. Кременці — знакове явище в культурно-освітньому просторі України, додатковий імпульс у популяризації вищої педагогічної освіти та розширенні позитивних перспектив для обдарованої молоді краю.



мулювався і тим, що кожного навчального року вони виголошували перед вихованцями «інавгураційні промови», де окреслювали програмні засади, особливості та значення свого навчального предмета. Подібне застосовується і тепер, через 200 років, у процесі визначення навчальних предметів за вільним вибором студентів.

Унікальною і, без сумніву, ефективною була організація навчального процесу. На початкових курсах домінувало вивчення іноземних мов і таких навчальних дисциплін, засвоєння яких в основному пов'язувалось із застосуванням пам'яті. На старших курсах переважали предмети, які вимагали не простого запам'ятовування, а мислення й аналітичного підходу до програмового змісту конкретного навчального матеріалу. Змістове та методичне наповнення навчального процесу визначалося завданнями навчального

закладу: дати вихованцям наукові знання, виховати любов до Вітчизни та потребу в праці на її благо. В організації навчання переважала класно-урочна система занять; навчальні програми були спробою поєднання гуманітарних і природничо-математичних дисциплін, що нинішня методика класифікує

гімнастикою, фехтуванням, плаванням, танцями, малюванням.

У загальному підсумку, така система навчальної підготовки озброювала слухачів не лише знаннями певного профілю, а й навиками соціалізації, як готовності до участі у громадській та культурно-масовій діяльності. Виховна робота з молоддю здійснювалась насамперед у рамках навчального процесу, у форматі чіткого, навіть дещо жорсткого розпорядку дня для вихованців, а також через їх участь у культурно-громадському житті Кременця, під час екскурсій, дискусій, товариських зустрічей, карнавалів і балів, відвідування концертів і театральних вистав, а також у діяльності учнівських товариств і самоврядних організацій («Товариство учнів Волинського ліцею», «Товариство добродійності», учнівські суди тощо).

Для виконання своїх програмних цілей Волинський ліцей володів необхідною матеріальною базою, методичними засобами та кадровим потенціалом. Приміщення архітектурного ансамблю Єзуїтського колегіуму створювали унікальні можливості для розміщення та використання елементів навчальної інфраструктури, насамперед навчальних аудиторій, лабораторій, майстерень, бібліотеки і необхідного для них обладнання. Комплекс доповнювали господарські приміщення, ботанічний сад. Останній нараховував 8350 різних видів і зразків флори, понад 12 тисяч парникових рослин, 3500 вітчизняних і 2000 закордонних рослин.

Безцінним багатством Ліцею стала його бібліотека, що зросла до 80 тисяч

МАГІСТЕРСЬКИЙ ФІНІШ

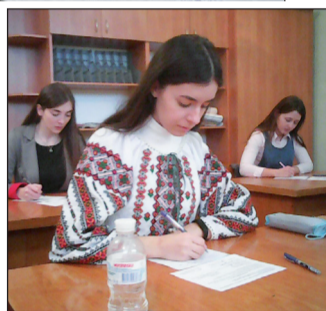
Завершила роботу екзаменаційна комісія з підсумкової атестації випускників нашої академії спеціальностей «Мова та література (англійська)», «Мова та література (німецька)», «Українська мова і література», «Музичне мистецтво», «Біологія», «Фізична культура», «Дошкільна освіта», «Трудове навчання і технології» другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання. Фінішну лінію успішно перетнули й отримали дипломи магістрів 248 магістрантів, з них 92 – денної та 156 – заочної форм навчання. Дипломи магістра – викладача англійської мови – отримали 27 випускників (9 – денної і 18 – заочної форми), 5 із них – з відзнакою. Німецьку мову викладатимуть 11 колишніх наших магістрантів (відповідно 7 стаціонарників і 4 заочники); 3 дипломи з відзнакою. Диплом магістра – викладача української мови та літератури – у 15 вчорашніх магістрантів (6 – зі стаціонару, 9 – із заочного відділу); один диплом із відзнакою. Магістрами музичного мистецтва і відповідно викладачами цього профілю стали 37 випускників: 14 зі стаціонару (4 дипломи з відзнакою) і 21 – із заочного відділу (2 дипломи з відзнакою). Ряди викладачів біології зросли на 31 фахівця магістерського рівня (14 – стаціонар, 17 – заочний відділ),



5 з них мають дипломи з відзнакою. Магістри – викладачі фізичного виховання – прийняли до своїх лав 39 наших випускників: 16 із денного і 23 – із заочного відділів (4 дипломи з відзнакою). Завершили магістерську підготовку майбутні технологи: дипломи магістра отримали 14 випускників стаціонару (3 дипломи з відзнакою) і 26 – із заочного відділу.



підсумкової атестації дають усі підстави ствердження педагогів національної школи готове як фахових функцій, так і до підвищення власного теоретичного рівня через здійснення науково-методичних пошуків і продовження навчання у своїй професійній площині.



Найчисельнішим став випуск спеціальності «Дошкільна освіта»: фінішували 48 магістрів – викладачів дошкільної педагогіки та психології, організаторів дошкільної освіти (14 – денної і 34 – заочної форм навчання), у них – 6 дипломів з відзнакою.

Зміст і рівень магістерських робіт, результати джувати, що нове по до виконання своїх



Василь КУЧЕР, кандидат філологічних наук

Один із найважливіших показників творчої активності науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти – оприлюднення результатів науково-дослідницької роботи у форматі участі в науково-теоретичних і науково-практичних конференціях, а також публікацій у наукових збірниках і часописах. Особливої ваги набувають результати такої роботи, якщо вони складають зміст власних науково-методичних видань, як це практикують науковці кафедри іноземних мов і методики їх викладання нашого ЗВО (завідувач – кандидат філологічних наук, доцент Наталія Воронцова).

Високий науковий потенціал кафедри ілюструє науковий збірник «Кременецькі компаративні студії» (головний редактор – доктор філологічних наук, доцент Денис Чик). У цьому престижному академічному виданні, яке на науковому публіцистичному небосхилі засвітилося вже увосьме, з нашими дослідниками співпрацюють автори – фахівці філологічної науки, лінгвісти та літературознавці більше 20 зарубіжних країн. Нещодавно побачив світ перший випуск збірника студентських наукових робіт «Verba magistri» (головний редактор – кандидат



філологічних наук, доцент кафедри Тетяна Семегин). Тут опубліковані наукові розвідки майбутніх учителів англійської та німецької мов. Пошуками молодих дослідників керували фахівці іноземної філології, члени кафедри, які співпрацюють у рамках науково-дослідної лабораторії «Сучасні тенденції у лінгводидактиці та дослідженні дискурсу» (координатор НДЛ – доцент кафедри Тетяна Семегин).

СЛОВО ВЧИТЕЛЯ

До редакційної колегії «Verba magistri» входять доктор філологічних наук, доцент Денис Чик, кандидати філологічних наук, доценти Наталія Воронцова й Орися Марунько (заступники головного редактора), доцент Ольга Чик, доцент кафедри Наталія Янусь і кандидат педагогічних наук Інна Клак, лаборант мультимедійного центру Марія Грохольська.

Збірник рекомендовано до друку вченою радою гуманітарного факультету нашої академії, а підготовлено й опубліковано науково-дослідницькою лабораторією кафедри іноземних мов та методики їх викладання.

До видання увійшли 26 праць магістрантів – майбутніх учителів іноземних мов – з актуальних питань сучасної когнітивної лінгвістики, порівняльної типології рідної та іноземних мов, контрастивної стилістики. Збірник «Verba magistri» фактично став платформою для апробації студентських курсових і магістерських робіт. Необхідно додати, що ініціатором створення часопису та одним із його співорганізаторів став головний редактор «Кременецьких компаративних студій», доктор філологічних наук Денис Чик.

«Кременецькі компаративні студії» та «Verba magistri» синтезували зусилля фахівців іноземної філології нашої академії в розгортанні наукових досліджень у сфері лінгвістики та літературознавства з участю викладачів, магістрантів і студентів гуманітарно-технологічного факультету. У цьому розумінні збірник «Verba magistri» став повноцінним публіцистичним доповненням до «Кременецьких компаративних студій» і таким чином дозволив повністю охопити академічний та молодіжний сектори наукових досліджень філологічної спрямованості.

У першому випуску «Verba magistri» акцентується на лінгвістичній проблематиці, а молоді науковці спрямовуються на теоретичні та методологічні пошуки у загальнолінгвістичній та лінгводидактичній царині філологічної науки. Вивчаючи теоретичні проблеми дослідження міжмовної омонімії, Ольга Гануліч підкреслює

зацікавленість сучасних лінгвістів міжмовною омонімією як у перекладознавчому, так і в дидактичному і контрастивному аспектах. Вона аналізує специфіку символічного значення



окремих лексем у сучасній англійській мові. Сніжана Гончарук звертається до структурно-семантичних особливостей англомовного поетичного дискурсу XVIII століття. Для наукового дослідження студентка обрала твори англійських класиків Г. Байрона та Р. Бернса, стиль яких вирізняється лінгвістичною вишуканістю та філігранністю. Молода дослідниця робить висновок, що структурно-семантична організація художнього тексту англійської поезії XVIII століття є досить розгалуженою з точки зору стилістики, лінгвокультурології, психолінгвістики та інших лінгвістичних дисциплін.

До актуального і практично значимого процесу трактування понять «картина світу» та «мовна картина світу» в сучасній лінгвістичній науці спрямована увага Оксани Горин, яка наголошує, що сучасна наука про мову все активніше зміщує поле своїх досліджень у сферу антропологічного аспекту мови, коли актуальним для лінгвістики стає людський фактор, а розробка концепції мовної картини світу – пріоритетним напрямком. Основний висновок дослідниці: картина світу – це не просто його відображення, а й інтерпретація людиною навколишнього світу, що визначає та формує спосіб її світобачення.

Ірину Гранкіну зацікавила вербалізація концепту «іноземець» засобами української мови. У своєму дослідженні вона

відштовхується від сутності та специфіки національно-культурної ментальності, як фундаменту культурної системи нації та національно-культурних відмінностей, що можуть, але не повинні бути факторами міжкультурного непорозуміння. У цьому аспекті особливого значення набуває когнітивна лінгвістика.

Семантичні особливості сленгізмів англійської й української мов на позначення розумових здібностей і цінностей – такий напрямок дослідження обрала Ірина Гуцуляк, яка переконує, що специфіка мовної картини світу значною мірою формується сленгом, як відбитком неофіційної культури, бо саме сленг оригінально та нетрадиційно «вловлює» моменти соціальних змін, унікально фіксує характерні риси переходу від старого до нового.

Мирослава Квак досліджує англійський інтерогатив, як об'єкт реалізації комунікативного змісту в процесі спілкування. Важливість цієї проблематики автор бачить у потребі вдосконалення культури мовного спілкування: навчання «технології» ведення діалогу, формування адекватного ставлення до партнера по спілкуванню, вироблення настанов і навичок точної інтерпретації комунікативних намірів, особливо під час перекладу.

Проблему числівника як частини мови в англійській філології вирішує Валентина Корзун і спрямовується на виявлення та опис основних характеристик англійських числівників та на визначення особливостей їх вживання. Дослідниця наголошує, що поняття числа є проблемною, вирішення якої сприяє виявленню відображення кількісного аспекту світу у мові.

Вікторія Котюк аналізує поняття «реклама» та «соціальна реклама» в сучасній науковій інтерпретації, досліджує рекламу як явище, що перебуває на межі кількох наук: лінгвістики (використання слова), психології (врахування особливостей людської психіки) та економіки (реалізація товару чи послуг заради прибутку), і зупиняється на висновку, що реклама – це когнітивно-комунікативний процес впливу адресанта на реципієнта з метою прийняття рішення щодо вигідних адресанту дій.

СЛОВО ВЧИТЕЛЯ

Василь КУЧЕР,
кандидат філологічних наук

Важливу педагогічну проблему взаєморозуміння між батьками та дітьми, взаємовідносин між членами родини висвітлює Анна Кузіна. Причому вона здійснює це з оригінальним підходом: через аналіз концепту «сім'я» в українських прислів'ях і приказках, де найширше та найглибше відтворено духовно-культурне життя народу, його побут, звичаї, ментальність і, зрозуміло, специфіка і тайни сімейно-родинного життя (моделі поведінки в родині, роль кожного члена сім'ї, їх цінності, ставлення до рідних).

Компаративний аналіз форми та змісту різновидів скорочення нової наукової термінології в англійській та українській мовах здійснює Діана Лисак. Важливість проблематики, на думку дослідниці, полягає в тому, що у зв'язку з науково-технічним прогресом динамічно розвиваються терміносистеми різних, насамперед природничих, наук. Це породжує тенденцію утворення нових слів шляхом скорочення існуючих. Потреба термінологічних скорочень обумовлена складністю багатьох слів і словосполучень, що впливає на ефективність їх застосування, а тому формує обґрунтоване прагнення до їх лаконічного формулювання через раціональне поєднання взаємопов'язаних за змістом слів.

Переклад фразеологічних одиниць, які містять у семантиці елемент кольороназви, зацікавив Марію Локоть. Вона виходить з того, що кольороназва — один із найдавніших пластів лексики — характеризується місткою семантичною структурою та великою стильовою активністю в художньому тексті. Саме кольороназви складають вагомий елемент мовної картини світу. Дослідниця робить висновки, що найкращим варіантом перекладу є віднайдений фразеологічний еквівалент й аналога, які мають найближче до оригіналу стилістичне й емоційне забарвлення.

Увага Оксани Луб'яницької спрямована на семантичну структуру концепту «добро» та на способи його лексичної репрезентації. Вона підкреслює, що специфіка національного способу мислення постає кризь призму споконвічних понять «віра», «правда», «добро», «воля» та інших. Саме ідея добра є вищою цінністю моральної свідомості, що актуалізує зіставне вивчення семантики одиниць концепту «добро» в українській та англійській мовах. Спільне для них — вказівка на людські чесноти, моральні устої, позитивні риси характеру людини, особливості поведінки та спілкування, а відмінне полягає в узагальненому характері англійських і конкретизованому — українських лексем. Все це тільки підкреслює універсальність людської мови.

Наталія Маслій характеризує лінгвопрагматичні особливості сленгових неологізмів соціальних мереж. Вона наголошує: динамічні суспільні зміни вимагають від мови відповідного лексичного реагування, яке породжує системи сленгу, неологізмів, ідіом, фразеологізмів, що являють собою зріз мовної культури й охоплюють по соціальній вертикалі і віковій горизонталі всі верстви населення. Заслугує уваги зроблений автором акцент: прагматика нового слова відрізняється від прагматики традиційної лексичної одиниці тим, що в лексичних інноваціях відбивається слід часу.

Лінгводидактичні аспекти використання категорії заперечення у навчанні англійської мови досліджує Ірина Пташнюк, яка стверджує, що категорія заперечення широко вживається у мовній системі, де допомагає пізнати особливості світосприйняття та мислення. Вона звертає увагу на засоби вираження заперечення й особливості їх вживання в іноземній мові у порівнянні з рідною мовою.

Валентина Путькало аналізує зовнішні фразеологічні одиниці як джерело національно-культурної інформації. Вона наголошує, що фразеологічна одиниця має складну семантичну структуру, включає в себе не тільки концептуальну, а й лінгвокультурну інформацію і завдяки цьому дає змогу відобразити культуру, історичне життя, соціально-економічний розвиток, ідеологію країни.

Висвітлюючи процес європейської інтернаціоналізації вищої освіти України, Вікторія Рудинець актуалізує проблему оновлення змісту університетської освіти у контексті її



входження до європейського освітньо-наукового простору та спроможність адекватно реагувати на глобалізаційні виклики сучасності, а також підкреслює важливість збереження національної ідентичності вітчизняної освітньої системи.

Зоряна Руднік характеризує прикметники, що позначають фізичну та мовну агресію в сучасній англійській мові. Дану форму висловлювання дослідниця означає як маніпулятивний прийом, здійснюваний за допомогою експліцитних та імпліцитних комунікативних засобів, і зауважує, що складність формулювання мовної агресії пов'язана з її взаємовідносинами зі сферою мовною та психологічною.

Основні віхи творчості й окремі відмінні вияви художнього стилю В.С.Моема досліджує Любов Свинтозельська. Вона віддає належне особливій лаконічності та змістовому наповненню творів письменника, які демонструють багатство і різноманіття національних мов.

Марія Сидій розкриває особливості перекладу британського студентського сленгу українською мовою і робить цікаві висновки й узагальнення: сленг вбирає в себе новітні хвилі змін та еволюціонує разом зі світом; він привабливий психологічним аспектом «забороненого і прихованого», доступного лише «обраним». Завдяки таким рисам сленг стає засобом порозуміння між представниками різних груп, культур і країн.

До такої спеціальної теми, як актуалізація концепту FEAR у сучасній англомовній культурі звертається Олена Силка, на думку якої, до дев'яти базових концептів, що виступають компонентами англомовної картини світу, необхідно додати концепт FEAR (страх) як одну з базових, хоч і негативних, емоцій будь-якого лінгвокультурного середовища.

Концепти англомовної термінології у сфері освіти стали предметом дослідження в роботі Наталії Столярчук. Для неї концепт «людина» нерозривно пов'язаний з концептами «особа» й «особистість». Причому концепти «людина» і «особистість» вона протиставляє як статичне і динамічне, дане й утворене, і на цій основі аналізує низку інших концептів.

Ольга Філіпова працює над тематичною специфікою

кольоропозначень в англійській та українській мовах. Вона наголошує на тому, що в нелінгвістичних працях центром уваги дослідників стає сам колір, а в мовознавстві — кольоропозначення.

Для Наталії Фурсик дослідницькою проблемою виступила типологія системи голосних звуків української та англійської мов. Важливість тематики вона побачила в можливостях глибшого вивчення атрибутів звукових систем згаданих мов і ґрунтовного опанування їх фонетикою.

Не лише актуальну, а й модерну тематику соціолекту молоді у сучасній німецькій мові обрала Людмила Чугалінська, котра розглядає загальні характеристики молодіжної комунікації та з'ясує соціальну роль молодіжного сленгу і жаргону у мовному середовищі як окремого соціолекту у німецькій мові.

Децю відмінною від інших стала тематика досліджень Тетяни Шульги: дослідниця не вийшла за рамки національної літератури і вивчала особливості прикладкових порівнянь у поетичних творах Ліни Костенко, де в ролі прикладок і означуваних слів виступають міфологічні істоти, назви професій, рослин, тварин, власні назви. Вона вважає перспективним дослідження специфіки порівнянь-означень у творчості видатної української письменниці.

Зміст і характер студентських і магістерських наукових робіт відповідають загальній темі дослідження науково-дослідної лабораторії кафедри «Науково-методологічні засади сучасної лінгвістики, літературознавства та лінгводидактики». У цьому напрямку проводяться науково-методичні семінари та круглі столи. На семінарах науковці кафедри аналізували «Шляхи формування професійної лінгвістичної компетенції студентів» (доцент кафедри Т.С.Семегин), «Жанрове наближення повістей Миколи Гоголя до жанру антиутопій» (доцент Д.Ч.Чик, О.І.Чик), «Створення комп'ютерно-орієнтованого середовища у процесі вивчення іноземної мови» (доцент М.В.Сиротюк), Фахівці здійснювали «Лінгвокогнітивний аналіз художнього тексту» (доцент Н.Г.Воронцова), досліджували тему «Роберт Бернс українською мовою: проблем перекладу» (доцент кафедри Н.В.Янусь). Окрім цього, вони провели студентський науково-методичний семінар «Науково-методологічні засади сучасної лінгвістики».

На засіданнях круглих столів обговорювались «Передумови формування професійної комунікативної компетенції майбутнього вчителя» (доценти кафедри І.Є.Клак, Н.І.Яценюк), «Лінгвальні параметри англомовної інноваційної лексики та фразеології» (доцент А.В.Янков), «Різновиди лекцій з вивчення іноземної мови у контексті діяльнісного підходу» (М.Ф.Шмир).

У рамках науково-дослідної лабораторії «Сучасні тенденції у лінгводидактиці та дослідженні дискурсу» виконуються докторські та кандидатські дисертації, проводяться монографічні дослідження, готуються навчально-методичні посібники. Участь у її роботі сприяє науковцям кафедри у виконанні вимог для отримання вченого звання доцента. Тут же здійснюється підготовка студентів і магістрантів до участі в наукових конференціях, керівництво їх науковою роботою, написанням курсових і магістерських робіт.

Назва збірника студентських і магістерських наукових робіт «Verba magistri» — «Слово вчителя» — чітко і конкретно відображає суть, форми, змістове наповнення та спрямованість наукової роботи викладачів, магістрантів, студентів гуманітарно-технологічного факультету академії — сьогоденних і завтрашніх фахівців іноземної філології.

Олена ТРИГУБА,
кандидат сільськогосподарських наук

Науково-педагогічні працівники кафедри біології, екології та методики їх викладання нашої академії (завідувач — доктор біологічних наук, професор Микола Ільєнко) розширюють масштаби творчої співпраці з природоохоронними державними та громадськими інституціями регіону, насамперед із науковими співробітниками Національного природного парку «Кременецькі гори» і Кременецького ботанічного саду, активістами Кременецького районного осередку ГО



«Міжнародна асоціація екологів університетів» і ГО «Кременецька екологічна ліга».

Основне тематичне поле їхнього науково-творчого співробітництва — екологічні проблеми сучасного світу, України та Волинського регіону зокрема. Фахівці виходять із того, що у визначенні функцій та поширенні біоти по-

ряд з іншими факторами ключову роль відіграють умови навколишнього середовища, бо саме його зміни разом зі зміною клімату протягом тривалого часу спричинюють значний вплив на різноманіття флори та фауни нашої планети. Науковці переконані, що зміна клімату буде одним із основних факторів зміни біорізноманіття. Цей підхід визначив тематику круглого столу «Зміна клімату та інвазії рослин і тварин як виклик біорізноманіттю».

Учасники наукового зібрання працювали на базі нашої академії. Метою їх засідання стало привернення уваги громадськості до екологічних проблем регіону, пов'язаних зі зміною клімату та наслідками деградації біорізноманіття. Фахівці-природознавці міркували над завданнями та планом дій щодо запобігання інтродукції чужорідних видів, які можуть негативно вплинути на види аборигенні, на місцеві еко-

системи та на здоров'я населення.

З вітальним словом до учасників круглого столу звернулася голова ГО «Кременецька екологічна ліга» Оксана Тимошенко та голова Кременецького районного осередку ГО «Міжнародна асоціація екологів університетів», кандидат біологічних наук, доцент Ольга Дух.

ЕКОЛОГИ Б'ЮТЬ ТРИВОГУ

Обмін думками розпочався виступом керівника гуртків Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, координатора проекту «Зміни



клімату: освітній аспект», тренера з кліматичної освіти Наталії Шум'як, яка розкрила тему «Зміни клімату та їх вплив на екологію. Місце кліматичної освіти в сучасному освітньому просторі». Завідувач відділу фітосозології Кременецького ботанічного саду, кандидат біологічних наук Ліана Онук охарактеризувала «Чужорідні види рослин флори України», а науковий співробітник Національного природного парку «Кременецькі гори», асистент кафедри біології, екології та методики їх викладання нашої академії Ірина Довганюк — «Сучасний стан вивчення та вирішення проблеми інвазійних видів комах». Від імені юних природодослідників виступила учениця 10 класу Волинського ліцею ім. Нестора Літописця Богдана Панчук. Вона доповіла про результати «Оцінки вразливості зелених насаджень м.Кременця до змін клімату».

ВСЕУКРАЇНСЬКА ОЛІМПІАДА: ЕТАП ПЕРШИЙ

Напруженим і творчо насиченим виявився в нашій академії I етап Всеукраїнської студентської олімпіади. Підготовку програми зі спеціальності «Технологічна освіта», розробку конкурсних завдань та організацію творчої роботи учасників, в тому числі оцінку



результатів і підведення підсумків етапу здійснила творча група викладачів — членів кафедри теорії та методики трудового на-

загальноосвітній школі, а також готували і захищали свій тематичний технологічний проєкт. В номінації «Обслуговуюча праця» переконливою перемогою здобула Марія Пасевич; четверокурсниця Катерина Галайчук була другою, а студентка третього курсу Людмила Плетюк посіла III місце. Номінація «Технічна праця» принесла перемогу четверокурснику Олександрові Степанюку; на кілька балів відстав від нього Віктор Бородіч (II місце); на третій позиції — Дмитро Крисюк.

На I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з педагогіки, організованому науковцями кафедри педагогіки та психології, було задіяно 35 представників усіх спеціальностей академії. Учасників етапу вітали завідувач кафедри, доцент Л.М.Кравець, доцент кафедри Н.А.Фіголь і студентський ректор Катерина

оцінку виконання завдань, здійсненою науковцями кафедри, переможцями визнані майбутній учитель історії, другокурсниця Богдана Молінська, студентський ректор Катерина Гомон, яка брала участь у змаганні як рівноправний конкурсант, і третьокурсниця спеціальності «Англійська мова і література» Оксана Грогуль (у всіх — I місце). На другому місці — Анастасія Пачковська, Вероніка Борейчук, Ольга Габрик. Третю

Всеукраїнської студентської олімпіади з біології підготувала і керувала роботою студентів кандидатка біологічних наук, доцент Н.Г.Зінківська. Студенти виконували тематичні тести різних рівнів складності. Найсильнішими виявилися студенти-першокурсники. Отже, третє місце вибороли Олена Ніфака (11-БМ) і її старша колега Ірина Сиса (31-Б); дещо кращі результати показали Марія



Янків (11-Б) і Соломія Кравець (11-БМ), опинившись на II місці. І ще одна першокурсниця, студентка 11-БМ групи Марія Коломієць стала недосяжною, зайнявши найвищу позицію.

Переможцями I етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з української мови та літератури стали Ольга Мовшук (I місце), Ярина Рудакевич (II місце) та Ірина Жолоб (III місце). З «олімпійцями»-філологами працювали кандидати філологічних наук І.О.Волянчук і Р.О.Дубровський.

Лаври переможців серед майбутніх учителів історії здобули Юлія Кононьчук та Юлія Хомук. Конкурсне змагання юних істориків підготував кандидат історичних наук В.Д.Собчук.



сходінку зайняли Мар'яна Водоніс, Ангеліна Мороз і Катерина Трифонюк.

На старті I етапу Всеукраїнської студентської олімпіади із соціальної роботи з вітальним словом до учасників звернувся завідувач кафедри педагогіки та психології, доцент Л.М.Кравець і доцент кафедри В.В.Терпелюк. Помірялися своїми інтелектуальними силами вирішили 13 студентів — майбутніх соціальних педагогів, яким було запропоновано три рівні завдань: тести, відповіді на теоретичні запитання і творче завдання із запропонованої кризової ситуації. Переможцями олімпіади визнано третьокурсницю Аліну Савчук, яка зайняла найвищу позицію; студентку другого курсу Інну Максимову, що посіла друге місце, і конкурсантку з 31-СП групи Аліну Козюк, котра отримала нагороду за третє місце.

Конкурсні завдання I етапу



До вручення нагород і подарунків переможцям активно долучився студентський профком нашої академії (голова Андрій Зблосцький).



вчання і технологій, кандидатів педагогічних наук, доцента С.Б.Шабаги, доцента кафедри О.В.Омельчука і старшого викладача М.П.Олексюк.

Студент-конкурсанти вирішували тестові завдання, розробляли план-конспект заняття, демонстрували фрагменти уроку в

Гомон. Конкурсанти виконували два блоки завдань: тести і творчі завдання, в яких необхідно було показати власне бачення ролі вчителя у процесі реалізації Концепції «Нова українська школа», а також вирішити конкретну проблемну ситуацію.

За принциповою й об'єктивною

Анастасія МИХАЙЛЮК

І СПРАВДІ НА БІЛОМУ КОНІ...

Щоб краще зрозуміти творчу людину, потрібно побувати на її рідній землі, походити тими самими шляхами, вдихнути те саме повітря. Така можливість випала гостям Фестивалю української книжності, приуроченого 114-ї річниці з дня народження Уласа Самчука, які прибули з різних куточків України і серед яких — очільникам Тернопільської ОО НСПУ, письменникам, журналістам, студентам і викладачам, вчителі та учні.

Спочатку гостям провели екскурсію Музеєм Уласа Самчука. Цікаву подорож сторінками біографії письменника розпочала вчитель історії Оксана Волянчук, а продовжив її директор музею Петро Панасюк. Гості ознайомилися з експозиційними та науковими відділами, цінними експонатами, особливою бібліотекою Уласа Самчука.

В актовій залі місцевої школи відбулося чергове засідання науково-дослідної лабораторії «Творчість Уласа Самчука та Бориса Харчука: художній літопис ХХ ст.» (коорди-

тету «Публіцистика Уласа Самчука, рідний край у статтях письменника», Богдану Свідову зацікавила «Українська еміграція та Улас Самчук», Вікторія Герасим зробила «Дослідження історії створення драми Уласа Самчука «Шумлять жорна». Їх науковими керівниками виступили кандидати філологічних наук Ірина Комінярська та Роман Дубровський.

У рамках Фестивалю відбулося нагородження унів ЗОШ — лауреатів літературного конкурсу «Самчукова криничка». Та головною подією стало вручення Міжнародної літературної премії імені Уласа Самчука в галузі літератури й публіцистики. Літературну премію було присуджено тернопільській письменниці Ніні Фіалко за роман «Дві обручки» та Марії Лавренюк за роман «Калина січена». Вітали лауреатів

ЯКРАВІ ВРАЖЕННЯ

Марія ЛАХМАН І НОВІ ЗНАННЯ

Студенти II курсу спеціальності «Початкова освіта» під керівництвом кандидата філологічних наук, доцента Ірини Миколаївни Комінярської охоче відвідали музей Уласа Самчука у с.Тілявка Шумського району. Шумщина — куточок,



який не тільки милує око та тішить душу своїми прекрасними краєвидами, а й славить край визначними людьми, серед яких чи не найвагоміше місце займає Улас Самчук — письменник, журналіст і публіцист, редактор, лауреат УММАН, член уряду УНР у вигнанні, член ОУП «Слово».

Від Кременця до Тілявки — всього три десятки кілометрів. І ось ми вже на рідній землі українського письменника, де мали нагоду дізнатися багато невідомих фактів про його життя.

Насамперед ми поклали квіти до підніжжя пам'ятника Уласові Самчуку, відвідали Літературно-меморіальний музей його імені в приміщенні Тілявського НВК, де ознайомилися з життєвими етапами долі письменника та з історією музею і долучилися до Фестивалю української книжності «На білому коні», у рамках якого пройшло нагородження юних авторів та вручення премії ім Уласа Самчука українським письменником.

Крім цього, ми були присутні на уроці української мови у 4 класі, який проводила вчителька початкових класів Івасюк Євгенія Сергіївна, а також зустрілися з учнями 1-го класу, які навчаються за програмою Нової української школи.

Поїздка стала справжнім набутком знань з історії рідного краю та підвищенням нашого фахового рівня з методики навчання української мови.



натор — кандидат філологічних наук, доцент Олег Василюк). Студенти спеціальності «Українська мова і література» нашої академії підготували тематичні наукові повідомлення: Дарія Ковбін зупинилась на «Стилістичних особливостях закарпатських діалектів у романі Уласа Самчука «Гори говорять», Катерина Блажко зробила акцент на «Долі України у спогадах Уласа Самчука «На коні вороному», Анастасія Михайлюк аналізувала

Сергій Синоук, Юрій Камаєв, Віктор Янкевич, Олег Смоляк. Моменти хвилювання розрядили голова ТОО НСПУ Олександр Смик і поет-пісняр Сергій Лазо, виконавши хіт «Ти подобаєшся мені».

На завершення дійства гості вшанували пам'ять Уласа Самчука, поклавши квіти до його погруддя. І під супровід пісні «Волинь моя» із приємними враженнями відправилися на білому коні по своїх рідних куточках.

ЛЮБОВ ПРИДУМАНА НЕ НАМИ...

Андріана МОСКАЛЮК

Всі, хто в цей день був присутнім на святковому вечорі в залі Гуго Коллонтая нашої академії, отримали чудову нагоду помандрувати країною любові, поблукати вулицями великого щастя. Бо саме в цей день прийшло свято любові, свято найкращого почуття, яке окрилює, дає сили, натхнення, радість, захоплення і завдяки якому продовжується життя на землі.

Кохання — це не тільки почуття людяності та шляхетності. Воно має в собі дуже велику силу і заслуговує на свій день, на своє свято. І ось таке свято відзначається майже в усьому світі 14 лютого як Свято закоханих, або День святого Валентина.

Так що ж таке кохання? Коли це почуття з'явилося на землі? Яке воно, як відрізнити його від усіляких «підробок»?

Про все це говорили першокурсники педагогічного коледжу нашої академії, які організували і провели це чудове свято разом із ведучими Андріаною Москалюк і Софією Грушицькою.

Гучними оплесками присутні зустріли вісім пар, які висловили бажання позмагатися на звання най-най-найкращих із закоханих: Анна Солодка і Вадим Мельничук, Надія Котик і Тарас Цимбалюк, Вікторія Кулінчук і Дмитро Голуб, Марія Нагорнюк і Олександр Сірук, Анастасія Загребельська і Назар Романчук, Марія Куза і Олег Смолінчук, Марія Герасимюк і Назар Мінчук, Валентина Яцишин і Максим Кучерук. Всі вони влюблено і красиво боролися під час конкурсів «10 слів», «Танець з повітряною кулькою», «Закохані пари», «Пісня для нас двох».

Поки команди готувалися до конкурсів і в перервах між виступами



глядачам дарували класичні та сучасні пісні студентські колективи 11-Мк і 11-Рк груп, 11-Дк, 12-Дк груп, солісти Софія Коваль, Лідія Кузьмич (11-Мк), Олександр Горошко (11-Фк), Христина Ямнич і Дарія Сульжик, а юні танцюристи 11-Мк та 11-Дк груп порадували хореографічними композиціями. Персональним подарунком стала пісня для конкурсанти-іменинниці Валентини.



І нарешті настав час, коли всі дізналися, що переможцем конкурсу «Міс Валентина і Містер Валентин — 2019» стала пара під номером 5. Отож вітаємо Вікторію Кулінчук (11-Мк) і Дмитра Голуба (11-Ток). До речі, переможниця Вікторія виконувала на святі символічну роль Ангела. А на завершення до вітань приєдналися Артур Зорич (гітара), Олена Козлова (фортепіано) і вокалістка Андріана Москалюк з піснею «Люби мене, люби», а організатори свята запросили всіх бажаючих на святкову дискотеку.

ВЕСНА ПРИНЕСЛА ПЕРЕМОГУ

Галина КЕДРИЧ

У спортивному комплексі Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка відбувся Міжобласний турнір з футболу серед дівчат, присвячений Міжнародному дню 8 Березня, який організували і провели викладачі кафедри спортивних ігор і туризму нашого ЗВО. У змаганнях брали участь сім команд: «Сарненський педагогічний коледж РДГУ» (м. Сарни, Рівненська обл.), «Легіон» (м. Луцьк, Волинська обл.), «Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка» (м. Кременець, Тернопільська обл.), «Кременецька ДЮСШ ім. Андрія Пушкар» (м. Кременець, Тернопільська обл.), «ДЮСШ» (м. Бережани, Тернопільська обл.), «ТКТЕ коледж» (м. Тернопіль,) і «ДЮСШ» (м. Гоща, Рівненська обл.).

Ігри відбувалися по коловій системі. Головним суддею змагань був В.І.Довгаль, суддями — В.М.Коханець і Д.С.Кужель. За результатами змагань переможцем турніру стала команда КОГПА ім. Тараса Шевченка, друге місце посіла команда ДЮСШ м. Бережани і третє місце виборола команда ДЮСШ м. Гоща.

Наша «Академія» здобула титул переможця турніру за всіма показниками. Її перше місце підтвержене найкращою різницею забитих і пропущених м'ячів (+12), найвищою результативністю нападу (15 забитих голів), найнадійнішим захистом (всього три пропущених м'ячі). Із шести зустрічей наші дівчата виграли п'ять; їм змогли вчинити опір лише футболістки луцького «Легіону» (матч завершився внічию — 1:1).

Крім загальнокомандних кубків, медалей та грамот, організатори змагань та меценати також підготували індивідуальні призи кращим гравцям турніру. На урочистому закритті турніру старший викладач кафедри спортивних ігор та туризму академії В.І.Довгаль вручив нагороди у номінаціях кращим гравцям: Озмічук Олені (КОГПА ім. Тараса Шевченка), Марії Безеці (ДЮСШ ім. А. Пушкар), Юлії Зубар (м. Бережани), Наталії Мартинюк (м. Сарни), Тетяні Дайчак (м. Тернопіль), Яні Ярмольській (м. Луцьк) та Анні Горн (м. Гоща).



За підготовку та популяризацію футболу серед дівчат були нагороджені подяками та подарунками представники команд Галина Кедріч (м. Кременець), Микола Антонюк (м. Сарни), Володимир Дуда (м. Бережани), Дмитро Голоскоков (м. Луцьк), Богдан Коханівський (м. Тернопіль), Юрій Роман (м. Гоща).

Даний турнір є потужним кроком у профорієнтації за-

кладу, популяризації та розвитку цього виду спорту, пропаганди здорового способу життя та гарною нагодою черговий раз вшанувати жіноцтво.

Вагому фінансову й організаційну підтримку у проведенні турніру надали начальник відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Кременецької міської ради А.В.Станіславенко, начальник відділу у справах сім'ї, молоді, фізичної культури та спорту Кременецької РДА В.П.Петрук, голова ППО студентів А.Р.Заболотський і голова ППО працівників академії В.М.Трифонюк, а також місцеві спонсори: туристична агенція «Ірина» (І.Я.Чернігівська), фірми «Панорама» (Д.Г.Гусласький), магазин «Візит» (С.М.Кондратюк), кафе Асторія (І.С.Дем'янчук), підприємці М.М.Трофимлюк, Є.Г.Ахмедзянов і любетел футболу Ю.О.Кучерявий, О.Д.Гоцанюк, І.М.Жуков, Ю.Я.Березій.

ЦЕЙ ОДВІЧНИЙ БІЛЬ АФГАНІСТАНУ

Валентина МАЦКОВА

15 лютого виповнилось 30 років з дня виводу радянських військ з Афганістану. З нагоди цієї події студенти 12-Дк групи, їх груповий керівник Олена Тригуба та ведучі Вікторія Бершеда, Людмила Пацула і Надія Котик провели виховну годину, щоб разом з усіма присутніми пом'янути тих, хто поліг у чужій афганській землі, та вшанувати героїв, котрим пощастило живими повернутися до рідного дому.

Будь-яка війна — це катастрофа для людства. Вона нехтує найбільшою цінністю на землі — людським життям. Брудна, неоголошена афганська війна тривала 9 років 1 місяць і 19 днів. Хоча жодна війна не буває чистою. Всі вони несуть смерть, інвалідність, одягають у скорботу тисячі материнських сердець... У війни холодні очі... У війни свій рахунок, своя безжалісна арифметика... І летіли на Україну «чорні тюльпани» з цинковими гробами, що востаннє відвозили загиблих воїнів на Батьківщину.

За неточними підрахунками, Україна втратила 13 тисяч 833 молодих хлопців. За довгих 10 років цієї війни на цвинтарях з'явилося багато свіжих могил з фотографіями юних облич. Та не було у батьків упевненості, чи ховають вони свого сина, чи когось іншого... І ще довго ятримуть душу запитання без відповідей...



Великих Бережечь — загинули.

Довідково-історичний екскурс дорогами афганської війни доповнювався тематичними відеороликами, що допомогло глибше вникнути у ті страшні воєнні події.

На зустрічі зі студентською молоддю був запрошений учасник афганського жажіття, а нині — член правління Районної організації Спільки ветеранів Афганістану, старший викладач кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін нашої академії Василь Райчук, який поділився своїми спогадами про свій інтернаціональний обов'язок у далекому Афганістані.

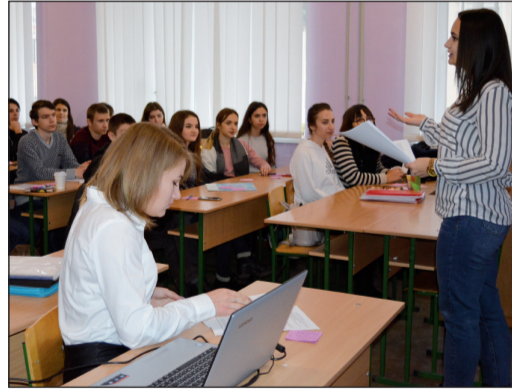
Правда про афганську війну різна. І спогади про неї неоднозначні. Та ми щороку 15 лютого запалюємо свічу пам'яті та хвилиною мовчання поминаємо мужніх і дорогих синів України, яким судилося увійти в безсмертя...



ДЕШО ПРО КІБЕРБУЛІНГ

Валентина КАЦУК

Серед основних ризиків інформаційного простору важливо відмітити таке явище, як кібербулінг, тобто сучасна форма агресії, яка набула поширення з появою мобільних телефонів та інтернету. Будь-які її форми мають на меті дошкулити, нашкодити чи принизити людину дистанційно, без фізичного насильства. «Зброєю» булера стають соціальні мережі, форуми, чати, мобільні телефони тощо. І ця форма цькування набирає все більших обертів. Часто діти не розуміють, як можуть захиститися від кібербулінгу. Більш того, батьки самі часто не розуміють, як себе поводити і яким чином захистити дитину.



психологи та їхні наставники.

Наші гості досить активно працювали зі студентами, які відповідали на запитання, створювали проблемні ситуації та знаходили шляхи їх вирішення. Учасники заходу дійшли до спільного висновку, що кібербулінг — явище системне й комплексне, тому, крім лікарів, психіатрів, психологів (які займаються зазвичай уже з тими, хто піддався цькуванню та знущанням з боку своїх однолітків і однокласників), до вивчення й профілактики цього явища, безперечно, повинні долучатись учителі, соціальні педагоги та шкільні психологи.



Фото Валентини КАЦУК

ОБ'ЄКТ АНАЛІЗУ – ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

На базі Центральноукраїнського ДПУ ім. Володимира Винниченка (м.Кропивницький) відбулась Міжнародна науково-практична конференція «Методологічні проблеми психології особистості», присвячена пам'яті вітчизняного науковця Н.О.Головань. Співорганізаторами наукового форуму, крім університету-господаря, виступили Східноукраїнський НУ ім. Володимира Даля (м.Сєвєродонецьк), Університет менеджменту освіти НАПН України (м.Київ), Московський державний лінгвістичний університет (РФ), Молодіжний психологічний центр (м.Рига, Латвія), Міжнародний коледж (м.Париж, Франція).



Програма пленарного засідання включала наукові доповіді фахівців вищого рівня. Троє з них представляли господарів: Галина Горська («Образ викладача як об'єкт професійної ідентифікації студента»), Євгенія Гейко («Методологія моделювання цілісності особистості: вітчизняна психотерапевтична школа») і Любов Галушко («Об'єктивно-професійна підготовка майбутнього психолога»). Від зарубіжних науковців виступила доктор психологічних наук, завідувач кафедри психології та педагогічної антропології Московського ДПУ Тетяна Пашукова («Егоцентричні стани та властивості особистості»).

Честь виступити на пленарному засіданні була надана нашому науковцю, доктору психологічних наук Наталії Савелюк, яка оприлюднила своє наукове дослідження «Релігійна особистість і релігійна дискурсивна особистість: структурний

та динамічний виміри суб'єкта релігійної віри». Дослідниця наголошує, що в нашому суспільстві релігія є істотною складовою та чинником духовного відродження, об'єднання, саморозвитку нації. Суб'єктом значених процесів виступає релігійна особистість зі своїми відносно стійкими рисами та ситуативними диспозиціями. Тому дослідження відповідних структурних і динамічних її складових – важливе завдання сучасної психології, якщо вона як наука дійсно прагне дієво прислужитися непростому процесові духовного відродження України. Наш науковець робить висновок, що у психологічній дослідженні людини як суб'єкта релігійної віри доцільно виокремлювати і відносно стійкі риси, пов'язані з різними особистісними структурами, і динамічні ситуаційні утворення, пов'язані з перебуванням особистості в певному релігійному дискурсі. Перші значною мірою зумовлені біологічними та етносоціальними складовими цілісної психіки особистості, другі – її актуальними почуттями, мотивами, інтенціями.

На секційних засіданнях вітчизняні та зарубіжні науковці вивчали історію, теорію та методологію психології особистості. Вони, зокрема, аналізували теоретико-методологічний підхід дослідження поняття «особистість» в українській психологічній науці, психологію конструювання особистості майбутнього, соціально-психологічні чинники усвідомлення власної ідентичності, методологічні засади дослідження співвідношення аутоідентичності та ідентичності у сфері самосвідомості індивідуальності.

Багато уваги було приділено психологічним проблемам розвитку особистості в сучасному світі. У цьому контексті розглядали психологічну безпеку як детермінанту самоефективності особистості, а також низку кон-

кретно визначених проблем: вибір фаху та мотивація навчально-професійної діяльності студентів педагогічних спеціальностей, особливості професійного вигорання медичних працівників, розв'язок і корекція пізнавальних процесів, формування моральної сфери дошкільників під впливом сучасної медіа-продукції.

Науковці вивчали суб'єктні виміри особистості та процесу надання психологічної допомоги. Йшлося про усвідомлення перспектив професійної самореалізації, психологічні аспекти вивчення проблеми реабілітації та корекції, мовленнєву техніку педагогічного дискурсу.

Фахівці обговорювали тему «Екзистенційна рефлексія проблем буття особистості у світі», висвітлювали питання психології особистості у психопоетиці, теоретичні аспекти вивчення кохання особистості на різних вікових етапах і психологічні особливості готовності до шлюбу сучасної молоді, а також мотиваційного підходу до розуміння сутності просоціальної поведінки.

Учасники конференції звернулись і до прикладних аспектів психології особистості. Вони розкривали роль внутрішнього світу у становленні обдарованої особистості, місце психологічної компетентності у структурі особистості психолога, арт-терапію як сучасний напрям розвитку особистості, роль музикотерапії у практичній діяльності сучасного психолога, особливості впливу віртуального середовища на психічне здоров'я студентської молоді.

Учасникам Міжнародної конференції було запропоновано три майстер-класи: «Корекція психоемоційного стану особистості засобами арт-терапії», «Аутоідентифікація присутності в актуальній ситуації», «Відчуй свою внутрішню музику».

ДО ДЖЕРЕЛ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА

Науковці-історики та інші фахівці Національного університету «Острозька академія» підготували Всеукраїнську наукову конференцію «Актуальні проблеми джерелознавства та історіографії історії України», присвячену 90-річчю з дня народження М.П.Ковальського. Співорганізаторами форуму виступили Інститут історії України НАНУ, Дніпровський НУ ім. Олеся Гончара, Українське історичне товариство, Центр досліджень історії Волині, Державний архів Дніпропетровської області та Дніпропетровський національний історичний музей ім. Д.І.Яворницького. Органітет конференції очолювали доктор психологічних наук, ректор НУ «Острозька академія», професор І.Д.Пасічник і доктор фізико-математичних наук, член-кореспондент НАН України, ректор Дніпровського НУ ім. Олеся Гончара, професор М.В.Поляков.

На першому пленарному засіданні, що проходило у конференц-залі НУ «Острозька академія», науковці заслухали програмні доповіді «Фахова корпорація українських істориків: нові соціальні ролі та проблеми професійної взаємодії» (член-кореспондент НАПН України, професор О.А.Удод), «Вони повірили в мене, а я повірив у них: особливості наукової школи М.П.Ковальського» (завідувач кафедри історії ім. М.Ковальського НУ «Острозька академія», професор В.В.Трофимович) і «Внесок Миколи Ковальського у відродження Острозької академії» (директор Торчинського народного історичного музею ім. Григорія Гуртового О.В.Мельник).

У секційному форматі фахівці аналізували наукову школу М.П.Ковальського як історіографічний феномен, зверталися до спогадів про видатного вченого, говорили про його наукову співпрацю та творчі стосунки з іншими представниками української історичної науки. Вони звернулись до такої конкретної проблеми, як класифікація документальних джерел XVI – першої половини XVII століття у науковій спадщині М.П.Ковальського, а також до інноваційної теми «Цифрова історія як інтеграція історичного джерелознавства та комп'ютерних технологій».

Нашу академію на конференції представляли доктор історичних наук, професор кафедри української філології та суспільних дисциплін, доцент І.Б.Скакальська, яка оприлюднила своє дослідження «Українська еліта Західної Волині 1921 – 1939 рр. крізь призму сучасної історіографії», та кандидат історичних наук, доцент цієї ж кафедри Г.Я.Сеньківська з науковою доповіддю «Джерелознавчий аналіз розвитку історичного краєзнавства на Тернопільщині (середина 40-х рр. XX – початок XXI ст.)».

Група науковців вивчала історичні джерела описово-статистичного характеру, матеріали польської історіографії про події української історії, матеріали спогадів учасників українського процеси в різних регіонах України як історичне джерело. Окремо йшлося про архівні матеріали, мемуари, історіографію та джерельну базу дослідження минулого і сучасного України тощо.

Друге пленарне засідання проходило на базі історичного факультету Дніпровського НУ ім. Олеся Гончара. Його програма включала доповіді «Метр української медієвістики (з ювілейних спогадів про М.П.Ковальського)» (проректор Дніпровського НУ ім. Олеся Гончара, професор В.В.Іваненко), «Історична

пам'ять у творчій спадщині професора М.П.Ковальського» (декан історичного факультету Дніпровського НУ ім. Олеся Гончара, професор С.І.Світленко), «Вчені українського закордоння як суб'єкт культурної дипломатії» (декан факультету міжнародних відносин НУ «Острозька академія», професор А.Є.Атаманенко).

Перша секція в дніпровській частині конференції працювала над проблемою «М.П.Ковальський та його історична доба». У виступах вирішувалися проблеми класифікації історичних джерел у науковому доробку М.П.Ковальського, висвітлювалися його інтелектуальні взаємозв'язки з науковими бібліотеками, його робота як редактора наукових збірників кафедри історіографії та джерелознавства, а також дослідження ним нарративних джерел іноземного походження.

Науковці другої секції вивчали проблеми теорії, методології та методики історичної науки і джерелознавства. Іх,



зокрема, зацікавили технотронні джерела до новітньої історії України, теоретичні та методологічні засади досліджень історії повсякденності, шляхи подолання семантичного дисбалансу базової термінології медієвістики, динаміка методологічних підходів історично-антропологічних студій, біографічний та історичний часи у текстових матеріалах тощо.

Проблемам конференції повністю відповідали тематика третьої та четвертої секції. Зокрема, члени третьої секції зосередились на питанні «Історіографія джерелознавства: етапи та головні досягнення». Тут йшлося про соціальні конфлікти в Україні в історіографії та джерелах, про використання архівних джерел та бібліотечних фондів у забезпеченні наукової об'єктивності історичних досліджень, про методику використання бібліографічних даних у висвітленні історичних подій.

Конкретною була тематика четвертої секції – «Проблеми джерелознавства історії України: здобутки і перспективи». Вчені визначали особливості козацьких літописів як історичних джерел, історико-інформаційні можливості службової документації державних установ, місце архівних фондів у вирішенні історичних проблем та об'єктивному висвітленні історичних подій, специфіку та важливість статистичної інформації як джерела історичної об'єктивності.

Учасники Всеукраїнської наукової конференції були запрошені на відкриття виставки «Микола Павлович Ковальський. Спогад про історика», організованої в центральному корпусі НУ «Острозька академія». Вони ознайомились з іншими експозиціями та виставками цього навчального закладу. У рамках конференції відбулись презентації книг М.П.Ковальського «Етюди з історії Острога: нариси про освітань ХХ століття» та Г.М.Виноградова «Давньоруська державність: теологічно-лінгвістична модель та принцип практичної реалізації».

МАЙСТЕР – ЗАВЖДИ МАЙСТЕР

Для людини, закоханої у свою справу, тим більше, людини талановитої, немає справ незначних: для неї всі справи, пов'язані з творчою фаховою діяльністю, надважливі. Заслужений майстер народної творчості України, доцент кафедри методики викладання мистецьких дисциплін нашої академії



Тетяна Балбус з високим творчим піднесенням та рівновеликим задоволенням організовує виставки творчих робіт студентів і персональні виставки своїх художніх полотен, бере участь у всеукраїнських і міжнародних мистецьких вернісажах і конкурсах, наукових конференціях і методичних семінарах, виступає співорганізатором художніх пленерів зрілих майстрів пензля і юних початківців, які тільки пробують свої сили в царині образотворчого мистецтва.

Нещодавно наша художниця виступила учасницею II Всеукраїнського конкурсу ручної графіки, який проходив у рамках Міжнародного проекту «Рейтинг». Творче суперництво майже трьох десятків митців з різних регіонів України проходило за оригінальною рейтинговою системою, запозиченою у давньогрецьких конкурсів скульптури й адаптованою до сучасних умов: самі учасники оцінювали роботи своїх колег за 12-бальною системою, зводили рейтинги в єдиний рейтинговий лист і так визначали переможців. Перше місце посіла київська художниця Олена Котова з роботою «Маленький принц». На другому – також киянини: Анастасія Реп'яньська (робота «Вірджинія Вулф») і Максим Сафтенко («Рейнкарнатія життя»). Третіми стали львів'янка Наталія-Софія Кулявець («Анкерман») і Михайло Заворотний із Києва («Медічі. Велич і відданість»). Серед лауреатів конкурсу – доцент кафедри Тетяна Балбус: її робота «Розквітла орхідея» організаторами названа «особливим сюрпризом конкурсу» й отримала спеціальну відзнаку від одного з київських брендів. Тим самим наша художниця підтвердила високий творчий рейтинг Краємента та академії на художній мапі України поряд з Києвом, Львовом, Харковом, Одесою та іншими велетами української мистецької індустрії.

У той же час у Києві пройшов круглий стіл з розгляду та обговорення кращих зразків традиційного народного мистецтва, організований Національною спілкою художників України та Міністерством культури України. Метою зустрічі мистецтвознавців і митців стало виявлення характерних тенденцій розвитку традиційного народного мистецтва України. Обговорювалися питання щодо вдосконалення, сприяння розвитку і популяризації творчості народних майстрів, використання у декоративному живописі сучасних технік і технологій, а також художньо-мистецьких прийомів. Учасницею творчої розмови фахівців і митців була Тетяна Балбус.

У рамках роботи круглого столу відбулося засідання Комітету з присудження премії імені Катерини Білокур за визначні твори традиційного народного мистецтва. Серед відібраних Комітетом 14 претендентів на здобуття цієї премії – Тетяна Балбус із роботами «Гуцулівна» із серії «Українські берегині» та «Гуцульщина» із серії «Райські сади України». Конкуренцію нашим майстрині-художниці склали митці із Вінниччини, Житомирщини, Львівщини, Закарпаття, Харківщини, Хмельниччини, Києва та країни-тернополяни. Кращі роботи претендентів увійшли до мистецького альбому, виданого організаторами конкурсу.

ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ ВОЛЕЙБОЛ

Віктор ГОЛУБ,
президент Федерації волейболу Кременеччини

Люди старшого покоління пам'ятають: у кожному селі, біля клубу, магазину, школи чи в іншому зручному місці були облаштовані волейбольні майданчики, де у вихідні чи святкові дні розгорталися справжні спортивні баталії між місцевими аматорами та командами сусідніх сіл. Треба визнати, що цей вид спорту мешканці наших населених пунктів дещо призабули. Та волейбол заслуговує найпильнішої уваги до себе. Він корисний усім віковим категоріям населення, тому що потребує оптимальних для кожного фізичних зусиль і дає максимальну віддачу для здоров'я людини, а також вимагає мінімальних затрат для його матеріально-технічного забезпечення. У порівнянні з іншими видами спортивних змагань, цей вид спорту не складає серйозної загрози в аспекті травматизму спортсменів-аматорів.

Відновлення репутації волейболу, як одного з найдоступніших масових видів спорту, — актуальне завдання спортивної громадськості краю, особливо спортивного активу навчальних закладів, у навчальних програмах яких з фізичного виховання молоді відведене місце і волейболу. Саме з такою метою нещодавно була створена Федерація волейболу Кременецького району, якою розроблена і прийнята Програма розвитку волейболу на Кременеччині, розрахована на наступне п'ятиріччя. Серед ініціаторів і розробників Програми — науковці-фахівці з фізичного виховання і спорту нашої академії.

Програма розвитку волейболу на Кременеччині розроблена на підставі відповідних нормативних документів України, в тому числі Указу Президента України «Про деякі заходи щодо вдосконалення системи фізичного виховання дітей та молоді у навчальних закладах і розвитку дитячо-юнацького спорту в Україні» та розпорядження Кабміну України «Про схвалення Концепції державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року». У світлі таких рішень співпраця фахівців з фізичного виховання та спорту нашої академії з відповідними структурами Кременецької районної та Кременецької міської рад протягом останніх років дала позитивні імпульси розвитку волейболу в місті та районі. Проглядаються прогресивні тенденції в динаміці масового і дитячого волейболу. Зокрема, стали традиційними Відкритий чемпіонат і Суперкубок з волейболу м.Кременця і району; Турнір, присвячений пам'яті Героя Майдану та Небесної Сотні, краянина Олександра Капіноса; Турнір пам'яті вчителя Почаївської ЗОШ Петра Циганюка; Першість серед місцевих закладів освіти, а також Турнір дитячих волейбольних команд «Волейбольна весна» і Відкритий дитячий Кубок Кременця.

Однак для оптимального розвитку волейболу в районі залишається недостатнім рівень організаційно-управлінських заходів та їх нормативно-правового, матеріально-технічного і кадрового забезпечення, повільним — процес залучення дітей і підлітків до систематичних занять фізкультурою і спортом та незадовільним — стан профілактики їх захворювань засобами фізичної реабілітації. Наявна система занять волейболом і темпи його поширення не відповідають запитам населення: відсутнє виділення волейболу в Кременецькій ДЮСШ; низька активність населення у спортивно-масових і фізкультурно-оздоровчих заходах за місцем проживання, роботи і відпочинку; відсутні або занедбані волейбольні майданчики в селах і установах з великою кількістю працівників; слабка якість пропаганди масового спорту, в тому числі волейболу, як невід'ємної складової здорового способу життя; не знайшла належного поширення робота із дітьми та шкільною молоддю у формі початкових занять волейболом у шкільних і позашкільних навчальних закладах. Особливо тривожить відсутність чіткої системи підготовки резерву збірної команди району та міста з волейболу.



Враховуючи вищезгадане, з метою задоволення потреб населення, насамперед молоді, краю у забезпеченні здорового способу життя спортивно-фізкультурними заходами і засобами, розвитку масового волейболу, вдосконалення системи підготовки збірних районів та міста, кандидатів до обласних і національної збірних, активної та успішної участі у змаганнях з волейболу різних форм і рівнів, збереження, розширення та зміцнення матеріально-технічної бази волейболу актив Федерації волейболу Кременеччини запропонував програму вирішення першочергових завдань розвитку волейболу в районі та місті.

Програмою передбачається створення єдиної системи аматорського, дитячо-юнацького та ветеранського волейболу, розширення мережі й удосконалення структури проведення районних і міських змагань серед місцевих волейбольних команд, залучення до таких змагань широких верств населення і сприяння на цій основі зміцненню збірних команд району для участі в турнірах обласного і регіонального рівнів. У полі зору програми — вдосконалення фінансового і матеріально-технічного забезпечення розвитку волейболу, особливо місцевих волейбольних команд. Все це має працювати на формування позитивного спортивного іміджу Кременеччини на обласному та всеукраїнському рівнях.

Зрозуміло, що виконання Програми, а отже й успіх справи відродження та розвитку волейболу на Кременеччині, залежатиме насамперед від фінансового, матеріального та кадрового її забезпечення. Якщо перших два фактори в основному залежать від органів місцевого самоврядування, то в усіх інших аспектах Федерація волейболу району спрямовується на організацію низки дієвих заходів. Йдеться про створення волейбольних осередків, клубів і команд на місцях, про співпрацю з органами місцевої влади щодо створення спортивних споруд і сприяння організаційно-технічному забезпеченню навчально-тренувального процесу та проведенню змагань з волейболу. Стануть постійним явищем семінари, наради, навчання тренерів і суддів з волейболу, в тому числі через роботу постійно діючих науково-практичних і методичних семінарів тренерів аматорських команд і вчителів фізичного виховання загальноосвітніх шкіл. Окремим рядком проходять заходи з удосконалення системи дитячо-юнацького волейболу, зокрема створення нових волейбольних команд, відкриття групи волейболу в ДЮСШ і волейбольних секцій в ЗОШ і селах району. Завершальним етапом такої роботи має стати проведення масових змагань з волейболу та їх висвітлення у місцевих засобах масової інформації.

ТРАДИЦІЯ СПОРТУ, КРАСИ І БЛАГОДІЙНОСТІ

Марія ПАСЕВИЧ

Черговий спортивно-оздоровчий захід «Конкурс ритмічної гімнастики» зібрав команди юних гімнастів загальноосвітніх шкіл міста Кременця та педагогічного коледжу у спортивному комплексі нашої академії. Цього разу він був присвячений 200-літньому ювілею Волинського ліцею у Кременці — нашого історичного попередника, досить відомого у свій час навчального закладу, що славився в нашому краї і далеко за його межами. Організатори заходу — викладачі циклової комісії фізичного виховання педагогічного коледжу на чолі із заслуженим працівником освіти України Катериною Єрусалимець і відмінником освіти України Іриною Олійник. Вели програму Тетяна Мороз і Максим Худис.



Під звуки урочистого маршу присутні познайомились із кожною з 12 команд. Юних гімнастів привітали заступники міського голови Кременця Микола Матвіюк і Ярослав Риндич. Конкурсні виступи проходили згідно з поставленими вимогами. Всі команди намагалися показати себе якнайкраще, поєднуючи фізичні навантаження з естетичним видовищем. У перервах між номерами ведучі знайомили гостей з історією Волинського ліцею, зокрема з цікавими історичними традиціями теорії і практики фізичного виховання та спорту, а також з періодами й особливостями розвитку ритмічної гімнастики, її позитивним впливом на життя і здоров'я людини. Для зосередження уваги наших гостей ведучі використовували яскраві слайди.

Перед оголошенням результатів змагань до втомлених і схвилюваних конкурсантів звернулася Іванна Запольська — наша випускниця, а нині художній керівник танцювальної студії Кременецького РБК «Веселкова феєрія».

Для підведення підсумків конкурсу слово надано головному судді, кандидату філологічних наук Романові Дуборівському. Отож, переможцями спортивно-оздоровчого заходу названо команди ЗОШ № 3 і 41-Фк групи (I місце), ЗОШ № 5 і 31-Дк (II місце), а третю позицію виборили учні ЗОШ № 1 ім. Галини Гордасевич і студенти 22-Дк групи. Нагороджували їх начальник відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Кременецької міської ради Андрій Станіславенко.

Фінальним номером був спільний танець у виконанні всіх учасників, що став символом спорту, доброзичливості та дружби.

Як завжди, організатори підготували своєрідну благодію «родзинку»: вони запросили на свято дітей і дорослих з обмеженими можливостями, їхніх батьків і наставника, яким студенти коледжу зібрали кошти і подарували набори для шиття еко-сумок. Ця увага небайдужих людей додала у зболені серця позитиву, світлої радості та відчуття своєї причетності до корисної справи, а нашим студентам — задоволення від чергової акції милосердя.



яким студенти коледжу зібрали кошти і подарували набори для шиття еко-сумок. Ця увага небайдужих людей додала у зболені серця позитиву, світлої радості та відчуття своєї причетності до корисної справи, а нашим студентам — задоволення від чергової акції милосердя.

КРОК ДО ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ

Вікторія Розмірчук

У спортивному комплексі Кременецької КОГПА ім. Тараса Шевченка пройшли традиційні щорічні змагання з волейболу та баскетболу серед студентів педагогічного коледжу, під час яких студенти продемонстрували згуртованість своїх команд, майстерність, прагнення до перемоги, добрі фізичні та психологічні якості.

Запекла боротьба на майданчику і напружені емоції серед вболівальників панували у спортивній залі до останніх хвилин. До суддівства



змагань були залучені викладачі циклової комісії фізичного виховання Василь Коханець, Андрій Хмара, Вікторія Розмірчук, Анжела Майборода.

Отож, за рішенням суддівського колективу, команди-переможці розмістилися таким чином: волейбол — III місце посіла збірна 31-Фк групи, II місце виборола збірна 32-Дк групи і I місце — у команди 21-Фк групи; кращими нападаючими визнано Тараса Цимбалюка (11-Фк) та Михайла Пуренка (21-Фк); кращі волейболісти — Діана Дячук (11-Фк), Анастасія Формазюк і Василь Соколик (21-Фк), Ольга Кожарко та Соломія Ковбель (32-Дк), Сергій Ямпольський і Петро Горобець (31-Фк); команда-переможець з баскетболу — 31-Фк група, яка нагороджена перхідним Кубком, на другому місці — збірна команда 21-Ток групи, а третє місце — у баскетболістів 11-Фк групи. Всі переможці нагороджені грамотами.

Проведені змагання є потужним кроком до популяризації та розвитку цих видів спорту, а також активною пропагандою здорового способу життя.

ВМІЄМО ПЕРЕМАГАТИ!

Роман ДУБРОВСЬКИЙ

кандидат філологічних наук

Видавництво «Педагогічна преса», куди входить комплекс науково-методичних журналів педагогічного спрямування, постійно організовує творчі конкурси педагогічних і науково-педагогічних працівників загальноосвітніх і вищих закладів освіти. Особливе місце серед них належить конкурсам, які проводить журнал «Українська мова і література в школах України». Одна з позитивних особливостей творчого суперництва філологів України — це поєднання зусиль учителів ЗОШ і науковців ЗВО, що забезпечує синтез практичного сьогодення філологічної освіти з актуальними проблемами філологічної науки і дає відповідний науково-педагогічний ефект.

Саме цей фактор разом із високим професіоналізмом забезпечив фаховий і творчий успіх кандидата філологічних наук, завідувача кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії, доцента Олега Василичина та його колеги і друзини, вчителя української мови та літератури Кременецької загальноосвітньої школи № 4 Ірини Василичин: кременецький подружній тандем українських філологів став переможцем Всеукраїнського конкурсу журналу «Українська мова і література в школах України» в номінації «Література рідного краю».

Перемогу нашим фахівцям принесла науково-методична розробка уроку «Дивосвіт поезії Оксани Лятуринської». Можна з упевненістю стверджувати, що саме поєднання навчальної практики, забезпеченої філологом-практиком Іриною Василичин, та науково-теоретичного наповнення методичної структури уроку, здійсненого науковцем, доцентом Олегом Василичиним, забезпечили високий методичний і науково-теоретичний рівень розробки уроку, а в кінцевому підсумку привело до першого конкурсного

місяця. Перемогу наших конкурсантів засвідчив відповідний Сертифікат, підписаний головними редакторами редакцій журналів видавництва «Педагогічна преса» та науково-методичного журналу «Українська мова і література в школах України».

Символічною була тема методичної розробки «Оксана Лятуринська — княгиня української духовності». Розробники теми поставили за мету зацікавити учнів життям і творчістю поетеси, дати характеристику її поетичної творчості і на цій основі розвивати їх естетичні та художні смаки, виробляти вміння сприймати й оцінювати справжню поезію, прищеплювати юному поколінню любов до малої та великої Батьківщини, плекати почуття гордості за видатних краян. Для досягнення такої комплексної мети автори застосували і відповідний комплекс форм, методів і прийомів роботи: традиційне слово вчителя, перегляд скульптур, картин, писанок Оксани Лятуринської, декламування її поетичних творів, робота в групах, інтерактивна вправа «Незакінчене речення», прийом «Кольористика», а також дослідницька робота «Групування», що полягає в заповненні біографічного «грона» поетеси, де відобразили її родину, освіту, життя в еміграції, поетичний доробок і мистецьку спадщину.

Розробкою передбачено забезпечення емоційної готовності учнів до уроку, актуалізації їхніх опорних знань. Застосовано прийом асоціювання, що полягає

у занотовуванні учнями своїх асоціацій до слів «мала батьківщина» і «рідний край». Серед поетичних творів поетеси, запропонованих для декларування, вчитель та учні читали «Смерть козака», «На варті», «Героїчне», «Сирітка». Методичним продовженням декламування виступила бесіда, змістом якої стало первинне сприйняття твору школярами. Цікавою формою освоєння навчального матеріалу була робота у групах: учні об'єднуються у невеликі групи по кілька чоловік; кожна з таких груп працює над окремою поезією і презентує результати своєї роботи через декламування вірша, відповіді на запитання творчого характеру, виконання творчого завдання у формі тематичного есе за змістом вірша, аналізу творчих засобів, характеристики світогляду автора, її зв'язку з фольклором.

Цікавим бачиться прийом «Кольористика»: учні читають вірш, кожен з його рядків розмальовують певним кольором та аргументують свій вибір кольору. Привертає увагу робота учнів над формуванням «поетичного гербарію» Оксани Лятуринської, в поезії якої — світ дивовижної української природи є не просто фоном для поетичних образів, а сам виступає величним і неповторним поетичним полотном, зітканим чи не з усіх елементів української флори. Учням пропонується створити власний поетичний гербарій і за бажанням та можливістю намалювати ілюстрації до творів Оксани Лятуринської. Перед ними також постає перспективне завдання: в'янути, чи вплинули твори поетеси на їхнє світосприйняття і чи варто залучити до ознайомлення з її творчістю своїх ровесників.

Свою науково-методичну розробку автори завершують символічно й оптимістично: вони вважають, що на мистецькому гербі Оксани Лятуринської можна зобразити меч, вогонь, ратище, тризуб, яструба, лебедя, сокола, когута, лева та ліру, і заявляють, що поетеси вдалося своїми віршами будити, підносити кожного читача, а відтак і приносити світлу радість рідній землі та її народові.



Олег ВАСИЛИШИН

кандидат філологічних наук

Будь-яка подія вимагає «знакового гостя». Такою постаттю, яка б надала святкуванню 100-річчя з часу заснування Української гімназії ім. Івана Стешенка статусу всеукраїнського формату, став академік Микола Жулинський. Для того, щоб він прибув до Кременця, довелося повернути кви-



ток «Інтерсіті» у львівську залізничну касу, адже, як виявляється, цей поїзд-диво ХХІ ст. на жодній зі станцій не зупиняється. Тож змушені були скористатися автомобільними послугами безвідмовного колеги-музиканта Петра Клака, щоб дістатися до університетського гуртожитку у «західній столиці»; за домовленістю, нас мав зустріти високоповажний земляк-вчений. Місце зустрічі — пам'ятник Михайлові Грушевському.

Наш гість помітно вирізнявся у натовпі львів'ян не лише імпазантною поставою й поважною походою, але передусім двома сакволями наповнених книжок. Тому стрімголов кидаюся йому назустріч, аби взяти у свої руки «науковий багаж», яким львів'яни засвідчили повагу й прихильність до такого відомого українського вченого. І хоч ректор КОГПА ім. Тараса Шевченка Афанасій Ломачович просив мене зберігати інтригу (тобто не повідомляти про його приїзд до Львова на зустріч), все ж наслідуюсь розкрити і цю таємницю.

Обидва усміхнені й привітні чоловіки радо вітаються. Я ж від тієї миті не випускаю з рук камери, аби не пропустити у своєму фоторепортажі якогось важливого кадру. Залитий по вінця сонцем Львів дозволяє вибрати для зйомок вдалий ракурс. Пропозиція відвідати бар усім сподо-

ЗУСТРІЧІ З АКАДЕМІКОМ

балася, бо ж за філіжанкою кави є добра нагода домовитися про спільну співпрацю у поверненні академії статусу повноцінного закладу освіти під крилом Києва або навіть Острога.

З великими зусиллями вибираємось на нову тернопільську автостраду. Водій-віртуоз Петро Клак впевнено керує легковиком. Коли у салоні авто опиняється поряд із тобою такий високоосвічений і високопоставлений чоловік, то намагашся усіма силами витримувати дистанцію й гречно вислухати співрозмовника. І перше, що спадає йому на думку, то це болісні роздуми про велику подвижницьку працю на теренах літературних крайів пера Петра Сороки:

«... Його «Денники» цілком оригінальні й неповторні, кожен порух душі тут знаходить свій вияв у слові... Маю кілька листів, до яких хочеться повертатись, щоб запам'ятати його внутрішній голос... такий глибокий і зворушливий... Такого скрупульозного трудівника на літературній ниві нам сьогодні не вистачає».

Погоджуюсь із Миколою Григоровичем і хочу повідомити про перипетії наших стосунків з Петром Івановичем, який, до

речі, в останній телефонній розмові був трохи сердитий на нас, кременчан, мовляв, оскільки не приїхали до нього, то й відповідно у нього змінилися плани. Він мав намір тоді сам видавати книги про Івана Кошелівця та Степана Пушика і не збирався ні з ким ділитись своїми напрацюваннями, а ми хотіли лише двом нашим магістрантам при підтримці Петра Сороки просто допомогти впоратись із написанням магістерських робіт. Але цей задум побратима по перу перервала його раптова кончина...

Попереду нас очікує старовинний Вишнівець в особі гіда-екскурсовода «Палацу Вишневецьких» пані Любові Шиян, з якою у нас склалися тісні приятельські стосунки. У центрі — вишневецьке перехрестя: поворот

наліво — дорога до замку, поворот направо — шлях до с. Лузи — батьківщини Бориса Харчука. Кваплюсь через вікно автомобіля показати каскад ставків, де любили рибалити Микола Вінграновський із Борисом Харчуком.

Відразу потрапляємо у дивовижно наповнений історичний експонат, який робить дуже професійно уже згадана дослідниця старожитностей Волині.

Не забуваю й про мить увічнення: біля меморіальної таблиці Тараса Шевченка фотографую М. Г. Жулинського на знак його постійної і скрупульозної наукової праці про великого українця. До речі, варто згадати і той факт, що Микола Жулинський як колишній віце-прем'єр з гуманітарних питань за час президентства Віктора Ющенка ініціював виділення коштів для знакових історичних і культурних пам'яток, в тому числі й для Вишнівця. Тому має право, як ніхто інший, на власні очі побачити, як відроджується цей благодатний куточок збараської землі.

Найперше, що вражає при вході у палац, — то це велика панорама старовинного містечка з усіма подробицями архітектури й ландшафту. Її, на щастя, зберегли працівники Львівського історичного музею, хоч і не зовсім в ідеальному стані. Після вдалої реставрації це подароване полотно радує око відвідувачів своєю художньою красою й розмахом втілення авторської ідеї.

Перш ніж розпочати екскурсію, дослідниця старожитностей Волині й Галичини, кандидат історичних наук Любов Шиян знайомить нас із науковими працівниками заповідника. Відтак нам пропонують оглянути «родзинку» Палацу — Дзеркальну залу, яку облаштовано за зразком кращих європейських замків. Внутрішнє обличчя палацу нагадує Версаль: розкішні оздоблення із вмонтованими дзеркалами створюють ілюзію безконечного простору, а великі люстри, немов сонце, підкреслюють величавість цієї зали. І хоча сьогодні ХХІ століття, все ж нас не покидає думка про те, що колись таки це замкове диво буде відроджене для наступних поколінь.

Далі нас ознайомлюють із галереєю

портретів князів Вишневецьких та інших знатних шляхтичів. І все це завдяки науковцям Львівського історичного музею, які щедро поділились своїми збереженнями із Вишнівцем.



Не оминаємо увагою і бібліотечну залу, яка, на жаль, нині, крім меблів, ще чекає свого поповнення раритетами. Вони, як нам повідала екскурсовод, зберігаються як у державних, так і приватних книгозбірнях України, Росії, Польщі. Повернути їх сьогодні доволі складно.

Справжньою «фішкою» палацу є балкон, з якого відкриваються неповторні краєвиди старого Вишнівця й принадно-го каскаду ставків. Тут ми робимо селфі, аби увічнити таке наше коротке перебування на Богом даній вишневецькій землі, сподіваючись, що неодмінно приїдемо сюди разом зі студентами — членами наукової лабораторії.

Кличе їх у це подорожжя пам'ять про творчий тандем письменників-земляків Бориса Харчука та Івана Гнатюка. А справжнім пошанівком цим двом творцям слова могла би стати літературно-меморіальна кімната, для облаштування якої в автора цих рядків упродовж тридцяти років назбиралося чимало цікавих експонатів. Тому з нетерпінням чекатимемо на реакцію вишневецьких культурологів.

Фото з архіву Олега Василичина

У СЛОВІ ШЕВЧЕНКОВІМ – СПОВІДЬ ДУШІ

Ліна Вересень

Святковий концерт творчих колективів та окремих виконавців Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, приурочений 205-й річниці з дня народження Великого Кобзаря, знову зібрав у залі Гуго Коллонтая всіх тих, хто вирішив віддати данину пам'яті та шани видатному українському поетові.

Програму концерту тематичним прологом відкрив зведений курсовий хор студентів педагогічного коледжу із Тарасовим «Заповітом» на музику К.Стеценка (керівники Любомира Люлюк, Галина Левицька, концертмейстер Ірина Козачок, диригент Любомира Люлюк), після чого було покладено квіти до погруддя Т.Г.Шевченка на території нашої альма-матер.

Щиро, схвилювано, бентежно-боляче зазвучали з уст акторів студентського театру «Пілігрим» поетичні послання Ліни Костенко «Є безсмертя зоря» (Ірина Кулик) і «Повернення поета» (Валентина Назар). Їх продовжили гостро-пророчі поезії Тараса Шевченка «Подражаніє Іезекіїлю. Глава 19» і «Три душі» (Ірина Бевсюк) у фортепіанному супроводі Світлани Гуральної; музика І.Небесного), «Іржавець» (Олена Чернобай), композиція з творів Кобзаря (Андрій Колісник), фрагмент поеми «Княжна» (Марія Мазовіта) та поетично-вокальна постановка «Небесна сотня стукає в серця» у виконанні Вікторії Бершеди й Ольги Захарчук.

Поетичне слово Тараса воскресало і будило душі пісненими творами у виконанні заслуженого артиста України Миколи Швидківа («Огні горять» І.Воробкевича, концертмейстер Інна Черноока-Омельчук), капели бандуристів під орудою Ірини Харамбури («Плач Ярославни» С. Кучеренка, солістка Марія Шегера; «Тече вода в синє море» Г.Хоткевича), народного художнього вокального ансамблю «Калина» («Вітре буйний» Г.Китастого, керівник Олена Новик, концертмейстер Валерія Сазанська), володаря Гран-прі фестивалю «Червона рута» Василя Жданкіна та чоловічого вокального квартету «Кремій» у складі Володимира Дзюми, Володимира Іванюка, Петра Клака та Сергія Шегери («Ой, чого ж ти почорніло, зеленєє поле...», музика народна, аранжування В.Жданкіна), Дарії Сульжик («Над Дніпровою сагою» О.Яшіна, В.Радуги, клас викладача Олени Новик), Ольги Пуцик («Ой, три шляхи широкії» Я. Степового), камерного хору під керівництвом Алли Афанасенко («Чи ми ще зійдемося знову» С.Людкевича, концертмейстер Алла Савчук).

Вічні Шевченкові слова доповнювалися народними піснями «Ой, на горі два дубочки» в обробці О.Чмут (камерний хор), «Розвивайся, зелений байраче» в обробці А.Медражевського (хор народного співу, керівник Ольга Пуцик, концертмейстери Василь Райчук і Валерій Яскевич) та творами українських авторів: «Єднаймося, любя родиню!» (слова П.Каменюка, музика В.Гадзінського, хор народного співу), «Чару цвіт» (слова і музика О. Дехтяр-Горобченко, капела бандуристів), «Скажи-но, гаю» (слова П.Гай-Нижника, музика С.Заверухи, ансамбль викладачів, керівник Алла Афанасенко), «Небесна сотня журавлів» (слова і музика П. Дворського, аранжування Г.Торкот, соліст Павло Левицький).

Як завжди, не залишили нікого байдужими виступи народного ансамблю танцю «Горлиця» (керівник та постановник Андрій Медецький, концертмейстер Тетяна Медецька). Юні танцюристи подарували гостям свята «Український святковий» і «Гуцульський танець».

Інструментальна музика прозвучала у виконанні ансамблю сопіларів «Дивограй» у складі Юрія Олексюка, Назара Кутняка й Олексія Боднара під керівництвом Мар'яни Томашівської (віночок українських народних пісень в обробці М. Томашівської та «Балканські наспіви»), піаністки Єлизавети Петровської (В. Філіпенко «До тебе», клас викладача Олени Горбач), оркестру народних інструментів під орудою Надії Найчук («Старовинний буковинський козачок», аранжування В.Яскевича). І на завершення програми симфонічний оркестр з керівником Володимиром Козачком виконав твір В.Матвійчука «Ватра» (соло на сопілці – Мар'яна Томашівська).

Упродовж усіх виступів Шевченкові очі пильно вдивлялись у душі кожного, неначе в такий непростий час оголеною совістю народу закликали до щирої сповіді перед самим собою... Концерт підготували Василь Скоропляс (режисер-постановник), Олександр Ковень, Василь Райчук, Олена Новик, Ольга Пуцик та звукорежисери Олександр Ковень і Левко Харамбура.

Фото Петра ДАНИЛЮКА

ЛЮБИТИ ШЕВЧЕНКА – ЛЮБИТИ УКРАЇНУ

Христина НОВОСЕЛЬСЬКА

Наша академія, як відомо, носить ім'я славетного українського поета Тараса Шевченка. Тому кожного року на початку березня ми вшановуємо пам'ять Великого Кобзаря. Один із таких заходів провели студенти 21-У групи разом зі своїм куратором Іриною Комінярською. До них долучилася також третьокурсниця Дарина Ковб'юш. Юні читці ознайомили присутніх із цікавими і не дуже відомими фактами із життєвого та творчого шляху співця українського поетичного слова.

Окремою частиною заходу стали підготовлені студентами проекти, що свідчать про багатогранну творчу постать Тараса: «Шевченко-поет» (Антоніна Стряк і Оксана Шаплай), «Шевченко-художник» (Марія Барилко та Юлія Зайка), «Шевченко та музика» (Ірина Рудакевич і Христина Новосельська), «Світова слава Шевченка» (Вікторія Зіновкіна і Марія Хитрак). Ця інформація була підтверджена та закріплена презентаціями.



Студент 31-У групи, поет, член НСПУ України Павло Старух запропонував поезії Тараса Шевченка англійською мовою, а на завершення прозвучали записи Шевченкового «Заповіту» різними мовами.

Поет і далі залишається серед нас, українців, як немирний геній, як проводир, що показує нам шлях у боротьбі за наші світлі ідеали. Любити Шевченка – любити Україну, а любити Україну – любити Шевченка.

Є БЕЗСМЕРТЯ ЗОРЯ І СЛОВА Є ПРОРОЧІ

Ірина ТКАЧУК

Під такою назвою у залі Гуго Коллонтая студенти педагогічного коледжу й академії переглянули музично-поетичну виставу за творами Тараса Шевченка у виконанні акторів студентського експериментального театру «Пілігрим».

Програму відкрив виступ Ірини Кулик із поезією Ліни Костенко «Є безсмертя зоря і слова є пророчі...». А решту композиційної структури програми склали твори Великого Кобзаря, співзвучні сьогоденню і рідко читані зі сцени.

Фрагмент поеми «Марія» у виконанні Марії Мазовіти розкрив тему самопожертви Богородиці, Матері Месії, заради вселенської ідеї Сина. Ця Материнська самопожертва супроводжувала Ісуса від Різдва до розп'яття, а згодом вона своїм духом і вогненным словом підняла апостолів на велике служіння ідеям її Сина.



Монологом Оксани із поеми «Гайдамаки» Іванна Свитка доносить ідею самопожертви заради визволення від гнобителів. Завершився цей блок піснею на слова Т.Шевченка «Ой, діброво» у виконанні учениці Кременецького ліцею Імені Уласа Самчука, бандуристки Анастасії Іванової.

Наступний блок – переспіви Шевченкових творів за біблійними мотивами у виконанні Вікторії Ковальчук («Пророк»), Вікторії Бершеди («Дурні та горді ми люди»), Ірини Кулик («Подражаніє Іезекіїлю»), Іванни Свитки («Подражаніє 11 псалму...»). Всі вони роблять акценти на сутності буття, показують жагу влади, падіння, фарисейство.

Історичної теми торкнулася Олена Чернобай у поезії «Іржавець» та Марія Шегера із трепетним «Плачем Ярославни» у супроводі бандури.

Проблеми ницості та підступності розкрила Марія Мазовіта фрагментами поеми «Княжна». Андрій Колісник надзвичайно проникливо прочитав твори, написані Тарасом Шевченком в останні дні його життя.

Фінальною частиною постановки стала музично-поетична композиція «Три душі» з містерії «Великий лях» у виконанні Ірини Бевсюк із фортепіанним супроводом Світлани Гуральної. До речі, цей твір на музику Івана Блакитного вперше прозвучав саме на Тернопільщині і включений до збірки фортепіанних творів авторства наших викладачів Олени Горбач та Ірини Гринчук. Завершила виступи солістка Дарія Сульжик піснею «Над Дніпровою сагою».

Виставу підготували постановник Василь Скоропляс і режисер та звукооператор Олександр Ковень.

Фото Марії Пасевич

НАШ КВЕСТ – THE BEST!

Майбутні філологи повинні бути не лише хорошими знавцями літератури, а й перебувати у відмінній фізичній формі. Справжньою перевіркою інтелектуального потенціалу та спортивних здібностей студентів 11-У, 31-У та 41-У груп став квест, присвячений перебуванню Тараса Шевченка на Волині. Організатори заходу – викладачі кафедри української



філології та суспільних дисциплін Інна Волянук та Роман Дубровський.

Кожна із груп-учасників квесту представила команду у складі чотирьох студентів. Саме їм довелося змагатися за звання найкращих знавців волинських сторінок біографії Кобзаря. Команди пройшли маршрут із п'ятьма зупинками, пов'язаними з місцем, що асоціюється з життям чи творчістю самого Тараса Шевченка або інших відомих письменників (Лесі Українки, Бориса Харчука, Уласа Самчука).

Перед учасниками на кожній із зупинок стояло завдання якнайточніше та якнайшвидше відповісти на запитання про твори Кобзаря, в яких згадується Кременець, його перебування в Почаєві, поетичну та малярську спадщину, етнографічну діяльність тощо. Заручившись групами підтримки, команди намагалися вибороти перемогу в суперників. Лідерами у цьому спортивно-інтелектуальному змаганні стали студенти 31-У групи Лілія Антоляк, Катерина Блажко, Анастасія Михайлюк і Наталія Горохівська. Переможці нагороджені призами від організаторів квесту.

УЧНІ ВОЛИНСЬКОГО ЛІЦЕЮ 1819–1833 РР.: ПОРТРЕТ ЗБЛИЗЬКА

Назар Багнюк

Система, напрямки, структура і зміст навчально-виховної роботи в усіх навчальних закладах різних часів і народів відрізняється між собою багатьма ознаками. Проте всі вони завжди мали дві спільних риси: учасниками навчального процесу виступають учителі й учні (вихователі та вихованці), а ключовою фігурою був і залишається учень (вихованець), бо саме заради нього вибудовується вся структура навчальної і виховної роботи в кожному освітньому закладі.

У цьому аспекті бачимо доцільним дослідження соціально-навчального статусу та світоглядно-морального портрета типового ліцеїста — учня Волинського ліцею, який навчального закладу, що був історичним попередником нашої академії. Таку тематику висвітлювали у своїх роботах українські дослідники Світлана Коляденко, Наталія Дем'яненко, Кіра Шамаєва, Валентина Шандра, Роман Кирчів, Оксана Карліна, Олександр Соловей, Володимир Собчук, а також польські науковці Анджей Шмит, Станіслав Маковський, Олаф Крисовський, Уршуля Маковська й інші.

У 1819 році Волинську гімназію перейменовано на Волинський ліцей — вищий навчальний заклад, підпорядкований Віленському університету. З перших днів функціонування для Ліцею стала характерною висока організація освітнього процесу, а це створило сприятливі умови для підготовки талановитих фахівців у різних галузях знання й активних діячів соціально-громадського життя, серед яких — філософи й історики Ян Сенкевич, Кароль Сенкевич і Тит Шелевський, белетристи Ян Совінський і Густав Олізар, поети «української школи» Маврицій Гуславський і Тимко Падюра, професор медицини і громадський діяч Кароль Качковський та інші.

Серед дослідників була поширена ідея, згідно з якою причиною переведення Ліцею у Київ стала участь викладачів і ліцеїстів у Польському повстанні 1830 — 1831 років. Однак свідчень такої участі історичні документи не дають. Навпаки, низка матеріалів підтверджують, що викладацький та учнівський колективи до повстання причетними не були. На користь такої думки говорять факти відсутності будь-яких репресій зі сторони царської влади щодо персоналії Ліцею та самого навчального закладу, хоча царизм жорстоко карав за будь-які повстанські настрої, а не лише за повстанські дії. Офіційні особи письмово, зокрема в листуванні між собою, стверджували про непричетність Ліцею до повстання, яке завершилося в 1831 році, а навчання в Ліцеї продовжилося до 1833 року. Об'єктивні причини припинення навчального процесу в такому відомому на той час закладі освіти, безперечно, були (насамперед ідея створення вищого навчального закладу на Заході Російської імперії, тобто Київського університету святого Володимира, базою для якого стала база Волинського ліцею з Кременця), а приводом стала втеча шести ліцеїстів з навчального закладу (через 2 роки після завершення повстання). Царські освітянські чиновники визнали цей вчинок настільки тривожним, що доповіли про нього цареві Миколі I, який негайно прийняв рішення: «До переведення Ліцею (в Київ) його закрити, а дітей відпустити до батьків». З цього можемо зробити висновок: Польське повстання 1830 — 1831 років до переведення Ліцею в Київ безпосереднього відношення не мало; здійснено це переведення з об'єктивних причин, а поштовхом став протизаконний вчинок ліцеїстів.

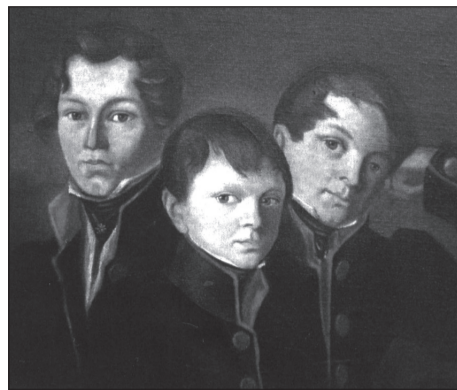
Кількість учнів Ліцею не була стабільною. Для прикладу, в 1820/1821 навчальному році вона складала 731 чоловік, з них 1 клас — 114; 2 клас — 117; 3 клас — 101; 4 клас — 70; I курс (однорічний) — 112; II курс (дворічний) — 24; III курс — 168; IV курс — 26 учнів. В 1827/1828 навчальному році кількість ліцеїстів досягла 898 осіб, а потім зменшувалась і перед переведенням Ліцею до Києва склала менше 600 осіб. Причому контингент ліцеїстів на старших курсах додатково поповнювався за рахунок притоку молоді зі шкіл нижчого рівня.

У 1829/1830 навчальному році у Ліцеї нараховувалося 601 учень. За їх соціальним станом 524 ліцеїсти (87,2 %) були родом із дворянських сімей. На інших (вихідців із духовенства, дітей міщан, колишніх кріпаків) припадало тільки 12,8 % контингенту учнів. Дані по віросповіданню (ті ж самі 524 ліцеїсти були римо-католиками) підтверджують інформацію, що абсолютну більшість учнів Ліцею склали поляки, а до згаданих 12,8 % входили українці, росіяни, євреї.

У Ліцеї був десятирічний курс навчання: чотири однорічні класи та три дворічні курси. Навчання носило енциклопедичний характер. Ліцеїстививчали російську, польську, німецьку, французьку і латинську мови як обов'язкові, а також англійську та грецьку — за бажанням. Серед інших світських предметів — географія, історія, ботаніка, математика, фізика, хімія, а також предмети університетського рівня: вища математика, архітектура, технологія. Обов'язковими були богословські предмети. Викладання велося польською мовою. Ліцеїсти охоче відвідували також необов'язкові річні курси бібліографії, загальної граматики, наукової енциклопедистики та ін. Чацький планував ввести викладання археології, «історії наук і мистецтв», дипломатії, логіки, ще декілька іноземних мов.

Метою навчання в Ліцеї були глибокі знання учнів та їх підготовка до активної практичної діяльності в усіх сферах суспільного життя. Для цього у складі

го плану. Провідна роль належала мовам, літературі, праву, історії; читалися курси логіки, історії наук і мистецтв. Філологічні дисципліни були спрямовані на оволодіння учнями грамотністю письма та вміння висловлювати власну думку, на сприяння розвитку здібностей талановитої молоді.



Заслугує уваги методика вивчення історії: спочатку викладали сучасну історію, насамперед історію Вітчизни і країн Європи, а пізніше, на старших курсах, — давню історію. Її використовували для того, щоб учні могли застосувати знання і підходи сучасної історії до аналізу подій недавнього і далекого минулого, а також оцінити сучасні історичні реалії у контексті історичної минушини. Потім Йоахим Лелевель і його послідовники доповнили вивчення історії причинно-наслідковими зв'язками



Ліцею організували ряд професійних шкіл: механіків, геометрів, акушерів, ветеринарів, гувернанток, аграріїв. Система навчання була такою: юнак чи дівчина, котрі прибували до навчального закладу, протягом чотирьох років здобували загальну освіту на рівні гімназії; частина з них на цьому освіту завершували, інші вступали до згаданих професійних шкіл, а окремі продовжували освоювати науки на трьох дворічних курсах, де здобували знання математично-природничого, юридичного та гуманітарного профілів.

Навантаження на учнів було максимальним. Хоча робочий тиждень офіційно нараховував всього 20 годин академічного часу, ліцеїсти були зайняті від п'ятої години ранку до дев'ятої години вечора. За цей час вони відвідували чотири лекції: дві до обідньої перерви і дві — після обіду. Перед кожною лекцією ліцеїст готував домашнє завдання і передавав його домашньому учителю та класному аудиторю.

Кадровий склад і матеріальна база Ліцею дозволяли ліцеїстам успішно виконувати складні навчальні завдання. Проте виникали проблеми, пов'язані з їхньою надмірною завантаженістю. Навіть звучали зауваження, що велика кількість загальноосвітніх предметів, зокрема іноземних мов, не дозволяє вихованцям ґрунтовно осягати фахові дисципліни. Інші викладачі у відповідь на такі зауваження наголошували, що широка загальноосвітня підготовка сприяє підвищенню рівня освіченості ліцеїстів, дає їм змогу стати висококультурними громадянами.

Навчальний процес носив гуманітарну спрямованість: суспільно-гуманітарні предмети склали більше половини навчально-

в історичних подіях, визнанням важливості економічного та соціально-культурного життя.

На початку викладання професори зверталися до учнів із промовою, де розкривали зміст і значення свого предмета. Викладачі готували підручники за власною методикою. Навчання йшло у тісному зв'язку із практикою. Так, при вивченні географії та ботаніки ліцеїсти подорожували Кременеччиною і створювали карти місцевості, формували гербарії.

Практичними за формою були екзаменати з навчальних дисциплін, що проводилися після вивчення предмета. Екзамен із права проходив у формі аналізу судової справи, яку професор права брав у Кременецькому повітовому суді, — і ліцеїсти застосовували свої знання, аналізуючи зміст, хід і результати конкретного судового процесу.

Система захоплення ліцеїстів до якісного навчання включала різноманітні заходи. Для прикладу, окремих випускників-відмінників направляли в університети Західної Європи, після закінчення навчання в яких вони повертались до Кременця і займали посади викладачів. Так було підготовлено професора логіки Міхала Вишинського, викладача агрономії Міхала Фричинського, викладача біології Антонія Анджеєвського, викладачів літератури Антонія Мальчевського та Юзефа Коженювського та інших.

За тодішньою статистикою, у 1826/1827 навчальному році із 566 ліцеїстів 77 навчалися відмінно, 192 — добре, 270 — посередньо (задовільно) та 27 — погано (незадовільно). Отже, за нинішніми підходами якісну успішність (відмінно і добре) показали 47,5 % ліцеїстів, посередні знання — 47,7 %, а незадовільні оцінки мали

4,8 %, тобто із 20 ліцеїстів один був невстигаючим [2, 111]. З однієї сторони, це свідчить про високу вимогливість до знань учнів Ліцею, а з другої — про жорсткий і постійний контроль за їх навчальними успіхами.

Була сформована також суворая система контролю за поведінкою вихованців. У кожному класі та на курсі діяли дозорці, які здійснювали контроль за поведінкою і навчанням учнів, і цензори, котрі доповідали керівництву про відсутність на лекціях та інші порушення, що трапились у класі чи на курсі. Спостереження та висновки дозорців і цензорів фіксувалися письмово у спеціальних книгах і відомостях. Там записувалися не тільки дані про те, як ліцеїст вчиться, а й про стан його здоров'я, які має книги, якими особистими речами користується, скільки має кишенькових грошей. Контроль за ліцеїстами здійснювався і на місцях їхнього проживання.

Дуже суворі вимоги перед вихованцями ставив Статут навчального закладу. Крім чітких вимог навчальної дисципліни, там були прописані правила поведінки поза Ліцеєм: ліцеїст не мав права вийти до міста чи виїхати за його межі без дозволу керівництва; не міг мати в квартирі домашніх тварин; заборонялись ігри в карти і навіть у шахи, а також тютюнопаління.

Статистичні дані щодо стану навчальної дисципліни в Ліцеї підтверджують наявність чіткої системи і систематичного контролю дирекції за поведінкою вихованців.

Якщо порівняти дані з навчання ліцеїстів, то більше половини їх (52,5 %) показували знання, нижчі середнього рівня, то в питаннях навчальної дисципліни показники були значно вищими: «зразково» і «похвально» поводитися 85,4 % учнів, і лише до 93 з них (14,6%) були дисциплінарні претензії; всього 6 ліцеїстів із 633 (0,9%) були явними порушниками навчальної дисципліни.

До покарань за дисциплінарні порушення відносились зауваження, публічна догана, вивішування прізвища порушника на дверях навчальної аудиторії, сидіння на «чорній» (ослячій) лаві, заборона виходу в місто, тимчасовий арешт, стояння навколішки в коридорі із піднесеними або зав'язаними за спиною руками і навіть тілесні покарання. Правда, останні офіційно були заборонені, та все одно інколи практикувалися.

Достатньо змістовним було позанавчальне життя ліцеїстів. У різноманітних урочистостях, театральних виставах, концертах та інших мистецьких дійствах ліцеїсти брали участь як пасивні глядачі та як активні виконавці. Вони, зокрема, були постійними учасниками конкурсного заходу «Показ талантів», де, крім сценічної майстерності, демонстрували свої здібності з музики, співу і танців. Особливою культурно-розважальною подією була щорічна маївка в першу неділю травня на березі р. Ікви між селами Млинівці та Березці. Такі маївки мали насичену мистецьку, спортивну і розважальну програми, в яких брали участь також батьки і викладачі Ліцею.

Долучалися ліцеїсти і до музичної культури: їх навчали вокальної, хорової та інструментальної музики. Вони грали та співали в храмах Кременця. Для музичного розвитку вихованців навчальний заклад мав досвідчені кадри педагогів-музикантів і закупляв струнні та духові музичні інструменти, інше необхідне обладнання.

Протягом навчального року проводили 16 балів і карнавалів під патронатом керівництва ліцею і батьків, куди допускалися ліцеїсти, котрі не мали дисциплінарних покарань. Наприкінці кожного навчального року організували великий пікнік, а у травні — походи Кременеччиною разом з викладачами та батьками. Цікавий момент: традиційно під час таких мандрівок ліцеїсти вітали своїх викладачів, підхоплюючи їх на руки, підкидаючи вгору з вигуками «Віват!» і називаючи прізвища.

До Кременця для виступів перед ліцеїстами запрошували видатних митців Європи (музикантів, художників, драматичних акторів), а самі вихованці Ліцею мали змогу займатися музикою, танцями, малюванням, фехтуванням, плаванням і верховою їздою, проте все на платних засадах.

УЧНІ ВОЛИНСЬКОГО ЛІЦЕЮ 1819–1833 РР.: ПОРТРЕТ ЗБЛИЗЬКА

Назар Багнюк

В організаційно-адміністративному устрої Волинського ліцею вагоме місце належало ліцеїстам, які відповідно підпорядковувалися керівництву закладу, але мали і свої структури, що певним чином слугували їхнім інтересам і водночас сприяли зміцненню навчальної дисципліни та поліпшенню навчання. До таких структур належав учнівський суд, який очолював голова суду і до якого входили арбітри (їх обирали учні), а також цензор і консультант (із числа викладачів). Останні допомагали ліцеїстам вирішувати спірні питання згідно відповідних норм і правил. Учнівський суд здебільшого розглядав суперечки між учнями старших курсів, а іноді — навіть між ліцеїстами і викладачами. Учні чотирьох молодших класів суду не підлягали, а тому в його формуванні та діяльності участі не брали. Суд обирали ліцеїсти старших курсів таємним голосуванням. Склад суду і його вироки дирекція Ліцею у випадку незгоди могла анулювати. Статут суду визначав покарання за порушення дисципліни, неуспішність та інші провини: позбавлення права носити шпату у свята, оголошення прізвища порушника в усіх класах і на курсах Ліцею, виключення з числа учнів без надання свідоцтва про отриману освіту, позбавлення права на золоту медаль. Авторитет учнівського суду був беззаперечним. До речі, його першим головою одногос-

но був обраний син засновника Волинської гімназії Тадеуша Чацького Юліуш.

Не менш цікавою була процедура формування і функціонування громадських організацій. Зокрема, головою Молодіжного наукового товариства міг стати тільки ліцеїст, нагороджений золотою медаллю за попередній навчальний рік, а членами — учні, що мали відмінні успіхи на своєму курсі. Хто ж таких успіхів не мав, але бажав стати членом Товариства, надсилав до його секретаріату власну наукову працю і лише за успішним результатом її розгляду залучався до ліцейної наукової спільноти. Кращі роботи ліцеїстів-науковців публікували у наукових часописах. В Ліцеї діяли «Молодіжне товариство добротності», «Товариство приятелів науки», які сприяли вихованню інтересу до наукових пошуків і реалізації творчих здібностей молоді.

Участь у роботі «Товариства добротності юнаків Волинської гімназії», яке в 1817 році реорганізували в «Товариство добротності», брали не тільки представники Ліцею, а й громадяни з усієї Волині. Працювали «Товариство юнаків» і «Літературний клуб» під об'єднаною назвою «Товариство учнів Ліцею, що вправляються у досконалі мові та письмі». Проте у цих товариствах існували жорсткі рамки: їх діяльність контролювали викладачі-цензори, забороня-

лася полеміка, не дозволялися дослідження і дискусії на релігійні та політичні теми. Незважаючи на це, у 1823 році царська влада заборонила діяльність учнівських громадських організацій.

Керівництво Ліцею конкретно вирішувало проблему проживання ліцеїстів. Діти із заможних родин проживали при монастирі або на приватних квартирах за певну плату. Основна маса ліцеїстів мешкала у так званих конвіктах — своєрідних міні-гуртожитках або пансіонах у приватних будинках, причому в сім'ях із доброю репутацією. Оплачував таке проживання Ліцей.

Мали ліцеїсти і певне стипендіальне забезпечення за рахунок пожертвувань різних, насамперед місцевих, меценатів. Такі пожертвування називалися «фундушем» і розподілялися між малозабезпеченими ліцеїстами особливим чином: основна частина «фундушу» виплачувалась ліцеїстам під час навчання, інша йшла на закупівлю книг, оплату окремих занять (танці, фехтування, верхова їзда), а також ліцеїстам-випускникам — для життєвого облаштування після завершення навчання. Крім цього, ліцеїсти із заможних родин утримували за рахунок своїх сімейних бюджетів 20 учнів із бідних сімей — і це заслуговує особливої уваги.

Оригінальною була система розподілу

стипендій: якщо на одну стипендіальну вакансію претендували кілька ліцеїстів, то між ними організували інтелектуальний конкурс: методом жеребкування кожному претендентові видавали по одній картці з п'ятьма запитаннями в кожній — і стипендію отримував той, хто давав найкращі відповіді.

Отже, система навчання і виховання у Волинському ліцеї 1819 — 1833 років була цілісною і спрямованою на підготовку молоді людини до активного життя в тогочасному суспільстві. Власна адміністративно-педагогічна структура Ліцею включала необхідні інституції для організації та моніторингу навчально-виховного процесу, а також передбачала їх матеріальне і соціально-побутове забезпечення. Зокрема, створення конвіктів і використання пожертвувань місцевих меценатів надавали можливість отримати освіту дітям із незможних сімей. Поряд із жорсткою системою опіки та контролю за життям і діяльністю молоді функціонували демократичні форми самоврядування.

У сучасному суспільстві функціонують різні форми навчальних закладів середнього та вищого рівнів, де для організації навчально-виховного процесу важливим є вивчення та інноваційне застосування традиційних здобутків закладів національної освіти минулого.

Василь СКОРОПЛЯС

ВИСОКА ПОЕЗІЯ В ОБРАМЛЕННІ СКРИПКИ

У концертній залі ім. Гуго Колонты відбувся концерт ансамблю скрипалів Рівненського музичного училища Рівненського ДГУ. Керівник колективу Юрій Чорнобай — уродженець міста Кременця. Тут він закінчив ЗОШ №4 та місцеву музичну школу. Продовжив навчання в Тернопільському музичному училищі ім. С.Крушельницької та Львівській консерваторії ім. М. Лисенка. По закінченні був направлений на роботу у Рівненське музичне училище і нині очолює ансамбль скрипалів та камерний оркестр, де під його орудою виступають студенти — випускники Кременецької школи мистецтв ім.М.Вериківського. Очолюваним колективом стають учасниками всеукраїнських і міжнародних фестивалів та конкурсів. Виступ ансамблю скрипалів ще раз засвідчив високу професійну майстерність цього колек-



тиву. Цікавою знахідкою програми стала поезія Ліни Костенко, що звучала із вуст юних скрипалів перед кожним наступним номером.

Програму концерту склали твори українських та зарубіжних композиторів, серед яких цікавинками стали «Танець із шаблями» А.Хачатуряна та «Гумореска» А.Дворжака й особливою «родзинкою» — «Народний танець» М. Скорика в аранжуванні викладача Львівської академії мистецтв Богдана Каськіва. До речі, його син Олег Каськів також народився в нашому Кременці і тепер є викладачем Женевської консерваторії та Міжнародної музичної академії Менухіна в м. Гштаад (Швейцарія).

Концерт відбувся з ініціативи Василя Миколайовича та Миколи Васильовича Сиротюків. Вдячні глядачі надіються на подальші творчі контакти з цим музичним колективом і, звичайно, на їх цікаві виступи.

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ДОСЯГНЕННЯ

Ольга СТАВІНСЬКА

Бібліографічний огляд

Основним завданням діяльності сучасного закладу вищої освіти в Україні має стати формування інноваційного освітньо-виховного середовища, що передбачає не тільки зміни в організації навчання, а й удосконалення професійної майстерності викладачів. Педагогічна майстерність — вияв високого рівня педагогічної діяльності, що ґрунтується на високому фаховому рівні педагога, його загальній культурі та педагогічному досвіді, розглядається як вияв власного «Я» у професії. Всі ці риси можна вважати необхідними ознаками сучасного креативного викладача ВЗО, перед яким постійно постає проблема вдосконалення, підвищення свого професійного мистецтва. В досягненні цих цілей допоможе ознайомлення з підручниками та навчальними посібниками з педагогічної майстерності, які вийшли друком з 2005 року.



У вітчизняній педагогічній науці питання професійної майстерності найбільш глибоко опрацювали вчені кафедри педагогічної майстерності Полтавського педагогічного університету ім. В.Г.Короленка, очолюваного на той час І.А.Зязюном. Вони створили теоретичний плацдарм для розроблення програми спекурсу «Основи педагогічної майстерності». Результат праці науковців представлено в підручнику «Педагогічна майстерність» (автори — І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та інші), який підготовлено відповідно до чинної програми «Педагогічна майстерність» для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. У теоретичному курсі висвітлено сутність, природу і складники педагогічної майстерності, а в лабораторно-практичних заняттях розкрито шляхи опанування її секретами. Система особистісно-зорієнтованого навчання майбутнього вчителя, розроблена авторами, становить оригінальну технологію формування готовності майбутнього педагога до професійного самовдосконалення, саморозвитку і до продуктивної педагогічної діяльності.

особистісних якостей викладача, які продовжують педагогічну діяльність і забезпечують її ефективність. Сутність та складові педагогічної майстерності розкрито у виданні Ю. Г. Барабаша «Педагогічна майстерність», куди включено теоретичні, методико-організаційні основи професійної майстерності вчителя, останні досягнення педагогічної теорії і практики.

Підвалиною педагогічної майстерності є професійна компетентність. Зміст цього компонента становлять глибокі професійні знання, навички та вміння, професіоналізм у галузі психології та педагогіки. Креативному підходу в навчально-виховному процесі присвячена монографія О. А. Дубасенюк «Професійна підготовка фахівців: креативний підхід». У роботі обґрунтовано теоретико-методологічні засади професійної підготовки

творчих фахівців в умовах університетської освіти, проаналізовано методичні і технологічні засади підготовки креативних фахівців, розкрито особливості формування креативної особистості в системі вищої освіти.

Проблема професійної адаптації фахівця-початківця досліджено в монографії Н.І.Жигайло «Гуманітарні основи професійної адаптації майбутніх фахівців».

Складовим компонентом педагогічної майстерності є педагогічна техніка, як форма організації поведінки педагога і конкретний інструментарій формування навичок та вмінь представників освітнього процесу. У навчальному посібнику «Методика викладання у вищій школі» О. В. Малихіна, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьевої, Г. І. Матукової представлено досвід навчальної та методичної роботи викладачів вищого закладу освіти, розглянуто питання становлення їх професійної культури, методику проведення лекційних, семінарських, лабораторних і практичних занять, контролю засвоєння знань студентами; види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі. Пропонується досвід здійснення навчального процесу в інших країнах. Особливу увагу спрямовано на вдосконалення педагогічної майстерності на підставі використання активних методів, активізації науково-дослідної роботи студентів і магістрантів. Посібник розрахований на викладачів, аспірантів і магістрантів вищих навчальних закладів.

Здібність до педагогічної діяльності — дуже важливий елемент у структурі педагогічної майстерності. Провідними здібностями вважаються чутливість до людини й особистості, комунікативність, перцептивність, динамічність, емоційна стабільність, оптимістичне прогностування і креативність. У виданні Н. Ю.Бутенко «Комунікативна майстерність викладача» розкриваються специфіка й особливості спілкування в навчальній діяльності, висвітлюються поняття спілкування та комунікації, ритуальної поведінки,

маніпулювання, асертивної поведінки, бар'єрів психологічного захисту, каузальної атрибуції та психогеометричних типів. Посібник включає методичні рекомендації навчального процесу та вдосконалення взаємодії як у навчальному процесі, так і в інших видах діяльності. Для викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, студентів, вчителів, менеджерів, а також усіх тих, хто цікавиться питаннями вдосконалення спілкування та взаємодії.

Оволодіння викладача ЗВО педагогічним досвідом людства, ступінь його досконалості в педагогічній діяльності, досягнутий рівень розвитку його особистості — все це складає культуру педагога. У навчальному посібнику В.І.Завіни «Педагогічна культура викладача вищої школи» для студентів магістратури та молодих викладачів розглядається сутність і структура педагогічної культури викладача вищої школи. У контексті кожної теми, які розкривають зміст педагогічної культури, означені поняття, розкриті закономірності її розвитку, намічені шляхи самостійної роботи майбутніх викладачів у напрямку розвитку педагогічної культури, приділено увагу лекціям, майстер-класу й акторським здібностям викладача, самовдосконаленню педагога.

Гуманістична спрямованість — найголовніша характеристика майстерності педагога, що базується на основі ціннісних орієнтацій: на себе (самоутвердження); на засоби педагогічного впливу (коли найважливіше для педагога — виховні ідеали, виховні заходи та методика їх здійснення); на вихованця (допомогти йому адаптуватися до соціального середовища, знайти сенс життя); на мету педагогічної діяльності (сприяти самоактуалізуванню у професійній діяльності та громадському житті). Особливо це важливо для професійного становлення майбутнього педагога, оскільки ефективність професійної адаптації визначатиме успіх формування його ідеалів, цінностей, переконань, особистісних якостей.

НАУКОВЦІ КРЕМЕНЦЯ – ДЛЯ ФІЛОЛОГІВ ШУМШНИНИ

Співпраця науково-педагогічних працівників нашої академії з педагогічними колективами загальноосвітніх шкіл регіону



розширюється, набуває нових форм і поглиблюється за змістом. Науковці кафедри іноземних мов і методики їх викладання (завідувач – доцент Наталя Воронцова) та кафедри української філології і суспільних дисциплін (завідувач – доцент Олег Васишин)



об'єднаними зусиллями підготували своєрідний науково-методичний форум для філологів Шумщини. На згадане філологічне дійство прибули 48 вчителів-предметників зі шкіл сусіднього

району: 23 українських філологи, 14 вчителів англійської та 11 – німецької мов. Очоловувала делегацію завідувач методичного кабінету відділу освіти, культури, молоді та спорту Шумської РДА Людмила Бойчук.

Методичний форум розпочався ознайомленням з навчально-матеріальною базою академії, насамперед із науково-методичними та навчально-матеріальними ресурсами вивчення філологічних дисциплін. Гості відвідали Музей історії навчального закладу, бібліотеку, її електронний і читальний зали, Виставкову залу, Музей довоєнної фотографії, Кімнати-музеї Ростислава Глуква та Михайла Вериківського. Супроводжувала гостей гід, завідувач Музею історії академії Валентина Шпак.

Вчителі іноземних мов працювали у форматі лінгводидактичного семінару-воркшопу «Прогресивні технології навчання іноземних мов». Воркшоп для вчителів англійської мови проходив у двох тематичних напрямках. Модератором першого з них під назвою «Mercedes – методика занурення в мовленнєвий потік» виступила кандидат філологічних наук, доцент Наталя Воронцова, а другого, на тему «Activities for a progressive classroom», – волонтер Корпусу Миру США в Україні Abram Charles Krause. Кандидат філологічних наук, доцент Орися Марунько модерувала воркшоп для вчителів німецької філології «Метод навчання по станціях на уроках німецької мови».

Вчителям української мови та літератури організовано методичний семінар «Методика

проведення уроків літератури рідного краю в контексті уроків словесності». В рамках цього семінару пройшов круглий стіл «Компетентісний підхід до вивчення української мови та літератури рідного краю». До учасників цього заходу звернулися кандидати філологічних наук, доценти Ірина Комінарська («Модель змісту уроку «Література рідного краю»»), Олег Васишин («Вивчення творчості Бориса Харчука та Івана Гнатюка» на уроках літератури рідного краю),



Інна Волянчук («Поетика збірки «Вино життя» Юрія Климця») і старший викладач Роман Дубровський («Повернення із забуття: форми представлення творчості Г.Гордасевич у школі та ЗВО»). Активно включилися в дискусію і шумські педагоги. Вчитель української мови та літератури Великоловицького НВК імені Георгія Петрука-Попика Зоя Грицюк запропонувала «Дослідження літературного краєзнавства – один із аспектів читачкої діяльності учнів», а її колега, вчитель-методист Рахманівської ЗОШ Лариса Таба-

чук – тему «Література рідного краю на уроках рідної мови». Наші науковці-філологи поділилися зі своїми шумськими колегами досвідом роботи зі студентами: доцент Олег Васишин розповів про залучення юних науковців до діяльності наукової лабораторії «Творчість Б.Харчука та У.Самчука: художній літопис ХХ століття», а доцент Інна Волянчук – про науковий гурток української мови «Українське слово: системні зв'язки у мові та мовленні».

Спільним завершальним акордом цього філологічного форуму для учасників воркшопів та круглого столу стала літературно-музична композиція «Кобзар мовами Європи», присвячена на 200-річчю Волинського лицейу в Кременці, підготовлена студентами іноземної філології



під керівництвом доцента кафедри Наталії Янущук, старшого викладача Ярослава Веселовського й асистента Ольги Микуляк.

Фото Петра ДАНИЛЮКА

ЗВІТУВАЛИ СОЦІАЛЬНІ ПЕДАГОГИ

Студенти 41-СП групи – майбутні соціальні педагоги – відзвітували про результати своєї переддипломної педагогічної практики. Модератором конференції була староста групи Софія Шилюк, яка захід виступом про власний досвід практичної роботи в ЗОШ с.Старий Тараж. Її колеги продовжили звітувати про проходження практики у різних навчально-виховних закладах: Тетяна Гнецька працювала у Тернопільському дитячому будинку, Олена



Власюк – у Млинівській ЗОШ № 3. Дещо інше спрямування носила практична діяльність Аліни Войтович, якій довелося закріпити свої теоретичні знання на практиці у відділі у справах сім'ї, молоді, фізичної культури і спорту Кременецької райдержадміністрації.

Як підсумок звіту, студенти запропонували подивитися слайд-шоу, де зафіксовані яскраві фотоміти їхньої роботи у якості соціальних педагогів.

Завершив звітну конференцію полілог між студентами та соціальним педагогом ЗОШ № 3 Галиною Кравчук і керівниками педагогічної практики Володимиром Терпелюком і Василем Трифонюком, які цікавилися деталями такого солідного педагогічного випробування.

Загалом підсумки практики показали, що наші студенти володіють високим теоретичним і практичним потенціалом, необхідними знаннями і вміннями у такій нелегкій роботі працівника соціальної сфери.

НАЗУСТРІЧ АБІТУРІЕНТУ

Члени кафедри педагогіки та психології на чолі з кандидатом педагогічних наук, доцентом Любов'ю Кравець підготували і провели профорієнтаційний захід для старшокласників Кременецької ЗОШ № 1 ім.Галини Гордасевич. Наші гості прибули в академію разом зі своїми наставниками – класним керівником 9-А класу Галиною Янкевич і соціальним педагогом Наталією Лісничук.

З вітальним словом до школярів звернулася доцент Любов Кравець і запропонувала їм прийняти символічний музичний подарунок від ансамблю сопіларів «Дивограй» під орудою Мар'яни Томашівської. До складу цього молодіжного колективу входять Єлизавета Петровська, Тетяна Влодек, Назар Кутняк, Юрій Олексюк, Тарас Щепанський та Олексій Боднар. А виконали юні сопіларі «Віночок українських пісень» Олександра Кривенчука, «Гумореску» Дмитра Демінчука та «Подільську польку» на окарині аранжуванні Мар'яни Томашівської.

Після музичної частини зустрічі слово взяли члени мобільної студентської групи «Твій вибір» та їхні колеги, які підняли у своїх наукових виступах досить актуальну тематику «Проблеми насильства в учнівському середовищі». Ситуативну тематичну сценку «Приклад булінгу у школі» підготували майбутні вчителі англійської мови, третьокурсниці Оксана Грогуль та Ольга Габрик, яка розпочала теоретичну частину заходу темою «Стоп булінг!». Іхня одногрупниця Аліна Демчук презентувала буклет «Корисні поради щодо розпізнання ситуацій булінгу та вчасного і правильного реагування на його прояви». Тему продовжили гострі доповіді третьокурсниць, українських філологів Ольги Орленко («Адміністративне покарання: правовий аспект цькування») та Ірини Жолоб («Цькування в сучасних школах і як вберегтися від нього»). Виступи супроводжувалися відеосюжетами про булінг у українських школах.

Наступна частина зустрічі включала ознайомлюючі розповіді другокурсниць Богдани Молінської «Історія закладу. Престиж професії педагога» та студентського ректора нашої академії Катерини Гомон «Про роль органів студентського самоврядування».

У підсумковому слові Любов Кравець подякувала гостям за візит і запросила їх долучитися до дружньої студентської родини Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка.



ДО ЮВІЛЕЮ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ В КРЕМЕНЦІ

Читальний зал бібліотеки академії зібрав усіх бажаючих ознайомитися із новим, п'ятим виданням з історії минулого й сьогодення Кременеччини «Духовна православна семінарія в Кременці в 1919 – 1939 роках», яку підготували до 100-річчя відкриття семінарії завідувач педагогічної практики педагогічного коледжу Валентина Шпак і місцевий громадський діяч, заступник голови Кременецького районного об'єднання товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка Василь Олійник.

Видання рецензували доктор історичних наук, професор кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії, доцент Ірина Скакальська та її колега, науковий співробітник Кременецького краєзнавчого музею, кандидат історичних наук, доцент Олександр Соловей. Іхні статті «Актуальна книга про роль Української православної

церкви та священнослужителів» і «До 100-річчя відкриття в Кременці Духовної православної семінарії» склали зміст вступного слова.

Власне матеріали розміщені у шести розділах. Перший із них знайомить з історією Кременецької духовної православної семінарії у важкі часи чужоземного поневолення і протистоянь, другий і третій – висвітлюють подвигницьку місію сімки її очільників і тринадцяти викладачів семінарії, четвертий і п'ятий – наводять відомості про десяток вихованців – борців за волю українського народу та про десяток вихованців семінарії, котрі працювали на педагогічній ниві, а в останньому, найбільшому за обсягом розділі автори подають коротку інформацію про майже сотню випускників, які присвятили своє життя служінню Богові та людям як на рідній землі, так і далеко за її межами.

Сторінку підготувала Ніна БАГНЮК

Автори книги розповіли про нелегкий, непростий, але цікавий процес збору інформації, про нові знайомства з рідними та знайомими викладачів і вихованців семінарії, які вписали досить вагому сторінку в історію Кременця, регіону, України і зарубіжжя. Їх виступи продовжили кандидат історичних наук, доцент Олександр Соловей, колишній редактор газети «Кременецький Вісник» Богдан Свіргун, настоятель Храму Преображення Господнього, протієрей Володимир Буграк, викладач педагогічного коледжу Катерина Єрусалимець.

Високо оцінюючи величезну і клопітку працю тандему наших авторів, присутні прийшли до спільного висновку: книга цікава, потрібна, навіть необхідна як місточок між минулим і сьогоденням, як цінний матеріал для старшого і молодого покоління, котрі мають бути гідними нащадками справжніх духовних велетів рідного краю.

«ГЕРОЯМ СЛАВА!» – ВПИСАНО В СЕРЦЯХ

П'ять років пройшло з тих трагічних і водночас героїчних лютневих днів на Майдані. Небесна Сотня навіки вписана у серцях українського народу. В ці вікопомні дні по всій країні проходили мітинги-реквієми, панахиди, вечори та години пам'яті. Долучилися до них і студенти нашої академії.

З ініціативи викладача нашого навчального закладу,



кандидата історичних наук, доцента Олександра Солов'я в Кременецькому краєзнавчому музеї пройшла година пам'яті. Серед присутніх були студенти педагогічного коледжу, громадськості міста, а серед виконавців – актори студентського театру «Пілігрим» Вікторія Бершеда (12-Дк),

Ірина Кулик (31-Дк), випускниця академії Марія Мазовіта, солістка Ольга Захарчук (21-М).

Студенти ознайомились із тематичною виставкою «Герої Майдану», яка інформує про участь студентства та кременчан у подіях Революції Гідності. Зі спогадами про трагічні лютневі дні розстрілу Майдану розповіла очевидець і учасниця цих подій Антоніна Іванюк. Міський голова Олексій Ковальчук та наукові співробітники Музею донесли до присутніх інформацію про участь інших краян у згаданих революційних подіях 2014 року. Їхні виступи супроводжувалися художніми номерами у виконанні вокального ансамблю «Любисток», віршами, прочитаними студенткою Дариною Мельник, авторською поезією В'ячеслава Майорова. Завершився захід «Пісню про Україною» у виконанні солістів 11-Мк групи.

В цей же день у Районному будинку культури відбувся вечір пам'яті «Героям слава!» – вписано в серцях!». В основу сценарію покладені вірші, написані на Майдані, вірші учасника вечора Назара Прокопів, уривки з книги «Блокпост» майданівця, учасника АТО, письменника Бориса Гуменюка, а також музично-пісенні твори.

Більшу частину залу заповнили студенти та педагоги нашого закладу, а на сцені були актори студентського театру «Пілігрим» Вікторія Бершеда (12-Дк), Андрій Колісник, Назар Прокопів (31-А), Олена Чорнобай (32-Дк), Ірина Кулик (31-Дк), випускниця академії Марія Мазовіта, Денис Скоропляс (учень ЗОШ №4), солісти Дарія Сульжик (11-Мк), Олексій Боднар (21-М), Ольга Гуменюк (41-М), ви-

кладач Володимир Дзюма.

Окрім цього, у програмі вечора були задіяні ансамбль танцю «Орієнталь» РБК (керівник – наша випускниця Іванна Запольська), учасниця вокально-естрадної



студії «Домісольки» РБК Інна Коменярська (керівник студії – наша випускниця Аліна Твердохліб), Анастасія Іванова (учениця Кременецького ліцею імені У.Самчука; педагог по вокалу – Іван Ребрин), наші випускники Сергій Русаков та Галина Хмара (гурт «Королівський міст»).

Захід підготували автор сценарію та режисер-постановник Василь Скоропляс, режисери Олександр Ковень і Марія Мазовіта, звукорежисер Роман Харамбура, режисер відеоряду Віталій Чумакевич і педагоги по вокалу Олена Новик та Ольга Пуцик.

ПАМ'ЯТІ КУЗЬМИ СКРЯБІНА

Студенти спеціальності «Музичне виховання» педагогічного коледжу спробували пірнути у спогади про Кузьму Скрябіна, доторкнулися до неймовірної краси і влучності його глибоко проникливих слів.

Народився Андрій Кузьменко 17 серпня 1968 року в Самборі Львівської області. Згодом його родина переїхала у м. Новояворівськ, де він і почав свій творчий шлях. У дитинстві мріяв стати водієм сміттєвоза. Мати була вчителькою музики, резинином тапком заганяла Андрія в музичну школу, яку він закінчив по класу фортепіано. До 8-го класу вчився добре, а далі з'їхав і... почав грати та самостійно придумувати мелодії. Правда, потім закінчив факультет стоматології (йому було це нецікаво, однак довчився на прохання батьків). Ось як згадує про це батько музиканта Віктор Кузьменко: «Коли Андрій закінчив медінститут, диплом поклав на стіл і каже: «Я буду займатися музикою!». Йому якраз треба булоїхати разом із гуртом на фестиваль «Червона рута», і ми поставили умову: « Якщо ти щось вартуєш, привезеш, приїдеш в призах – значить тобі дорога в музику відкрита. Якщо ні – значить, будь ласка, диплом стоматолога». Ми вже місце в поліклініці тримали для Андрія». Та, як ми знаємо, музика все-таки перемогла.



Андрій Кузьменко не спекулював на патріотизмі, адже вважав, що патріотичні пісні варто писати постійно, а не під хронологічне замовлення чи в час націоналістичного буму. Він був дуже талановитим, його пісні часто ставали хітами, а його вислови – девізами для сучасної молоді. Будучи відкритою людиною, він ніколи не мовчав і завжди міг публічно висловити свою думку, про що й писав: «І ти не бієш мовчати, а якщо ж мовчиш, то мовчи, допоки не захочеш кричати...».

Це ж треба було бути таким, щоб тебе любили і великі і малі, поважали всюди. Це ж треба казати і співати настільки щирю правду! Мама Кузьми зрозуміла масштаби любові до її Андрія на похороні, коли у Львові закінчилися квіти...

Протягом свята пам'яті пісні Кузьми Скрябіна звучали у виконанні дружоккурсників Діана Верещинської та Ольги-Марія Дець («Місця щасливих людей») і їх однокласників («Маршрутка»), студентів третього курсу («Сам собі країна», «Старі фотографії») та солісток Богдани Щербатюк і Яни Кондратюк («Спи собі сама»), першокурсниці Дарії Сульжик («Мовчати») та її колеги по групі («Мам»). Їх доповнювали відеозаписи «Пам'яті Кузьми Скрябіна» і «Люди як кораблі» та поезія «Мала, не реви...», які прочитали студенти 31-Мк групи Володимир Довгалюк, Євген Кузь, Назар Бончик та Ярослав Намчук.

Ведучі програми Андріана Москалюк і Сергій Доротюк зачитали декілька вражаючих цитат із щоденника Кузьми Скрябіна. Ось одна з них: «Мама моя колись дала мені пораду: «Андрійку, чим ти менше будеш мати вільного часу в дитинстві, тим більше матимеш його, як станеш дорослим». Я сприйняв це через сльози, кров і піт. То діло перейшло не то що в охоту вчитися, а просто, щоб не було скандалів вдома. Бо тільки отримував трійку, в мене кидали тапочками, я стояв на якомусь горосі чи гречці колінами в куті. Але все-таки батьки змогли вселити думку, що треба пахати для того, щоб вимагати потім щось від життя».

І кожен усвідомлював, що Кузьма не пішов. Він тут. В кожній зі своїх пісень. В кожному мудрому слові, яке надихнуло на добре діло, в кожній влучній пораді, яка змінила когось на краще. У вмінні цінувати кожний новий день, з нудним дощем за вікном чи з сонцем на стінах. В яскравому прикладі для багатьох поколінь.

Дуже прикро, що розуміємо ми ту цінність людського життя, ту важливість лише тоді, коли втрачаємо людину і не можемо вже більше нічого змінити. Та ми повинні продовжити його справу: бути такими, як він, ми повинні не втратити того, що він робив, того настрою, тієї мудрості, того бажання до життя, до справедливості! Ми повинні викоренити зло, несправедливість, брехню, адже за це він і боровся.

У підготовці та проведенні виховної години брали участь студенти-музиканти I – III курсів педагогічного коледжу, їх групові керівники Світлана Федюра (11-Мк), Олена Новик (21-Мк), Валентина Мацкова (31-Мк) та звукооператор Олександр Ковень.

Сторінку підготувала Ніна БАГНЮК

ЦЯ БОЛІЮЧА ДОРОГА У ВІЧНІСТЬ...

В кожного з нас своя лінія життя, довжина якої визначається відмірюється не нами. І часто напередодні людина здатна вловлювати певні сигнали. Одним вони зрозумілі, іншим – не зовсім, а дехто взагалі не хоче їх сприймати. Саме цим і визначається ставлення окремих людей до неминучого.

Вона знала, що вже ступила на ЦЮ дорогу. В одній із останніх розмов про ліки від недуги навіть сказала: «Бог його знає, скільки ще лишилося: день, два, місяць...». Це було дуже важко чути. Проте, незважаючи на її розуміння власної приреченості, ці слова прозвучали з тією дивовижно сонячною посмішкою, такою властивою Людмилі Остапівні Войтко, і свідчили про особливу силу волі та прагнення до життя. А ще – про безмежне бажання чергової зустрічі з донечкою. Зустрічі, до якої не вистачило всього семи днів...

Можливо, як кажуть у нас в народі, чоловік покликав чи забрав її до себе з якихось певних міркувань, відомих тільки Богові. Можливо... Тільки серце обливається кров'ю від того крику відчаю дочки Аліночки, який мовчазними літерами розірвав інтернет-мережу Фейсбука після цієї жахливої звістки. Мимоволі напрошується питання: чому стільки болю приготував Ти, Господи, для тієї дитини? Це питання так і залишиться без відповіді. Бо, як завжди, ми не маємо права втручатися у Небесні плани. А тільки вірити, що Бог дає важкі випробування обраним – тим, кого особливо любить. Хай же Алінка кожної миті відчуває цю велику любов Бога, людей, безжмарного неба і всього світу.

А нам лишається зберігати у своїй душі яскраві спогади про чудову людину, педагога, наставника, колегу, дружину, маму, сестру. Просто дивовижну жінку, яка ховала біль і тривоги глибоко у своїй вразливій душі і всім єством випромінювала силу духу, любов і особливе світло, яке не забувається... Хай буде Царство Небесне її зболеній душі!



МІЖ ДВОМА СТИХІЯМИ...

Кожна людина по-своєму переборює труднощі, шукає вихід зі складних ситуацій. Навіть іноді, здавалось би, наперекір долі, вступає з нею у двобій – і виграє його! Тільки сильним бути зовсім непросто. І не кожен може бути сильним...

Поряд із нами живуть багато особливих, вразливих людей. Залишаючись майже по-дитячому безпорадними перед життєвими викликами, вони по-дорослому і дуже по-різному реагують на всі перипетії долі, з якими просто не можуть справитися. Як наслідок, виникає тривале відчуження (аж до самоізоляції) і довге саморуїнування, що призводить до самознищення.

Така непроста доля спіткала одного із наших педагогів – кандидата історичних наук Валентина Петровича Мазурка. Мабуть, звучить банально, та його наукові дослідження, що стосувалися визвольних рухів у нашому краї, вплинули на його світосприйняття. Той бунтарський дух не дозволив нам достукатись до його неспокоїної душі, щоб хоч би зробити спробу допомогти чи якимось чином відвернути біду.

А вона грянула як грім з ясного неба – жахлива, чорна і (чого гріха тайти!) таки частково передбачувана. Стала на межі двох стихій: внутрішнього (причинного) вогню-відчаю самотності, що тлів не один рік, спопеляючи душу, і зовнішнього (наслідкового) полум'я, яке за короткий час позбавило тіло від невимовних страждань.

Серце розривається: будьмо максимально уважними до тих, хто поряд! Молімося за живих, щоби потім не було так боляче відчувати провину від втраченої можливості допомогти. Хай душа його звільниться від мук і знайде нарешті спокій у Царстві Небесному!





Літературно-мистецька сторінка

КОЛИ СВІТЛО ДУШИ - У КОЖНОМУ ТВОРІ...

Юлія Янчук народилася в м.Тернополі. З 1986 року проживає в м.Кременці. Закінчила Кременецький гуманітарно-педагогічний інститут ім. Тараса Шевченка за спеціальністю «Образотворче мистецтво» і Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка за спеціальністю «Українська мова та література».



Працює на кафедрі мистецьких дисциплін та методик їх викладання КОГПА ім. Тараса Шевченка. Член правління Кременецької районної організації Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка у сфері мистецької діяльності.

Перші поетичні рядки почали з'являтися ще в ранньому дитинстві. У студентські роки була активним членом літературної студії «Ломикамись».

Серед інших захоплень — декоративний розпис тканини, кераміки; писанкарство, графіка, декоративний живопис.

Належить до чудового кременецького творчого колективу — жіночого мистецького гурту «Палітра». Учасниця обласних (Кременець, Вишнівець, Збараж, Почаїв), регіональних (Тернопіль, Київ, Острів) і зарубіжних виставок (Польща), пленерів, симпозиумів. Дипломант обласної мистецької премії імені О.Кульчицької у номінації «Графіка» за 2018 рік.

Поетизм Юлії Янчук властиве надзвичайне багатство образів, тісне злиття із природою, а також лаконічність і довершеність викладу творчих ідей.

Юлія ЯНЧУК

ЛИСТОПАД

Печальний листопад до губ приклав сопілку
Й самотньо так стоїть на бруці під дощем,
Старенький сивий плащ повисивши на гілку
Й пом'яті капелюх поклавши під кущем.
Довкола ні душі. Каштан в журбі понурій
Десь в небо задививсь, своє згадавши щось.
І клаптики трави, спинаючись над муром,
Вже б зовсім почорніли, якби не синій дощ.
На скронях сивина. В руках струнка сопілка.
Потертий саквожай, вітри в якому лиш.
Стоїть старий музика і грає дивно й гірко,
Й мелодія вкриває туманами спориш.
Минуть осінні дні із настроєм похмурим,
Піде листопад тихо за покликом беріз.
Пом'яті капелюх залишиться під муром,
А в ньому листя клена і кілька сивих сліз.

Сновигають понад полем тіні,
У задумі нидіють ліси.
В сивім небі руки тополіні
Рушники полощать із роси.
Візерунком сонячних світанків
Журавлів ще голоси тремтять,
І посріблені грозою вишиванки
Понад полем в небесах летять.
Тополіні очі посивілі
Дивляться печально їм услід
І летять роки, неначе тіні,
Журавлів ключем за небозвід..

Мені здається, голуби на площі —
Це душі, що вернулися з Небес
У рідні мурі у подобі інших,
У світ дахів, балконів і коліс.

Ховають мрії і думки під крила,
В очах таємні іскорки питань...
Як вечір розгорта свої вітрила,
Вони блукають тінями прощань.

Це душі, що очистились від скверни
Але без рідних вулиць не змогли.
Це тихі душі вуличок і скверів,
Що були люди — стали голуби.

Протирає срібляста рука
Сивий пил із зірок в небозводі,
Де два ясных пернатих крила
Танець свій в дар приносять свободі.
У Чумацький примружений Шлях
Загадково моргне блискавиця.
Синє сонце в дитячих руках
Тільки обрям сірим ще сниться.
І, прозрівши між темних планет,
Хтось так хоче вернути додому:
Не доспіваний зорям сонет
Не потрібен під небом нікому.

ВЕЧІР

Ніч сонце кинула, немов вогненний м'яч,
У сітку сутінків, розп'яту в небокраї,
І звіздочолий кінь помчав по небу вскач,
Збиваючи росу з густих беріз у гаї.

У плетиві ялин десь місяць загубивсь:
Напевно, десь блука в провалах бурелому.
Поміж дерев повився вітру тихий свист,
Полохаючи сні на обрії чужому.

Стрибаючи по пнях, ховаючись в траві,
Порушуючи тишу вже пізніми піснями,
Він крила розпустив примарнії свої —
І зник у небесах між сивими зірками.

А вечір залишивсь поміж соснових крон —
Кудлатий і страшний, як бог, старий і грізний.
Велично він побрів на свій трухлявий трон,
Збираючи в рукав холодний ранок пізній.



Коли засинають міські ліхтарі,
Береш ти сопілку в посріблені крила,
Ступаєш нечутно по сивій землі,
Що віру у казку згубила.

Ти дух тихих вулиць і площ,
Гуляєш по бруці щоночі
І граєш для неба. Підспіває дощ,
Будинки продражують очі
З-під мокрих дахів. Прокидається світ...
Лиш люди дримають, не чують.
Туман над землею — розпоршений лід,
А в ньому лиш тіні мандрують.
Згорають зірки у небесних очах,
Лишаючи темні безодні,
І тануть там сні по осінніх ночах,
Ті сні, що з'явилися сьогодні
У душах людей. Ти це бачив не раз.
До ранку знов грає сопілка.
Ти зникнеш із сонцем. Зупиниться час...
І присмак туману погіркне...

Декоративний розпис Юлії Янчук

І вкотре переповнений читальний зал нашої академії приймав гостю. Цього разу це була Марія Ткачівська — кандидат філологічних наук, завідувач кафедри іноземних мов і перекладу Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника, українська письменниця і поетеса, викладач, науковець, член Національної спілки письменників України, лауреат премій імені Івана Франка, імені Василя Стефаника, Всеукраїнської літературної премії ім. Леоніда Череватенка та Міжнародної літературної премії імені Миколи Гоголя «Тріумф»; чотириразовий лауреат конкурсу «Коронація слова» (номінації «Романи», «Дитяча проза», «Пісенна лірика» та «Кіносценарії»).



У науковому доробку Марії Ткачівської — близько 110 наукових статей та більше десятка навчальних посібників, а також декілька словників і монографій (у співавторстві). Вражає і її творчий доробок: поетичні збірки «Просвічені силуети», «Переповнений експрес», «Коли я втікала із раю», духовна поезія «А над нашою вірою

вічність» («Початок»), феєрія «День відбілює ніч», новели та оповідки «Подарунок від динозавра», художні замальовки та есе німецькою мовою «Die Ukraine von A bis Z (witzig, w rzig, interessant)» — «Україна від А до Я (весело, цікаво і з перчиком), романи «Тримай мене, ковзанко», «Я і мій Дон Жуан», «Голос перепілки», дитячий роман «Обережно, діти!», три збірки авторських афоризмів, добірка численних пісенних текстів. Дитячий роман «Обережно, діти!» увійшов у довгий список «Книги року ВВС-2013». Роман «Я і мій Дон Жуан» отримав відзнаки Всеукраїнського літературного конкурсу Dnipro-Book-Fest у номінації «Прозові твори (романи/повісті)», благодійного фонду „UKRAINIAN MODERN ART LAB“ та ГО «Творча еліта України».

Під час зустрічі гостя привітала присутніх зі Всесвітнім днем поезії, поділилася своїми напрацюваннями, читала поетичні твори, вела неквапливу розмову зі студентською молоддю, яку зацікавила така неординарна творча особистість, і, звичайно, її книги, які вони мали нагоду придбати. З ініціативи ректора академії, професора Афанасія Ломаковича зустріч організував завідувач кафедри української філології та суспільних дисциплін, кандидат філологічних наук, доцент Олег Васишин.

Марія ТКАЧІВСЬКА

НЕ СМІЕМО

Блиснула блискавка гострими віями,
Небо ковзнуло в обійми грозі.
Ми не побачимось. Може, не сміємо? —
Квітка не сміє всміхатись росі.
Вітер не сміє поглядити яблуку,
Ранок не сміє розбурхати день...
Знову не сміємо! Крадьки, ніяково
Погляд на губи рососою впаде.
Погляд загубиться десь між зніцями —
Блиснула блискавка! Мчить буревій!
Спрагли долони вже стали криницями —
Хочеш напитись? Торкнися і пий!
Слово не зможе витати між кронами...
Пригорці втримають шепіт губів.
Щось досягає пахучими гронами...
Щось зацвітає в мені і тобі...

Якщо ти почуєш на вулиці Липовій
Шерех крилець хрущів у долонях вечора,
Знай — це не я. Тоді вже не було хрущів,
Коли я втікала із раю.
Якщо ти губами торкнешся до дико яблука
Із саду моєї весни, що не пахне попелом,
Знай — це не я: я спалила всі яблука яблунь,
Коли я втікала із раю.

Якщо ти почуєш, як краплі дощу
Стукотять у твоє нічне підвіконня,
Знай — це не я: тоді була спека і пекло,
Коли я втікала із раю.
Коли ти торкнешся стопою бруківки літа
І тебе запече у грудях,
Знай, це не я: тут серце моє босоніж утікало,
Коли ти підпалював рай.

Оправлена в осінь ріка золотіє вербою.
Наосліп малює на плесах ясні вітражі.
Я завтра вже їду! Тебе не беру із собою!
Ні! Певно, візьму! І затулю у мушлю душі!
Ти не знатимеш цього.
Похмуро бродитимеш містом,
Шукаючи дужку сліду від вчорашнього дня.
Тобі холодно буде і сіро, і вогко, і тісно!
Тебе гнатиме осінь у розпач, як вітер коня!
У калюжній міській суєті ти шукатимеш суші,
У газетнім кораблику мрії не буває щогли!
І тоді твою душу я випущу тихо із мушлі —
І пригрію губами. Як гріють любов голуби.
Роздягнена вітром верба не піде за водою.
Позолота і мідь не впадуть в острівці вітражів!
Я тоді повернусь, щоби бути назавжди з тобою!
Здається, з твоєю душею ми вже не чужі!

Не їдь! Зажди! Присядь біля вікна.
Ця осінь, що розхлюпалась тобою,
Загула золотом на згортку полотна
Мого кохання. Спалить — вже не згою!
Заціпеніння ніжне і тривке:
Ти хвої натрусив мені під ноги.
Не їдь! Самотність — яблуку терпке,
Терновим соком пахнутиме погірб.
Надсіченість сльози від вервочок розлук
Криниця ночі позбирає плесом.
Не їдь! Бо стануть лезом крила рук —
І розітнеться щастя перевесло!
Не їдь! Не хочу! Вже от-от зима
Подзьобає неспокой мій до крові:
Я перемерзну! В чім моя вина? —
Любов терпка на відстані любові!

НЕ ВМІЮ ДИХАТИ БЕЗ ТЕБЕ

Тече ручай далеко у світи.
Яка скеляста перед ним дорога...
Стою на крок від тебе в Нікуди.
Дивлюсь на шлях від тебе й Ні До Кого.
Лечу у день, там, де тебе нема,
Яке похмуре непривітне небо.
Я мерзну в душу. Чуєш, я — сама,
Я ще не вмію дихати без тебе.
Відплаче день, дощем відсокотить,
Підхилить віти сонячну фіранку,
Але душа моя не відкритить,
Не відболить розлука на світанку.
Лечу у день, там, де тебе нема,
Яке похмуре непривітне небо.
Я мерзну в душу. Чуєш, я — сама,
Я ще не хочу дихати без тебе.

ПОСТЕЛЯ ІЗ ЛЬОНУ

Сплетена м'яко постеля із льону,
Легко і тепло, що й ніч не холодне.
Без стін і дверей.
Світу вершина — тут, на горбочку...
Насипалось цвіту мені за сорочку.
То від твоїх очей.
Руки припнуті до льону-постелі,
Зорі, як мальви на зоряній стелі,
Небо на двох!
Світ весь гойдає колиску любові,
Пальці гарячі, слова кольорові.
Світиться мох.
Трави малюють над нами хмаринку.
Мите, спинись! Ще хвилинку, годинку...
Світ десь летить!
Щастя не хоче, щоб ген, за замками...
Краще хай ранок нас вкриє туманом
І не згорить!
Розсипались зорі — курчата у квочки,
Місяць заснув на ромашці, як паж.
Цвіту насипалось знов за сорочку.Ляж!

Літературно-мистецька сторінка

ДУХ, НЕШІДВЛАДНИЙ ТЕМРЯВИ



Напередодні Міжнародного дня поезії студентсько-викладацький колектив навчального закладу приймав у читальному залі бібліотеки Василя Лящука — вихідця із оповитої легендами Кременеччини, неординарну творчу особистість, талановитого українського поета і перекладача, члена НСЖУ ТА НСПУ, людину дуже непрості долі, котра повністю втратила зір, проте постійно продовжує писати і горить жадою життя і творчості.

Народився Василь Кіндратович Лящук 1 березня 1948 року в с. Старий Почаїв. Закінчив місцеву восьмирічку, середню школу-інтернат для незрячих дітей у Львові, філологічний факультет Рівненського педінституту. Займався тут у літстудії, якою керував Микола Кузьменко. Його творче зростання відбувалося разом із відомими поетами. Працював на журналістській та викладацькій ниві. Друкувався на сторінках багатьох газет та журналів.

Протягом життя побачили світ поетичні збірки Василя Лящука «Почаївська мозаїка», «Нас не буде — буде наша прага», «Тьмі наперекір», «Ноша бджоли», «Моє помешкання», «Дзвіниця», «Юності щемливий плін», «Запахла нехворощ і м'ята», «Волинські обереди». А в 2013 році побачила світ книга «Сонети Вільяма Шекспіра», які перекладав упродовж 50 років свого життя.

Зустріч, підготовлену колективом кафедри української філології та суспільних дисциплін, відкрив завідувач кафедри, кандидат філологічних наук, доцент Олег Васишин, котрий виконував роль модератора



цього літературного дійства.

На свято дивовижної і мужньої поезії були запрошені представники місцевої влади, освітніх установ, серед яких старопочаївський сільський голова Микола Горпинюк, директор Центральної бібліотечної системи Кременецького району Людмила Щербатко, директор Обласного літературно-меморіального музею ім. Юліуша Словацького Тамара Сеніна, завідувач бібліотеки с. Старий Тараж Зінаїда

Галайчук, голова Кременецького районного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» Лілія Слідзинська, односельця автора Анатолій Думанський, викладачі, студенти та представники газети «Замок» нашої академії.

Сільський голова Старого Почаєва Микола Горпинюк зачитав звернення до громадськості району, керівників підприємств та організацій, приватних підприємців, релігійних громад і всіх небайдужих приєднатися до благодійного проекту «Життя на межі можливостей, або Світло поезії незрячого поета Василя Лящука» з метою допомоги поетові у підготовці напрацьованого матеріалу, укомплектуванні збірника, його друку та розповсюдженні.

Гості ділилися розповідями про життєвий і творчий шлях поета, про окремі цікаві сторінки його біографії. Після цього слово надали самому авторові, котрий читав власні поезії та переклади напам'ять, що глибоко вразило слухачів у залі.

А завершили свято літературна композиція у виконанні студентів-філологів за творами Василя Лящука та благодійний ярмарок, де кожен із присутніх мав нагоду купити книгу і ближче доторкнутися до поетичної скарбниці нашого краяннина.

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

ДОРОГОЮ ХРИСТА
Васпелі Лящуку

У поетів доля не проста...
Та не плаче справжній і не знеється,
Навіть коли сонце крізь літа
Закриває терновий вінець йому,
Коли в'януть літні спориші,
Коли смуток — срібною порошею...
Бо щодень гостріший зір душі,
Бо стражденню музи не запрошує:
Як коханка спрагла, йде сама,
Щоб вершити магічну гру-містерію.
Чи всерйоз, чи навіть жартома
Він відчинить перед нею двері —
І почнуть творити навперобій
Те святе усіх начал начало!
Слово рідне, він живе в тобі,
Щоби ти, як музика, звучало.
Прагне ідеалу як мети,
Знов шліфує у солодких муках,
Щоб гармонію душі знайти
І відчуть шалений серця стукіт.
Іде поет дорогою Христа —
Віртуоз чуттів і майстер слова.
Кожен твір освячує любов'ю,
Хоч і доля в нього не проста.

Василь ЛЯЩУК

МОЄМУ НАРОДОВІ

Палахкотить свобода, наче стяг.
Живеш натхненно, світла Батьківчино!
Моя любов не матиме кінця.
Як і пісок у безмірі піщинок.
Любов моя тому не знає меж,
Що ти, народе, — мужній і завзятий —
Із Господом до щастя нині йдеш,
Планету хлібом хочеш уквітчати.
На континентах, сповнених пітьми,
Зажури і шипінь зміїних,
Ти прихили над чужиним людьми
Співуче небо й сонце України!

ВОЛИНСЬКИМ ЗАМКАМ

Крутих вершин хмільні узорі,
Твердині древні, вікові...
Повіт духом непокорі,
Ви стоїте, як вартові.
Вас не зломили східні хани,
Ні орди західних заброд.
Руїни ваші, наче рани,
В боях вигоював — народ.
Летіли стріли над Горинню
У викриках ворожих зграй.
Тепер вас гордо, як святиню,
Під сонцем бережу мій край.

РІДНОМУ СЕЛУ

Небесним, чистим і святим
Окроплені твої віки,
Твоєї прагнули води
І козаки, і чумаки.
Тебе сплячить не змогли,
Не потурнавив яничар,
Не помосковщили хохли,
Ти сам собі — і смерд, і цар.
Старий Почаєвоньку мій,
Церковце древня між долин,
Неначе Богом, розумій,
Живу тобою, бо — твій син.
Допоки б'є у грудях дзвін,
Допоки прах мій не сховав,
Прийми зворушений поклін
І нерозтрачену любов.

МАМИН ХЛІБ

Із давніх днів, як дивовижа,
Як мамин доторк на плечі,
Жовтозяка жижа лиже
Червоні челюсті в печі.
Палахкотить, гуде, аж поки
Не перетвориться в жаринь.
Сідає тісто білобоке
На листя, потім на черинь.
І мама хутко на лопаті
Хлібини спечені вийма.
Пахуча пара йде по хаті,
Мов радість мамина сама.

ЛЮБЛЮ

Старий Почаїв. Батьків дім.
Дзвіницю Лаври величаву,
Частенько згадую, а втім,
У вбогих віршах величаю.
Мені до щему дорога
Земля, де жив і жити мушу.
Й жовто-блакитна короґва,
Що в тіснім храмі гріє душу.
Тут є камінний білий хрест.
Його козацьким називають.
Із давнини, мов з перехресть,
Святиню свято зберігають.

Джерельним струменем вода.
Тополі й липи на узбіччі...
Люблю все те! Мов Галайда,
Що правду мовив різко, в вічі,
Куди б не йшов, не їздив по світах,
Моє серце тулиться сюди.
Розкидаю, мов незримий птах,
В прадідизні зоряні сліди.
Від весни й до літа, що втекло
Від покрови і аж до Різдва.
Кличе до батьків мене село,
Наче соловейка до гнізда.

БЕЗБАР'ЄР'Я

Вітчизна моя — не місце для сміттєзвалища.
Вітчизна моя — не буферна зона, не полігон,
не плацдарм для боїв і маневрів.
До яких пір молоді і літні батьки їздитимуть
на заробітки за кордон?
До яких пір їхні діти залишатимуться
без нагляду?
До яких пір матері будуть вбивцями
своїх ненароджених дітей?
Жертвами не народжуються, їх вирощують.
Вирощують, наче піддослідних кроликів,
з допомогою телеекранів, з допомогою
ефемівських радіостанцій та бульварної преси.
До яких пір звідусіль на нашу землю возитимуть
радіаційні і хімічні відходи,
забруднену гуманітарку, задовнені продукти і
ліки, що за терміном не придатні до вжитку?
Часом нас мучить ностальгія
за колишніми часами.
Але так, як було, вже більше не буде ніколи.
Безбар'єр'я і безкордоння,
безладдя і беззаконня,
безглуздя і безпардоння.
Безробіття, безправ'я і безбороння.
Нас народжується менше, а помирає більше.
Державонько моя, народе мій, до яких пір
На твої родючі землі і природні багатства
Будуть зазіхати могутні сусіди?
Епоха шахрайства, брехні, підкупу і підступу
не може тривати щодня, без кінця.
Бог рано чи пізно припинить це неподобство.

МОЄ ПОМЕШКАННЯ

Воно — панельне, залізобетонне.
Влітку перегрівасться палючим сонцем
під час цілоденної спеки,
а взимку стає «гаряче» так,
що аж мурашки бігають поза спиною.
Тут — мешкаю, живу, перебуваю,
або всього-навсього існую.
Зі мною перебувають мої постійні супутники:
телефон, радіо, магнітофон і книги.
Є книги, видруковані звичайним шрифтом,
є книги, надруковані шрифтом Брайля,
є книги у вигляді магнітних стрічок,
так звані озвучені книги.
Кожна з книг мовчить до певного часу,
Кожна з них має свій неповторний голос
і навіть характер.
Якщо довго ніхто не заходить і не телефонує,
Житло перетворюється на в'язницю.
Присутність Божу особливо відчуваю,
коли до мене приходять люди.
Своїми руками, вустами, словами,
поглядами і думками
друзі торкаються до моїх речей
і з того я почуваю себе щасливим.
Радий і щасливий стаю тоді, коли разом з людьми
прославляю Ім'я Господнє.

Від крапель жаданих спалахують квіти,
Під камінь лежачий вода не тече.
Доводиться всім нам (гріха не втаїти!)
Колісь обіпертись на дружнє плече.
Життя завмира без чудовної зливи:
То спека мордує, то внутрішній щем.
Не буде ніхто без Вітчизни щасливий —
Під корінь усохне й під добрим дощем.
Грім травня оживлює вруна зелені
І все, що живе, уздоровлює враз.
Так сил додають мені роздуми нені,
Що слово — то мудрість, то серця наказ!

Дух жасмину і конвалій не погас
І волошки, й полини, і спориші
Теплі спогоди ворухать повсякчас
В моїй лагідній розчуленій душі.
Світ казок — у незвичайних мріях, снах.
Шлях дитинства не згубивсь між роздоріж.
Погойдатися б, як щиглик, на гілках
І рососою би побігти босоніж!

Мій тату, лебедоньку сивий,
Ти рано пішов за межу.
Як сонячний промінь правдивий,
В уяві твої образ ношу.
Ти радий був ранішній зливі
Й мені, як я був немовлям.
Прости за слова ті вразливі,
Як біль, без думок вимовляв...

ПОГОВОРІТЬ ЗІ МНОЮ, МАМО

Поговоріть зі мною, Мамо.
Мов сонця, пісні жду й тепла...
Мов скарб, нас доля берегла.
Я вдячний долі й Вам так само.
І Богу вдячний, що з роками
Від мене Муза не втекла.
Поговоріть зі мною, Мамо.
Мов сонця, пісні жду й тепла.
Дороги йдуть не завше прямо.
Любов Господня не для зла
Яскраве світло розлила —
Й, мов диво, кожним сяє Храмом.
Поговоріть зі мною, Мамо.

У затінках жасмину й верболозу
Дитинство, наче сонях, відцвіло...
І до останніх проблісків морозу
Вам буде снитись мамине тепло.
Вам згадується білий мій Почаїв
У сяйві золотім на куполах.
І всяка згадка прагненням вінчас:
Пройти достойно свій життєвий шлях.
Ваш погляд, наче промінь той, розквітне,
Коли усмішка знов торкне вуста.
У кожну мить лице у Вас привітне,
Ви кожну мить — таємна і проста.
В художників нема такого пензля,
У скульпторів нема таких різців,
Нема і в мене слів таких в поезіях,
Щоб все пімать на Вашому лиці...

Ти мені з голови ні на мить не виходиш,
Може, нишком смієшся із мене... Авжеж?
То вплечеш враз вогнем, то морозом схолидиш,
А для потиску навіть руки не даєш.
Миле щастя моє, чом приходиш так рідко?
Чи на крилах тебе віднесли голуби?
Через тебе я склянку розбив і тарілку, Алетит
через тебе і сон загубив...
Вже роботи нема. І нема відпочинку,
Я до всього утратив палкий інтерес.
Всі галявини мрій заспівали барвінком.
На вершині стрімкій пахкотить едельвейс.
Чом ти, щастя, мерщій вислизаш
крізь пальці?
Дарувати скупився одну лише мить.
Виглядаю вночі тебе, ввечері, вранці,
Та в чеканні даремнім аж серце щемить...

Щось дивовижне твориш ти з людьми,
Кохання первозданне! Мовби зливи,
Метаєш іскри, полум'я, громи...
Жорстоких робиш ніжними, незлими.
На зміну смутку йде бентежний сміх,
Стає рішучим всякий несміливий.
Хто був негарним, кращим став за всіх,
Хто був нещасним — он який щасливий!

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ на 2019-2020 навчальний рік

Ступінь бакалавра на основі повної загальної середньої освіти (11 кл) за спеціальностями:

01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (польська))
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Історія)
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
 01 Освіта/Педагогіка 012 Дошкільна освіта
 01 Освіта/Педагогіка 013 Початкова освіта

05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
 01 Освіта/Педагогіка 015 Професійна освіта (Деревообробка)
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Інформатика)
 23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
 10 Природничі науки 101 Екологія

Ступінь бакалавра на базі молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста із споріднених та інших спеціальностей:

01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (польська))
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Історія)
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
 01 Освіта/Педагогіка 012 Дошкільна освіта
 01 Освіта/Педагогіка 013 Початкова освіта

05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
 01 Освіта/Педагогіка 015 Професійна освіта (Деревообробка)
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Інформатика)
 23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
 10 Природничі науки 101 Екологія

Ступінь магістра на основі ступення бакалавра або ОКР спеціаліста за спеціальностями:

01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта
 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))
 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)

Третій (освітньо-науковий) рівень на основі ступеня магістра або ОКР спеціаліста на спеціальність:

011 Освітні, педагогічні науки

Кременецький педагогічний коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ на 2019-2020 навчальний рік

На основі базової загальної середньої освіти (9 кл) за спеціальностями:

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
Кваліфікація: Вчитель фізичної культури, організатор туристичної роботи.
 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
Кваліфікація: Вчитель образотворчого мистецтва, керівник гуртка художніх промислів.
 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Кваліфікація: Вчитель музичного мистецтва, керівник хореографічного колективу.

01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта
Кваліфікація: Вихователь дітей дошкільного віку, вчитель іноземної мови у дошкільних закладах або інструктор з фізичного виховання дітей дошкільного віку.
 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Кваліфікація: Вчитель технологій і креслення, вчитель інформатики в початкових класах.

Телефони для довідок:

(03546) 2-27-07, (03546) 2-24-89
 (03546) 2-19-91
 096 914 08 39
 097 245 88 00

Адреса академії:

47003 Вул. Ліцейна, 1
 м. Кременець, Тернопільської обл.
www.koŕpi.edu.te.ua

До заяви поданої в паперовій формі на ім'я ректора необхідно додати:

- копію документа державного зразка про раніше здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень, на основі якого здійснюється вступ, та додаток до нього;
- копію сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання (для вступників на основі повної загальної середньої освіти);
- копію документа, що засвідчує особу та громадянство;
- копії документів, що підтверджують право вступників на участь у конкурсі за результатами вступних екзаменів на основі повної загальної середньої освіти, зарахування за співбесідою, зарахування за квотами (за наявності);
- медична довідка за формою 086/о (для вступу на спеціальність 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура));
- чотири кольорові фотокартки розміром 3x4 см.